

התכנית הכללית

תדריכים לשנה ג'

תשפ"ה (2024-2025)

תוכן העניינים

עמוד	נושא
3	Ethics in Nursing (0162.5002)
12	חדשנות טכנולוגית ומובילות דיגיטלית (0162.3158).....
21	מערכת הבריאות בישראל (0162.3157).....
28	עשייה מקצועית מבוססת ראיות צעד אחר צעד: מודל יישומי בשדה הקליני הסייעודי (0162.3156)
33	סייעוד במצבי חירום, מצבי אסון, מצבים דחופים וטראומה – עיוני (0162.3160).....
40	התנסות קלינית במחלקה לרפואה דחופה (0162.4116).....
49	סייעוד בבריאות הנפש ובפסיכיאטריה (0162.3126).....
69	סייעוד בבריאות הנפש ובפסיכיאטריה - התנסות קלינית (0162.3127).....
83	סייעוד במיילדות וגינקולוגיה (0162.3110).....
90	סייעוד במיילדות וגינקולוגיה - התנסות קלינית (0162.3111)
107	סייעוד הפג, הילד והמתבגר (0162.3112).....
117	סייעוד הפג, הילד והמתבגר - התנסות קלינית (0162.3113).....
122	התנסות קלינית בקהילה (0162.3159).....
	תדריכים עבור מסלול 'פסגה' בלבד
136	Ethics in Nursing (0162.8313)
144	חדשנות טכנולוגית ומובילות דיגיטלית (0162.7318).....
153	מערכת הבריאות בישראל (0162.7321).....

Ethics in Nursing

Semester:	Second
Lecturer:	Dr. Oren Asman, LLD, Adv. Email: asman@tauex.tau.ac.il
Teaching Assistant:	TBD

Course requirements

Mandatory attendance in synchronic classes; Completing all parts on non-synchronic classes.

Final grade components

- Non synchronic classes questionnaires [6%]
- Final exam [94%]

Course Rational

Ethical decisions in health are a substantial, inherent part of the Nurses' day to day practice. Nurses face these on a particular, treatment-related level and on a policy related level.

The course is a hybrid face-to-face and online course.

Part of the lessons are **in class**.

others are non-synchronic self-paced **pre-recorded lessons** available on the course's online platform.

Students will become familiar with ethical theories and acquire tools for ethical decision-making in nursing and in health care in general. They will participate in discussions in order to present ethical arguments and take part in deliberation.

Goals:

1. link moral philosophy terminology with nursing professional principles.
2. Identify conflicts and ethical dilemmas in nursing.
3. Develop moral awareness and sensitivity.
4. apply decision-making models in relevant cases.
5. Experience ethical deliberation and reasoning.
6. Link ethical concepts with the Israeli nursing code of ethics.

Learning Outcomes:

The student will become familiar with main ethical theories and concepts that are relevant to the nursing profession; Acquire decision making tools for analyzing and dealing with health care ethical issues.

Teaching methods:

lectures, recorded lectures and interviews with experts, class and small group discussions, watching and analyzing videos, analyzing academic papers, short quizzes and practice games (online).

Course schedule*

Subject, a short description of the unit, Videos used, reading and practice material.

* **subject to changes as will be informed during the course.*

INSTRUCTIONS FOR A BENEFICIAL STUDY IN AN ENGLISH MEDIUM INSTRUCTED COURSE

- **Reading:**

- ברוכים הבאים לקורס, הנחיות ללמידה יעילה
- כיצד מפעילים ומשנים את שפת הכתוביות בסרטונים

1. INTRODUCTION TO HEALTH CARE ETHICS

The lesson is dedicated to ethics as a branch of philosophy. Several examples of thought experiments, that are common in philosophy are presented, to exemplify the unique ways in which philosophy can serve human advancement, the evolution of science, and, in the sphere of ethics, the construction of ethical theories and policy. A suggested definition of ethics is discussed, with references to ethical theories such as Deontology, Consequentialism, and virtue ethics, and the principle of "First Do No Harm" is mentioned in the context of the 4 principles of Medical Ethics. Finally, the relevance of studying Nursing Ethics during one's clinical studies is discussed, with reference to ethical sensitivity, analytical skills, and experiencing group deliberation.

The Hebrew portion of the lecture discusses the course requirements, methods of teaching, teaching staff, learning aids, and students' expectations.

Reading:

- PPT: Introduction to Ethics in Health Care Professions
- Hope T., 2004. Medical Ethics, A very Short Introduction, 1-6.

2. Truth-telling, Confidentiality and Privacy- pre-recorded

Veracity and Truth-Telling are often mentioned as a basic moral duty in Medical Ethics, some define it as one of the principles of biomedical ethics or at least as stemming from one of the 4 principles of Biomedical Ethics (Autonomy). Trustworthiness, which is closely connected with veracity is mentioned as an important virtue for health care professionals. This short lecture focuses on some possible definitions of truth and lying, contemporary examples of ethical quandaries in health care and other spheres of life that relate to truth-telling, and some arguments related to truth-telling and its desired extent.

Videos:

- Lesson on truth telling (part 1) - 15 minutes שיעור חלק 1

- Lesson on truth telling (part 2) - 13 minutes שיעור חלק 2
- Kant's Axe - on Truth Telling in 2 minutes

Reading:

- PPT: Truth Telling (Veracity)
- Johnston C., Bradbury, P. 100 Cases in Clinical Ethics and Law (CPR Press, 2016) p. 259-260.

3. Deliberating using the 4 levels of Ethics

The lecture discusses the 4 levels of Ethics: Meta-Ethics - what ethics is all about, Normative Ethics - ethical theories that allow us to define what may be considered good or bad, right or wrong, Rules and principles in ethics (including the nursing code of ethics) and case-based and applied ethics. These are demonstrated through a group deliberation about a short video that serves as a vignette - a case example.

Videos:

- Dr. Green's Virtual court date (3 minutes)
- (רשות) וידאו בעברית: על המערכת הרפואית לשקול מחדש את מעורבותה בדוקו ריאליטי בחדרי הלידה (16 דקות)

Reading:

- PPT: Case deliberation and the 4 levels of ethics

4. Professional ethics, Law and other normative systems

The lecture discusses the interesting relationship between Professional Ethics and the Law. We relate to 4 major normative systems: Law, Religion, Ethics, and personal morals and discuss how they many times adopt similar approaches, but can also be in conflict with one another, which may, in turn, be a challenge for the person who adheres to conflicting normative systems at the same time.

Reading:

- PPT: Ethics and the Law
- Bryant, J., La Velle, L., 2018. Introduction to Bioethics, pp. 23-25 Allen A. Moralizing in Public, Hostfra Law Review 34:1325 (first page only)

Practice:

- משחק טבלת מקורות נורמטיביים

5. ETHICAL THEORIES

Deontology - **pre-recorded**

Immanuel Kant presents his theory of Deontology, including his famous concept of the Categorical imperative as intuitive and somewhat simple to grasp. At the same time, Deontology is considered by many philosophers to be a complex theory with deep levels of thought and consideration of events, intentions, and the concepts of agency, autonomy, and reason. In this short lecture, the lecturer presents very basic aspects of Kant's theory. This is merely a short introduction to Kant's theory and in no way is it a comprehensive depiction of its scope and width. This introduction should, however, provide you with an initial understanding of some of the practical implications in the case analysis of Kant's theory.

Videos:

- Ethics defined: Deontology in 2 minutes
- Lecture 3: Deontology (22 mins.)
- The Trolley Problem ("The Good Place") in 5 minutes - דילמת הקרונית ("המקום הטוב")

Reading:

- PPT: Deontology
- Munson R., Outcome uncertain: cases and contexts in bioethics (Belmont, 2003) 369-375

Practice:

- Multiple Choice questions about Deontology - שאלות אמריקאיות לחזרה על דיאגנוסטיקה

6. Utilitarianism and The Double Effect Doctrine pre-recorded

Utilitarianism

Utilitarianism is an ethical theory that belongs to consequentialist theories. It judges an act as ethical based on its consequences. In this short lecture, the lecturer differentiates utilitarianism from other consequentialist approaches (such as egoism or altruism); relates to several suggested forms of utilitarianism (act utilitarianism, which is not viewed by the lecturer as the suggested approach to adopt as a health care professional; rules utility, which the lecturer suggests could lead many times to similar results as duty-based theories such as Kant's Deontological approach; and preference utility – which puts a special emphasis on autonomy when conducting utility calculations.

Videos:

- Ethics Defined: Consequentialism in 2
- Ethics defined: Utilitarianism in 2 minutes
- Lecture: on Utilitarianism (20 minutes)

Reading:

- PPT: Utilitarianism
- Munson R., Outcome uncertain: cases and contexts in bioethics (Belmont, 2003) 360-369.
- Johnston C., Bradbury, P. 100 Cases in Clinical Ethics and Law (CPR Press, 2016) p. 3-4.
רשות

Practice:

- Multiple Choice Questions on: Utilitarianism – שאלות אמריקאיות על תועלתנות

The Double Effect Doctrine

was developed within the scope of Catholic morality but is found to be useful in many current dilemmas, including the fields of military ethics ("just war") or even Public Health matters. It suggests four accumulative requirements for allowing an act that may cause harm to be performed when it also brings good, is intended only for bringing about the good and is proportional and necessary.

Videos:

- The Double Effect Doctrine (4 min.)

Reading:

- Munson R., Outcome uncertain: cases and contexts in bioethics (Belmont, 2003) 360-369.

Practice:

- Multiple Choice Questions on: Utilitarianism, Consequentialism and Double Effect - שאלות אמריקאיות על תועלתנות, תוצאתנות ואפקט כפול

7. Virtue Ethics

Virtue ethics remains a major force in understanding morality ever since ancient Greek philosophy and up until the 21st century. It may seem very intuitive, perhaps even spiritual and definitely less prescriptive or "scientific" than other ethical theories. The relevance of virtue theory to everyday life as a health care professional, especially in challenging times such as during a world-wide pandemic will be discussed, in specific reference to the virtues expected of a nurse.

Videos:

- Ethics Defined Virtue Ethics (1.5 minutes) - הגדרה קצרה של אתיקה של מידות טובות (סגולות) (1.5 דקות)
- Aristotle & Virtue Theory – אריסטו ואתיקה של מידות טובות (סגולות) (9 דקות)
- Barry Schwartz: Our loss of wisdom, TED 2009 (20 mins) הרצאת טד של ברי שוורץ על אובדן החכמה המעשית

Reading:

- PPT: Virtue Ethics
- Munson R., Outcome uncertain: cases and contexts in bioethics (Belmont, 2003) 411-414.
- Boone, B. 2017. Chapter 5, pp. 65-71. Ethics 101: From Altruism and Utilitarianism to Bioethics and Political Ethics, an Exploration of the Concepts of Right and Wrong. רשות

Language:

- vocabulary games (En-He; En-Ar)

8. A HISTORICAL PERSPECTIVE ON MEDICAL ETHICS

Ethics and Medical Law Following Nazi Germany (pre-recorded)

Current day understating of research ethics, end of life issues, autonomy, justice and human rights seems to be directly connected to what some term as "a black hole in human history and morality" – medicine in Nazi Germany.

The role that Medical Doctors and Nurses took in medicalized killing, providing "scientific" basis to racist ideologies and policies, including those of killing in the name of eugenics, experimenting on vulnerable populations with clear breach of autonomy and all these in a country proud of its advanced medicine and ethics, all call for taking the time and ask how ethics can protect us from such a slippery slope, and how we can protect our professional ethics from ever again be twisted.

9. ETHICAL DECISION MAKING MODEL

Case Deliberation using an ethical decision-making model and the Code of ethics for Nurses –

Codes of professional ethics serve as a compass for professionals working in a specific field. While they offer specific rules of conduct, they rarely prescribe the exact behaviors and discretion is usually an important component in professional ethics.

In this lesson we will discuss a case, using an ethical decision-making model, while referring to the Israeli Nurses Code of Ethics and connecting it with the ethical theories, principals and concepts thus far discussed in the course.

Reading:

- PPT: Case Deliberation and the Israeli Nursing Code of Ethics
- UNESCO. 2007. Ethics Education Program, pp. 9-13
- ANA. 2015. *Code of Ethics for Nurses*, The Washington Nurse, p. 7 (רשות)
- לשכת האתיקה – הסתדרות האחים והאחיות. (2018). הקוד האתי לאחים ולאחיות בישראל

Video:

- online Lecture: Ethical Decision Making (40 minutes)

10. PRINCIPLES OF BIOMEDICAL ETHICS

Autonomy pre-recorded

Autonomy is sometimes considered "first among equals" when discussing the 4 principles of biomedical ethics. While its literal meaning is simple – "Self Rule", this concept that alludes to "writing one's story by themselves" is far from being simple. Like any abstract idea, it can contain various levels and thus be interpreted in many ways, and contain many situations. One scholar that combined the normative discussion with practical reasoning in this regard is Prof. Rebecca Kukla. In this lecture, she suggests five core elements that could be considered as criteria for discussing the level of autonomy in different cases: Liberty and Positive Autonomy, Self Determination, Independence, Integrity and Agency.

Reading:

- Asman O., Segal-Reich M. (2023) Supported Decision Making "Adaptive Suit" for Non-Dominating Mental Scaffolding, American Journal of Bioethics-Neuroscience, <https://doi.org/10.1080/21507740.2023.2243878>

Videos:

- R. Kukla on Autonomy, Georgetown Uni. (1/6) – **Core notion of Autonomy**

- R. Kukla on Autonomy, Georgetown Uni. (2/6) – **Liberty and Positive Autonomy**
- R. Kukla on Autonomy, Georgetown Uni. (3/6) – **Self Determination**
- R. Kukla on Autonomy, Georgetown Uni. (4/6) - **Independence**
- R. Kukla on Autonomy, Georgetown Uni. (5/6) – **Integrity**
- R. Kukla on Autonomy, Georgetown Uni. (6/6) – **Agency**

Practice:

- English questions about part 1 – Autonomy - השאלות באנגלית על חלק 1 - הסכמה מדעת
- Hebrew questions about part 2 – Liberty - שאלות בעברית על חלק 2 - חירות
- English Questions about Part 3: Self-determination - שאלות באנגלית על חלק 3 - הגדרה עצמית
- Hebrew questions about part 4 – Independence - שאלות בעברית על חלק 4 - עצמאות
- Hebrew questions about Autonomy 5: Integrity - שאלות בעברית על אוטונומיה 5: שלמות
- Hebrew Questions about Part 6 – Agency - שאלות בעברית על חלק 6 - סוכנות

11. 4 Principles in bioethics and looking into justice pre-recorded

The four principles of biomedical ethics, as suggested by the scholars Beauchamp and Childress, are considered as covering most of the moral issues that arise in health care. They are seen as neutral, cross-cultural, and useful. The four principles are respect for autonomy, beneficence, non-maleficence, and justice. They are considered as “Prima facie” duties, meaning that each principle is binding but there could be cases that another principle would be prioritized over the other for lack of ability to act in a manner that respects both at the same time. In this lecture, the 4 principles are presented in the context of real life examples and connected to case based ethics on the one hand and normative ethics on the other.

Videos:

- A lesson on the 4 principles of biomedical ethics - 16 minutes
- Justice – 28 minutes

Reading:

- PPT: The Four Principles of Biomedical Ethics
- PPT: Justice
- Ethics Defined: Justice (1.5 minutes)
- Ethics Defined: The Veil of Ignorance (1.5 minutes)
- [\(רשות\) צדק וחלוקת משאבים בעידן הקורונה \(30 דק, עברית\)](#)
- Munson R., Outcome uncertain: cases and contexts in bioethics (Belmont, 2003) 381-387.

12. MEDICAL ETHICS AND RESPONSIBLE ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN MEDICINE

Reading:

- Asman O., Tal A., Barilan Y.M. (2023) Conversational Artificial Intelligence - Patient Alliance Turing Test and the Search for Authenticity American Journal of Bioethics, Vol. 23(5) 62-63. <https://doi.org/10.1080/15265161.2023.2191046>
- Elyoseph Z., Gur, T., Haber, Y., Simon, T., Angert, T., Navon, Y., Tal, A., Asman O. , An Ethical Perspective on The Democratization of Mental Health with Generative Artificial Intelligence JMIR Mental Health (minor revisions, March 5, 2024). <https://preprints.jmir.org/preprint/58011>
- **Video:** The democratization of mental health with AI.
- **Practice:** שאלות אמריקאיות על אתיקה בדמוקרטיזציה של בריאות הנפש באמצעות טכנולוגיה
-

13. WHAT DOES IT MEAN, FOR ME, TO BECOME A REGISTERED NURSE?

Closing lesson: What does it mean, for me, to become a Registered Nurse?

In this closing lesson, we will try to think about this important question, with some reflections on the course discussions and materials. Before the lesson, please put down in writing (in 200 words or so) what it means **for you**, to become a nurse: What is the essence of the profession in your eyes. What do you hope this will entail for you and for others.

Using your thoughts, ideas and personal experiences and emotions, we will revisit different ethical notions discussed during the course, looking at them from a more personal perspective.

We will also have a short review and practice of the course materials and suggest useful methods to prepare for the exam and write the final assignment.

Course Bibliography

- ANA. 2015. *Code of Ethics for Nurses*, The Washington Nurse, p. 7
- Asman O., Segal-Reich M. (2023) Supported Decision Making "Adaptive Suit" for Non-Dominating Mental Scaffolding, American Journal of Bioethics-Neuroscience, <https://doi.org/10.1080/21507740.2023.2243878>
- Asman O., Tal A., Barilan Y.M. (2023) Conversational Artificial Intelligence - Patient Alliance Turing Test and the Search for Authenticity American Journal of Bioethics, Vol. 23(5) 62-63. <https://doi.org/10.1080/15265161.2023.2191046>
- Boone, B. 2017. Chapter 5, pp. 65-71. Ethics 101: From Altruism and Utilitarianism to Bioethics and Political Ethics, an Exploration of the Concepts of Right and Wrong. *רשות*
- Bryant, J., La Velle, L., 2018. Introduction to Bioethics, pp. 23-25 Allen A. Moralizing in Public, *Hostfra Law Review* 34:1325 (first page only)
- Hope T., 2004. Medical Ethics, A very Short Introduction, 1-6.
- Johnston C., Bradbury, P. 100 Cases in Clinical Ethics and Law (CPR Press, 2016) p. 3-4, 259-260.
- Munson R., Outcome uncertain: cases and contexts in bioethics (Belmont, 2003) 360-375, 411-414.
- Tal A., Elyoseph Z., Haber, Y., Angert, T., Gur, T., Simon, T., Asman O. (2023) The Artificial Third: Utilizing ChatGPT in Mental Health, *American Journal of Bioethics*. DOI:10.1080/15265161.2023.2250297
- UNESCO. 2007. Ethics Education Program, pp. 9-13
- לשכת האתיקה – הסתדרות האחים והאחיות. (2018). הקוד האתי לאחים ולאחיות בישראל

חדשנות טכנולוגית ומובילות דיגיטלית

שיעור- 1 ש"ס

מועד הקורס: סמסטר א', ימי חמישי בין השעות: 10-12, מסלול הסבת אקדמאים ופסגה

סמסטר ב', ימי חמישי בין השעות: 10-12, התוכנית הכללית

מרצות הקורס: ד"ר מור סבאן morsaban1@tauex.tau.ac.il

ד"ר סיגלית ורשבסקי sigalwar@tauex.tau.ac.il

שעות קבלה: בתאום מראש

רציונל

מערכת הבריאות ניצבת מול אתגרים רבים ומשמעותיים על רקע הביקוש הגובר למשאבים דיגיטליים והמהפכה הדיגיטלית המאפשרת דרכי תקשורת חדשות. דיגיטציה של מערכת הבריאות משנה את אופי השירות ואת האינטראקציה הטיפולית, ובכלל זה באמצעות שימוש במודלים שפתיים גדולים ובריאות דיגיטלית. הדבר מחייב חדשנות בחשיבה ובעשייה, בשיטות ובסביבת עבודה בקרב כלל בוגרי מקצועות הבריאות. מקצועות הבריאות הרואים את המטופל ואת צרכיו במרכז העשייה, מהווים גורם חשוב ומוביל בהטמעת השינויים הנדרשים בקהילה ובאשפוז, תוך שימוש בכלים וטכנולוגיות דיגיטליות חדשות.

מטרות הקורס

- להכיר שיטות עבודה ומערכות תומכות החלטה המשלבות טכנולוגיות מתקדמות בעולם הבריאות.
- להכיר את תחום הבריאות הדיגיטלית והטיפול מרחוק.
- להבין את המורכבות הנדרשת להטמעה של טכנולוגיות והאתגרים הכרוכים בשימוש בהן.
- להקנות ידע בתהליכי פיתוח חדשנות בארגוני בריאות והטמעת טכנולוגיות מתקדמות בעולם הבריאות.
- לפתח חשיבה ליזמות וחדשנות יצירתיות ולתרגל ידע וחשיבה יצירתית בתחום הבריאות.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט:

- יכיר שיטות עבודה המשלבות טכנולוגיות מתקדמות בעולם הבריאות.
- יבין את ההשלכות של דיגיטציה (מערכות מידע ובינה מלאכותית) במערכת הבריאות על האינטראקציה הטיפולית.
- יכיר את תחום הבריאות הדיגיטלית ופתרונות לניטור וטיפול במטופלים מרחוק.

- יפתח ויתרגל חשיבה חדשנית ויצירתית למציאת פתרונות בתחום הבריאות, תוך התייחסות לאוכלוסיות שהשימוש בדיגיטציה הינו אתגר עבורם.

שיטות הוראה

הקורס משלב הרצאות, למידת עמיתים ולמידה עצמאית.

דרישות הקורס

קיימת חובת נוכחות בכלל המפגשים בקורס.

סיום לימודי שנה שנייה בהצלחה.

הערכת הקורס

הגשת מטלה מסכמת בקבוצות קטנות -100%.

ציון עובר- 60 (לכל אחד מהחלקים-קבוצתי ופרטני בנפרד).

הנחיות להגשה בנספח 1.

פירוט המפגשים ותכני הקורס

שבוע	תוכן	מרצה	הערות
1	מבוא לחדשנות וטכנולוגיה במערכת הבריאות	מור+סיגלית	
2	אוריינות טכנולוגיות ומונחי בסיס (אלגוריתמיקה, תיק קליני מחושב, בריאות דיגיטלית וטיפול מרחוק, בינה מלאכותית, מודלי שפה גדולים, מדעי הנתונים וכיוצ"ב)	מור+ד"ר אילנה דובובי	
3	מיפוי והדגמה של טכנולוגיות קיימות בשימוש במקצועות הבריאות וחלוקה לסוגים (תומכות החלטה/מחליטות/מסייעות בפעולות פיזיות bedside או remote)	מור	
4	שימוש בנתוני ענק לצורך קבלת החלטות רפואיות	יעלי כהן-מדענית נתונים בכירה	
5	סוגיות ואתגרים בשימוש בטכנולוגיות בעולם הבריאות	מור	
6	יזמות וחדשנות והנחיות למטלת הסיכום	מור+סיגלית	

ספרות חובה

- Beam, A. L., & Kohane, I. S. (2018). Big data and machine learning in health care. *jama*, 319(13), 1317-1318.
- Khairat, S., Marc, D., Crosby, W., & Al Sanousi, A. (2018). Reasons for physicians not adopting clinical decision support systems: critical analysis. *JMIR medical informatics*, 6(2), e8912.
- Johnson, D., Goodman, R., Patrinely, J., Stone, C., Zimmerman, E., Donald, R., ... & Wheless, L. (2023). Assessing the accuracy and reliability of AI-generated medical responses: an evaluation of the Chat-GPT model. *Research square*.
- Lee, P., Bubeck, S., & Petro, J. (2023). Benefits, limits, and risks of GPT-4 as an AI chatbot for medicine. *New England Journal of Medicine*, 388(13), 1233-1239.
- Lee, S. M., & Lee, D. (2021). Opportunities and challenges for contactless healthcare services in the post-COVID-19 Era. *Technological Forecasting and Social Change*, 167, 120712.
- Leslie, D., Mazumder, A., Peppin, A., Wolters, M. K., & Hagerty, A. (2021). Does "AI" stand for augmenting inequality in the era of covid-19 healthcare?. *bmj*, 372.
- Sallam, M. (2023). ChatGPT utility in healthcare education, research, and practice: systematic review on the promising perspectives and valid concerns. In *Healthcare* (Vol. 11, No. 6, p. 887). MDPI.
- Trocin, C., Mikalef, P., Papamitsiou, Z., & Conboy, K. (2023). Responsible AI for digital health: a synthesis and a research agenda. *Information Systems Frontiers*, 25(6), 2139-2157.
- Wiens, J., Saria, S., Sendak, M., Ghassemi, M., Liu, V. X., Doshi-Velez, F., ... & Goldenberg, A. (2019). Do no harm: a roadmap for responsible machine learning for health care. *Nature medicine*, 25(9), 1337-1340.

ספרות מומלצת:

- Alkhaqani, A. L. (2023). ChatGPT and Nursing Education: Challenges and Opportunities. *Al-Rafidain Journal of Medical Sciences* (ISSN 2789-3219), 4, 50-51.
- .Broussard, M. (2018). *Artificial unintelligence: How computers misunderstand the world*. mit Press
- Sun, G. H., & Hoelscher, S. H. (2023). The ChatGPT storm and what faculty can do. *Nurse Educator*, 48(3), 119-124.

- Saban, M., & Dubovi, I. (2024). A comparative vignette study: Evaluating the potential role of a generative AI model in enhancing clinical decision-making in nursing. *Journal of Advanced Nursing*.
- Rosen, S., & Saban, M. (2023). Can ChatGPT assist with the initial triage? A case study of stroke in young females. *International Emergency Nursing*, 70, 101340.
- Gunawan, J. (2023). Exploring the future of nursing: Insights from the ChatGPT model. *Belitung Nursing Journal*, 9(1), 1-5.
- Ford, E., Edelman, N., Somers, L., Shrewsbury, D., Levy, M. L., Van Marwijk, H., ... & Porat, T. (2021). Barriers and facilitators to the adoption of electronic clinical decision support systems: a qualitative interview study with UK general practitioners. *BMC medical informatics and decision making*, 21(1), 1-13.
- Rao, A., Kim, J., Kamineni, M., Pang, M., Lie, W., Dreyer, K. J., & Succi, M. D. (2023). Evaluating GPT as an Adjunct for Radiologic Decision Making: GPT-4 Versus GPT-3.5 in a Breast Imaging Pilot. *Journal of the American College of Radiology*.
- Sutton, R. T., Pincock, D., Baumgart, D. C., Sadowski, D. C., Fedorak, R. N., & Kroeker, K. I. (2020). An overview of clinical decision support systems: benefits, risks, and strategies for success. *NPJ digital medicine*, 3(1), 1-10.
- Bobba, P. S., Sailer, A., Pruneski, J. A., Beck, S., Mozayan, A., Mozayan, S., ... & Chheang, S. (2023). Natural language processing in radiology: Clinical applications and future directions. *Clinical Imaging*.

נספח 1- הנחיות להגשת המטלה המסכמת

- הסטודנטים יתחלקו לקבוצות קטנות באופן עצמאי (4 בכל קבוצה, דרך המודל, עם דד ליין-עד השיעור ה-2)
- למטלה המסכמת חלק קבוצתי ששוה ערך ל-70% וחלק פרטני של כל סטודנט ששווה ערך ל-30%
- כל קבוצה תתבקש לבחור תחום ברפואה (כמו קהילה, רפואה דחופה, פנימית)
- כל קבוצה תתבקש להגדיר בעיה קיימת בתחום הנבחר שהיא מעוניינת לפתור (לפי המוגדר מטה)
- כל קבוצה תתבקש להציע פתרון טכנולוגי לפתרון הבעיה הנבחרת (לפי המוגדר מטה)
- כל סטודנט יתבקש לכתוב חוות דעת של יתרונות וחסרונות הפתרון, עד עמוד.

מבנה המטלה (החלק הקבוצתי עד 2 עמודים, החלק האישי עמוד אחד נוסף):

- א. הגדרת הבעיה, היקפיה ומשמעותה (יש לכלול לפחות שני פריטים ביבליוגרפים עדכניים).
- ב. הגדרת הפתרון המוצע לפי מודל עסקי הנלמד בכיתה.
- ג. הצגת חלופות הקיימות כיום לבעיה.
- ד. הגדרת הלקוח הפוטנציאלי/שוק פעולה.
- ה. טבלה השוואתית של עלות אל מול תועלת.
- ה. התרשמות אישית מהמוצר.

הגשת המטלה המסכמת עד לתאריך מוגדר על פי הנחיות APA עדכניות.

Syllabus: Tel Aviv University, Faculty of Medicine and Health Professions, School of Health Professions, Department of Nursing, **General Program for Bachelor of Nursing Degree**

Title	Technological innovation and digital leadership	Course No.
Name Of The Lecturer	Dr. Mor Saban Dr. Sigalit Warshawski sigalwar@tauex.tau.ac.il -	
Year Offered	2024-2025Academic Year	
One or Two Semester	One Semester	
Year Of Program	2024-2025	
How Often Given	2 nd Semester, Thursday:10.00-12.00	
Number of Hours / Credits	1	
Prerequisites Mandatory / Elective	Successful completion of 2 nd year studies Mandatory	
Goals/ Learning Outcomes	<u>Goals of the course:</u> At the end of the course, the student will: • Be familiar with working methods that incorporate advanced technologies for health • Understand the consequences of digitization (information systems and artificial intelligence) in the healthcare system on therapeutic interaction.	

- Be familiar with the field of digital health and solutions for monitoring and treating patients remotely.
- Develop and practice innovative and creative thinking to find solutions in the healthcare field while referring to populations for whom the use of digitization is a challenge.

**Course
Description /
Summary**

The digital revolution has created an opportunity for accessibility and management of information, new means of communication, efficiency in the use of time and adapting treatment to the patient's needs. Development and implementation of digital solutions in the health system requires innovation in thinking and doing, in methods and work environment, in the nature of the services and in the design of the therapeutic interaction. Nursing plays an important role as a partner and leader in these changes and their implementation as part of the community health and hospitalization teams.

**Week-By-
Week
Content,
Assignments,
Reading**

Course Topics:

- Startup and advanced technologies in health and medicine
- Technological literacy and basic terms (algorithms, electronic health record, digital health and remote

care, artificial intelligence, large language models, data science, etc.)

- Mapping and demonstration of existing technologies used in the health professions and division into types.
- Promoting technological innovation in healthcare
- Strategies in promoting innovations and principles in presenting ventures
- Issues and challenges in the use of technologies in the health world

**Assessment
Method And
Grade
Composition**

Teaching Methods:

Lectures

Exercises

Group work

Grade: Final written assignment-100%

Bibliography

Beam, A. L., & Kohane, I. S. (2018). Big data and machine learning in health care. *jama*, 319(13), 1317-1318.

Khairat, S., Marc, D., Crosby, W., & Al Sanousi, A. (2018). Reasons for physicians not adopting clinical decision support systems: critical analysis. *JMIR medical informatics*, 6(2), e8912.

Johnson, D., Goodman, R., Patrinely, J., Stone, C., Zimmerman, E., Donald, R., ... & Wheless, L. (2023). Assessing the accuracy and reliability of AI-generated medical responses: an evaluation of the Chat-GPT model. *Research square*.

Lee, P., Bubeck, S., & Petro, J. (2023). Benefits, limits, and risks of GPT-4 as an AI chatbot for medicine. *New England Journal of Medicine*, 388(13), 1233-1239.

Lee, S. M., & Lee, D. (2021). Opportunities and challenges for contactless healthcare services in the post-COVID-19 Era. *Technological Forecasting and Social Change*, 167, 120712.

Leslie, D., Mazumder, A., Peppin, A., Wolters, M. K., & Hagerty, A. (2021). Does "AI" stand for augmenting inequality in the era of covid-19 healthcare?. *bmj*, 372.

Sallam, M. (2023). ChatGPT utility in healthcare education, research, and practice: systematic review on the promising perspectives and valid concerns. In *Healthcare* (Vol. 11, No. 6, p. 887). MDPI.

Trocin, C., Mikalef, P., Papamitsiou, Z., & Conboy, K. (2023). Responsible AI for digital health: a synthesis and a research agenda. *Information Systems Frontiers*, 25(6), 2139-2157.

Wiens, J., Saria, S., Sendak, M., Ghassemi, M., Liu, V. X., Doshi-Velez, F., ... & Goldenberg, A. (2019). Do no harm: a roadmap for responsible machine learning for health care. *Nature medicine*, 25(9), 1337-1340.

Recommended

Alkhaqani, A. L. (2023). ChatGPT and Nursing Education: Challenges and Opportunities. *Al-Rafidain Journal of Medical Sciences* (ISSN 2789-3219), 4, 50-51

.Broussard, M. (2018). *Artificial unintelligence: How computers misunderstand the world*. mit Press

Sun, G. H., & Hoelscher, S. H. (2023). The ChatGPT storm and what faculty can do. *Nurse Educator*, 48(3), 119-124

Saban, M., & Dubovi, I. (2024). A comparative vignette study: Evaluating the potential role of a generative AI model in enhancing clinical decision-making in nursing. *Journal of Advanced Nursing*.

Rosen, S., & Saban, M. (2023). Can ChatGPT assist with the initial triage? A case study of stroke in young females. *International Emergency Nursing*, 70, 101340.

Gunawan, J. (2023). Exploring the future of nursing: Insights from the ChatGPT model. *Belitung Nursing Journal*, 9(1), 1-5

Ford, E., Edelman, N., Somers, L., Shrewsbury, D., Levy, M. L., Van Marwijk, H., ... & Porat, T. (2021). Barriers and facilitators to the adoption of electronic clinical decision support systems: a qualitative interview study with UK general practitioners. *BMC medical informatics and decision making*, 21(1), 1-13

Rao, A., Kim, J., Kamineni, M., Pang, M., Lie, W., Dreyer, K. J., & Succi, M. D. (2023). Evaluating GPT as an Adjunct for Radiologic Decision Making: GPT-4 Versus GPT-3.5 in a Breast Imaging Pilot. *Journal of the American College of Radiology*

Sutton, R. T., Pincock, D., Baumgart, D. C., Sadowski, D. C., Fedorak, R. N., & Kroeker, K. I. (2020). An overview of clinical decision support systems: benefits, risks, and strategies for success. NPJ digital medicine, 3(1), 1-10.

Bobba, P. S., Sailer, A., Pruneski, J. A., Beck, S., Mozayan, A., Mozayan, S., ... & Chheang, S. (2023). Natural language processing in radiology: Clinical applications and future directions. Clinical Imaging

מערכת הבריאות בישראל 1 ש"ס

מועד הקורס: שנה ג' סמסטר ב', ימי חמישי, חצי סמסטר ראשון קבוצה 1 חצי בשעות 12:00-14:00 וקבוצה 2 בשעות 10-12 יתקיימו מפגשים בתאריכים הבאים: 15.5, 8.5, 24.4, 3.4, 27.3, 20.3
מרצה:

ד"ר ריבה זיו, דוא"ל: rivaz@tauex.tau.ac.il

שעות קבלה: בתאום מראש

רציונל:

הקורס "מערכת הבריאות בישראל" יעסוק בהבנת האספקטים החברתיים והתרבותיים כרקע להבנת אי השוויון במערכת הבריאות, בהבנת המאפיינים של החברה הישראלית והשפעתם על התנהגות של לקוחות, אנשי מקצוע וארגונים במסגרת מערכת הבריאות.

מטרת הקורס:

במהלך הקורס הסטודנטים ילמדו על החברה הישראלית, על מאפיינים חברתיים ותרבותיים של החברה בישראל כרקע לאי שוויון בבריאות, על הון חברתי וקהילתי, על עוני ואי שוויון בבריאות בחברה הישראלית, על גזענות, אפליה והדרה, על פערים גאוגרפיים בשירותי הבריאות, על הגירה ובריאות.

יעדי הקורס:

בסיום הקורס הסטודנטים:

- יבינו היבטים חברתיים ותרבותיים במערכת הבריאות
- יזהו בעיות חברתיות מרכזיות במערכת הבריאות
- יבינו את השפעת ההון החברתי והקהילתי כגורמים המגנים על הבריאות

שיטות הוראה:

- הרצאות

נושאי השיעורים:

- החברה הישראלית: היבטים תרבותיים, חברתיים וכלכליים
- עוני, אי שוויון, יחסי כוח וביטוייהם בשדה הבריאות
- גזענות, אפליה והדרה בשירותי הבריאות (מגדר, זהות ונטייה מינית)
- פערים גאוגרפיים בשירותי הבריאות
- הגירה ובריאות
- מערכת הבריאות בהשוואה בינלאומית

דרישות הקורס:

- קריאת בביבליוגרפיה חובה
- הנוכחות בשיעורים היא חובה, על פי תקנון האוניברסיטה.

דרישות קדם

אין

ציון

בחינה מסכמת (100% מהציון), ציון עובר: 60

נושאי הקורס:

<u>נושא</u>	<u>ספרות חובה</u>
<u>החברה הישראלית: היבטים חברתיים כלכליים</u>	בן-נון, ג. מגנזי, ר. (2010). היבטים כלכליים וחברתיים במערכת הבריאות בישראל. אייזנקוט, ד. חיראק, ר. ודורון, ש. (2021) אתגרים ומגמות בחברה הישראלית במבט רב תחומי. חיפה: הוצאת פרדס.
<u>אי שוויון בבריאות בחברה הישראלית כוח ופוליטיקה</u>	בן-נון, ג. ברלוביץ, מ. ושני, מ. (2020). מערכת הבריאות בישראל. ת"א: עם עובד. בר עוז, א. : בן-נון, ג. ושוורץ, ש. (2019). מערכת הבריאות על שולחן הניתוחים. המכון הלאומי לחקר שירותי הבריאות ומדיניות הבריאות. McCartney, F. (2019). Inequalities in Health and Health Systems, Defining health and health inequalities. <i>Public Health</i> , 6, jul, 172:22.
גזענות, אפליה והדרה בשירותי הבריאות	זיו, ה. (2015). גזענות ברפואה: הפוליטיקה של הסגרגציה בבריאות. רל"א. שלו, כ. (2003). בריאות, משפט וזכויות האדם. אוניברסיטת ת"א: הוצאת רמות. עמ' 141-107.

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

	Niv-Yagoda, A. (2020). Association between trust in the public healthcare system and selecting a surgeon in public hospitals in Israel: a cross-sectional population study. <i>J Health Policy Res</i> 9, 38.	פערים גאוגרפים בבריאות ובשרותי הבריאות
	Kemp, A. (2016). Wanted workers but unwanted mothers: Mobilizing moral claims on migrant care-workers' Families in Israel. <i>Social Problems</i>, 63(3). זיו, ר. (2013). "מהגרי עבודה בתחום סיעוד המבוגר בישראל: תפיסות סטריאוטיפיות ומרחק חברתי בין ישראלים ובין מהגרי עבודה". <i>גרונטולוגיה</i>, מ (2-3), 109-126.	הגירה ובריאות
	Health at a glance (2019). OECD indicators אתר האינטרנט של OECD	מערכת הבריאות בהשוואה בינלאומית

* הסילבוס נתון לשינויים בהתאם לתקופה

Syllabus: Tel Aviv University, Faculty of Medicine, School of Health Professions, Department of Nursing, Accelerated program for non-nursing BA graduates

Title	The Health System in Israel	Course No. 0162.3157
Name of the lecturer	Dr. Riva Ziv rivaz@tauex.tau.ac.il	
Year offered	Academic year 2024-2025	
One or two semester	One semester	
Year of program		

How often given	Year 3, Semester B , Thursday
Number of hours / credits	1
Prerequisites	Introduction to Sociology and to the Sociology of Health
Mandatory / elective	Mandatory
Goals/ Learning outcomes	During the course, students will learn about Israeli society, the social and cultural characteristics of Israeli society as a background to inequality in health, health literacy, social and community capital, poverty and inequality in health in Israeli society, racism, discrimination and exclusion, geographical gaps in health services, Migration and health. At the end of the course the students: • Understand social and cultural aspects of the health system. • Identify major social problems in the health care system. • Understand the impact of social and community capital as health protection factors.
Course description / summery	The course will deal with understanding the social and cultural aspects as a background for understanding inequality in the health system, understanding the characteristics of Israeli society and their impact on the behavior of

customers, professionals and organizations
 within the health system.

**Week-by-week
 content,
 assignments,
 reading**

Course topics:

Topic	Reading
Israeli Society: Socio-Economic Aspects	Ben-Nun, G. Magnesi, R. (2010). <i>Economic and social aspects of the health system in Israel.</i> (In Hebrew). Aizenkot, D. Hirak, R. & Doron, S. (2021). <i>Challenges and trends in the Israeli society in a multidisciplinary glance.</i> Tell-Aviv: Pardes. (In Hebrew).
Inequality in health in Israeli society Power and politics	Ben-Nun, G. Berlowitz, J. & Shany, M. (2020). <i>The health system in Israel.</i> Tel Aviv: Am Oved. (In Hebrew). Bar Oz, A. : Ben- Nun G. & Schwartz, S. (2019). <i>The health system on the operating table.</i> National Institute for Health Services Research and Health Policy (In Hebrew). McCartney ,F. (2019). Inequalities in health and health systems, defining health and health

	inequalities. <i>Public Health</i> ,6, 172:22.
Racism, discrimination and exclusion in health care	Ziv, H. (2015). <i>Racism in medicine: The politics of health segregation</i>. PHR-Israel. (In Hebrew). Shalev, K. (2003). <i>Health, law and human rights</i>. Tel Aviv University: Ramot Publishing. Pp. 141-107. (In Hebrew).
Geographical gaps in health and health services	Niv-Yagoda, A. (2020). Association between trust in the public healthcare system and selecting a surgeon in public hospitals in Israel: a cross-sectional population study. <i>J Health Policy Res</i> , 9, 38.
Migration and health	Kemp, A. (2016). Wanted workers but unwanted mothers: Mobilizing moral claims on migrant care-workers' families in Israel. <i>Social Problems</i>, 63(3). Ziv, R. (2013) "Migrant workers in Israel: Stereotypical perceptions and social distance between Israelis and migrant workers". <i>Gerontology</i>, M. (2-

The health system in an international comparison	3), 109-126. (In Hebrew).
	Health at a glance (2019). OECD indicators

Assessment method and grade composition

Teaching methods

Lectures

Grade:

Final exam (100% of final grade) Passing score: 60

עשייה מקצועית מבוססת ראיות צעד אחר צעד: מודל יישומי בשדה הקליני

שיעור, 1 ש"ס

**מועד
הקורס:**

תשפ"ה, סמסטר ב' (קורס חצי סמסטריאלי), ימי ה'

שעות:

מועדי הקורס קבוצה 1 : 12:00-14:00

15.5 ,08.05 ,24.4 ,03.04 ,27.3 ,20.3

מועדי הקורס קבוצה 2 : 10:00-12:00

26.6 ,19.6 ,12.6 ,5.6 ,29.5 ,22.5

**מרצה: ד"ר
רון שגב**

ronensegev@tauex.tau.ac.il

דוא"ל:

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

טיפול סיעודי המשלב בתוכו את הידע המדעי העדכני ביותר, המבוסס על תהליכי קבלת החלטות ביקורתיים, מחקרים ודעות מומחים, מוגדר כעשייה מבוססת ראיות (Evidence-Based Practice- EBP). הנחות היסוד הן כי הסיעוד נשען ומעוגן בראיות מדעיות וכי השימוש בהן תורם לשיפור איכות הטיפול ותוצאי הבריאות אצל המטופלים ובני משפחותיהם.

מטרת הקורס

פיתוח חשיבה ביקורתית, בהתאם לגישה של EBP, בשדה הקליני בבית חולים ובקהילה.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט/ית ירכשו מיומנות בתחומים הבאים:

- איתור וניסוח השאלה הקלינית עפ"י מודל EBP
- ביצוע חיפוש ראייתי בהתאם למודל EBP
- ביצוע הערכה אינטגרטיבית של הראיות ובחירת חלופה על פי מודל EBP
- ניסוח המלצה קלינית מבוססת ראיות

שיטות ההוראה

הרצאות ודיונים

נושאי השיעורים

הבנת המושג פרקטיקה מבוססת ראיות ושימושים בסייעוד. ניסוח שאלה קלינית לפי שיטת PICOT, חיפוש ראיות בספרות, הכרת סוגי מחקרים ומדרג הראיות, הערכה אינטגרטיבית של ראיות, שיטות לדרוג מידע, תיעוד וניסוח המלצות מבוססות ראיות, יתרונות ומגבלות של EBP, שימוש ב- EBP לקביעת נהלים ופרוטוקולים מקצועיים וארגוניים.

דרישות הקורס

- נוכחות חובה בכל המפגשים על פי תקנון התוכנית.
- הגשת מטלת אמצע, בזוגות. יש להגיש את המטלה במועד (התאריך יפורסם בהמשך). לא יתקבלו מטלות שיוגשו באיחור. סטודנטים אשר ירצו להתייעץ עם המרצה, יפנו במייל לד"ר רונן שגב או יגשו אליו בתום השיעור. הנחיות להגשת המטלה יוצגו במהלך המפגשים הראשונים וכן יועברו למודל.

דרישות קדם

ציון עובר בקורס שיטות מחקר וסטטיסטיקה

ציון

- מטלת אמצע – 10%. אי הגשת המטלה תפחית 10 נקודות מהציון הסופי.
- מבחן מסכם – 90%. ציון עובר 60 לפחות.

ספרות חובה

- Aharon, A. A., Ruban, A., & Dubovi, I. (2021). Knowledge and information credibility evaluation strategies regarding COVID-19: A Cross-sectional study. *Nursing Outlook*, 69(1), 22-31.
- Connor, L., Paul, F., McCabe, M., & Ziniel, S. (2017). Measuring nurses' value, implementation, and knowledge of evidence-based practice: Further psychometric testing of the quick-EBP-VIK survey. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 14(1), 10-21.
- Dubovi, I., Ruban, A., & Amit Aharon, A. (2022). The Role of Science-Based Knowledge on the SARS-CoV-2 Virus in Reducing COVID-19-Induced Anxiety among Nurses. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(12), 7070.
- Melnyk, B. M., Gallagher-Ford, L., Zellefrow, C., Tucker, S., Thomas, B., Sinnott, L. T., & Tan, A. (2018). The first US study on nurses' evidence-based practice competencies indicates major deficits that threaten healthcare quality, safety, and patient outcomes. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 15(1), 16-25.
- Melnyk, B. M., Fineout-Overholt, E., Stillwell, S. B., & Williamson, K. M. (2010). Evidence-based practice: step by step: the seven steps of evidence-based practice. *AJN The American Journal of Nursing*, 110(1), 51-53.
- Stillwell, S. B., Fineout-Overholt, E., Melnyk, B. M., & Williamson, K. M. (2010). Evidence-based practice, step by step: asking the clinical question: a key step in evidence-based practice. *AJN The American Journal of Nursing*, 110(3), 58-61.
- Stillwell, S. B., Fineout-Overholt, E., Melnyk, B. M., & Williamson, K. M. (2010). Evidence-based practice, step by step: Searching for the evidence. *AJN The American Journal of Nursing*, 110(5), 41-47.

ספרות מומלצת

- Melnyk, B. M., & Fineout-Overholt, E. (2023). *Evidence-based practice in nursing & healthcare: A guide to best practice*. (5 th ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer.
- Yoo, J. Y., Kim, J. H., Kim, J. S., Kim, H. L., & Ki, J. S. (2019). Clinical nurses' beliefs, knowledge, organizational readiness and level of implementation of evidence-based practice: The first step to creating an evidence-based practice culture. *PloS One*, 14(12), e0226742. doi:10.1371/journal.pone.0226742

Title	Evidence-based practice step by step: an applied model in the clinical field of nursing	Course No. 0162.3156
Name of the lecturer	Dr. Ronen Segev	
Year offered	Academic year 2024-2025	
One or two semester	Second semester	
Year of program	2024-2025	
How often given	The course is semestrial. Dates will be given separately.	
Number of hours / credits	1	
Prerequisites Mandatory / elective	Methods of research and statistics Mandatory	
Goals/ Learning outcomes	Developing critical thinking, in the clinical field in the hospital and in the community in accordance with the EBP approach. At the end of the course, the student will acquire proficiency in the following skills: 1. Detection and formulation of the clinical question according to the EBP model 2. Performing a visual search according to the EBP model 3. Performing an integrative assessment of the	

Course description / summery	evidence and choose an alternative according to the EBP model 4. Formulating of evidence-based clinical recommendation Nursing care combining the actual scientific knowledge, based on critical decision-making processes, research, and expert opinion, is defined as evidence-based care, evidence-based practice (EBP). The basic assumptions are the nursing practice based on scientific evidence and the use of them contributes to improving the quality of care and health outcomes of patients and their families.
Week-by-week content, assignments, reading	<u>Course topics:</u> Understanding the concept of evidence-based practice and the use of EBO in nursing practice. The formulation of a PICOT clinical question, the search for evidence in the literature, the recognition of types of research and the hierarchy of evidence, an integrative assessment of evidence, methods for rating information, documentation and formulation of evidence-based recommendations.
Assessment method and grade composition	<u>Teaching methods:</u> Lectures and discussions <u>Grade:</u> Middle assignment - 10%. For the missed assignment, 10 points will be deducted from the final grade. A final exam – 90%. A minimum passing grade is 60.

Bibliography

Mandatory reading

Aharon, A. A., Ruban, A., & Dubovi, I. (2021). Knowledge and information credibility evaluation strategies regarding COVID-19: A Cross-sectional study. *Nursing Outlook*, 69(1), 22-31.

Connor, L., Paul, F., McCabe, M., & Ziniel, S. (2017). Measuring nurses' value, implementation, and knowledge of evidence-based practice: Further psychometric testing of the quick-EBP-VIK survey. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 14(1), 10-21.

Dubovi, I., Ruban, A., & Amit Aharon, A. (2022). The Role of Science-Based Knowledge on the SARS-CoV-2 Virus in Reducing COVID-19-Induced Anxiety among Nurses. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(12), 7070.

Melnyk, B. M., Gallagher-Ford, L., Zellefrow, C., Tucker, S., Thomas, B., Sinnott, L. T., & Tan, A. (2018). The first US study on nurses' evidence-based practice competencies indicates major deficits that threaten healthcare quality, safety, and patient outcomes. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 15(1), 16-25.

Melnyk, B. M., Fineout-Overholt, E., Stillwell, S. B., & Williamson, K. M. (2010). Evidence-based practice: step by step: the seven steps of evidence-based practice. *AJN The American Journal of Nursing*, 110(1), 51-53.

Stillwell, S. B., Fineout-Overholt, E., Melnyk, B. M., & Williamson, K. M. (2010). Evidence-based practice, step by step: asking the clinical question: a key step in evidence-based practice. *AJN The American Journal of Nursing*, 110(3), 58-61.

Stillwell, S. B., Fineout-Overholt, E., Melnyk, B. M., & Williamson, K. M. (2010). Evidence-based practice, step by step: Searching for the evidence. *AJN The American Journal of Nursing*, 110(5), 41-47.

Optional reading

Melnyk, B. M., & Fineout-Overholt, E. (2023). *Evidence-based practice in nursing & Healthcare: A guide to best practice*. Philadelphia, PA: Wolters Kluwer (5 th ed.).

Yoo, J. Y., Kim, J. H., Kim, J. S., Kim, H. L., & Ki, J. S. (2019). Clinical nurses' beliefs, knowledge, organizational readiness and level of implementation of evidence-based practice: The first step to creating an evidence-based practice culture. *PloS One*, 14(12), e0226742. doi:10.1371/journal.pone.0226742

סיעוד במצבי חירום, מצבי אסון, מצבים דחופים וטראומה -עיוני

שיעור, 3.5 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ה, שנה ג'

מתאמת: אפרת ווסיהון יאלו

ראשי חטיבה:

Efrat.yallew@sheba.health.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות, זיוה טל	RN, SNP, MHA	אפרת ווסיהון- יאלו
kerenhon@clalit.org.il	ביה"ס האקדמי לאחיות, דינה	RN, MEM	קרן הוניג שיליאן
Yizhaqm@tlvmc.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות, שיינברון	RN, EMT-P, MHA	יצחק מימראן
itzhak@wns.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות ואחים, וולפסון	RN, MHA	איציק פיימן
Yinnush@gmail.com	ביה"ס האקדמי לאחיות, פט מתיוס	RN, MA	אינה יבדייב
Yaara.eilon@gmail.com	ביה"ס האקדמי לאחיות, מאיר	RN, MA	יערה ארוך אילון

שעות קבלה: בתאום מראש

רציונל

אחיות ואחים באשפוז ובקהילה נדרשים לידע ומיומנויות ייחודיות בכדי לתת מענה הולם ומקצועי במצבים דחופים וטראומה בשגרה ובחירום. המטרה העיקרית של מתן טיפול במצבים אלו היא הצלת חיים ומניעת נכות. לצורך כך פותחו תורות ופרוטוקולים טיפוליים המאפשרים מתן טיפול מהיר וממוקד במצבים קליניים שונים.

הקורס יעסוק בהקניית ידע עיוני ומיומנויות במתן טיפול ראשוני מציל חיים, במצבים דחופים וטראומה. הלמידה תתמקד בתפקיד האחות בטיפול בפצוע הבודד, על פי תורת ה- ATLS Advanced Trauma Life (Support), באירוע רב-נפגעים (אר"ן), באירוע טוקסיקולוגי המוני (אט"ה), אטומי, ביולוגי, כימי (אב"כ) ובמצבי אסון שונים. כמו כן, תכני הקורס יכללו פיתוח מיומנות לחשיבה קריטית וקביעת קדימויות בטיפול על פי שיטות הטריאז' השונות.

מטרות הקורס

להכשיר את הסטודנט:

- למתן טיפול ראשוני להצלת חיים ומניעת נכות במצבי חירום ובפצועי טראומה
- לפתח מיומנות לחשיבה קריטית במצבים דחופים ובחירום
- להקנות ידע ומיומנויות של אומדן וקביעת קדימויות טיפול על פי עקרונות הטריאז'
- להכיר את המערך הטיפולי במצבי חירום בשגרה, באר"ן ובמצבי אסון
- לסייע בטיפול בנפגעים ומשפחותיהם באירוע רב-נפגעים (אר"ן) ובמצבי אסון

שיטות הוראה

הרצאות, סימולציות, הצגה וניתוח מקרים - תיאור תרחישים מתגלגלים ודיונים ולמידה עצמית

דרישות הקורס

- הנוכחות חובה בשיעורים בהתאם לתקנון תכנית הלימודים
- ההשתתפות בשיעורים היא תנאי לגשת לבחינה המסכמת בקורס
- השתתפות פעילה בתרגול ובדיונים

דרישות קדם

- סיום קורס עזרה ראשונה והחייאה בסיסית (BLS)
- סיום לימודים עיוניים וקליניים בחטיבת סיעוד המבוגר

ציון: בחינה מסכמת בכתב. ציון עובר 60-

נושאי הקורס

שעות הוראה אקדמיות	תכנים	נושא
2	עקרונות טריאז' כשיטה לקביעת סדר קדימויות בטיפול • Canadian Triage and Acuity Scale (CTAS) • Australasian Triage Scale (ATS) • Emergency Severity Index (ESI) האתגרים בתהליך טריאז' בעבודת האחות במלר"ד	עקרונות טריאז'
במצבי חירום בטרומה		
4	עקרונות טיפול בפצוע טראומה על פי תורת ה- ATLS Advanced Trauma Life Support • מנגנוני פגיעה	מבוא לטרומה

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

	● "שעת הזהב" ● מודל גלי התמותה ● הגישה לנפגע טראומה במלר"ד ● סבב ראשוני ● סבב שניוני ● עבודת צוות טראומה	
2	● מצבים חירום בנתיב אוויר: ● אומדן וניהול נתיב אוויר בפצועי טראומה ובמטופלים שאינם פצועי טראומה	שלב ה-A: ניהול נתיב אוויר
4	● אומדן נשימה ובית חזה ● זיהוי וטיפול בפגיעות חזה חודרות וקהות ● פגיעות מסכנות חיים שמחייבות אבחון -בסקר הראשוני: ○ Airway obstruction ○ Tension pneumothorax ○ Massive hemothorax ○ Open pneumothorax ○ Tracheal/ Bronchial Tree Injuries ○ Cardiac tamponade ○ Cardiogenic Shock, Obstructive shock ● פגיעות מסכנות חיים נוספות - בסקר השניוני: ○ Simple Pneumothorax ○ Flail chest ○ Pulmonary contusion ○ Blunt cardiac injury ○ Traumatic aortic disruption ○ Traumatic diaphragmatic injury ○ Blunt esophageal rupture	שלב ה-B: נשימה-פגיעות חזה
4	אומדן, שיטות אבחון וטיפול ב: ● חבלות בטן קהות וחדות ● פגיעות במערכת המין והשתן ● פגיעות אגן ● פגיעות שריר שלד ● תסמונת המדור - Compartment Syndrome ● פגיעות מעיכה והדף - Crush Syndrome ● Traumatic rhabdomyolysis ● זיהוי וטיפול במצבי הלם: Hemorrhagic Shock	שלב ה-C: פגיעות בטן מערכת השתן פגיעות שרירים ושלד
4	● אומדן נוירולוגי: מצב הכרה, אישונים, אומדן תחושת ומוטורי ● זיהוי וטיפול במצבים מסכני חיים: ○ פגיעות ראש: עלייה בלחץ התוך-גולגולתי, בצקת מוחית, שברים בגולגולת, שבר בבסיס הגולגולת, זעזוע מוח ודימומים תוך-גולגולתיים	שלב ה-D: חבלות ראש ועמוד שדרה

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

	○ פגיעות עמוד שדרה ○ הלם - Neurogenic & Spinal shock	
2	הגישה לפצוע כוויות בשלב החרף ● הערכה וטיפול בסוגי כוויה שונים: תרמית, כימיות, חשמל ● שאיפת עשן ● הרעלת פחמן חד חמצני (CO) ● הרעלות ציאניד ● טיפול בתא לחץ	כוויות
2	עקרונות ודגשים בגישה הטיפולית בפצועי טראומה באוכלוסיות: ● נשים הרות ● ילדים ● קשישים	טראומה באוכלוסיות מיוחדות
מצבים דחופים שלא על רקע טראומה		
2	● קוצר נשימה - אבחנה מבדלת ● מצבים שכיחים הגורמים לאי ספיקה נשימתית ● התלקחות של - COPD, Asthma ● שימוש קליני בגזים בדם - Acid base balance ● עקרונות מתן חמצן ואינהלציה ● NIPPV - עקרונות הנשמה לא פולשנית במצב אקוטי	מצבי חירום במערכת הנשימה
4	● הגישה למטופל עם כאבים בחזה ואבחנה מבדלת ● Acute coronary syndrome (ACS) ● Myocardial Infarction (MI) ● Acute heart failure (AHF) ● הגישה הטיפולית בבצקת ריאות סוערת ● הגישה למטופל עם הפרעות קצב הלב ○ הפרעות קצב מהירות ○ הפרעות קצב איטיות ● הגישה למטופל בדום לב	מצבי חירום במערכת הלב וכלי הדם
2	● אבחנה מבדלת של הפרעות נוירולוגיות חריפות ● הגישות למטופל עם חשד או בעת אבחנה: ○ שבץ מוחי חד ○ מחלת פרכוס	מצבי חירום במערכת העצבים
2	● כאב בטן - אבחנה מבדלת ● הגישה לבטן חריפה - Peritonitis ● מצבי חירום כירורגיים שכיחים: ○ חסימת מעי ○ דימום מדרכי העיכול	מצבי חירום במערכת העיכול

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

2	● Sepsis & Septic shock ● Hypoglycemia ● DKA and HHNS	מצבי חירום מטבוליים ואנדוקריניים
2	● הגישה למטופל בחשד להרעלת תרופות וחומרים תגובה אנפילקטית (Anaphylactic Shock) ● מזון (Botulism) ● הרעלת חומרים קורוזיביים (חומצה/בסיס) ● הרעלת תרופות: אקמול, אופיאטים, בנזודיאזפינים, חוסמי בטא וחוסמי תעלות סידן ● שימוש לרעה בתרופות, סמים ואלכוהול ● הרעלת אלכוהול חריפה - Delirium tremens ● הגישה למטופל שהובא למלר"ד בחשד להרעלת תרופות	הרעלות תרופות, חומרים ותגובה אלרגית
2	● נשיכות אדם, כלב ומחלת הכלבת ● עקיצות חרקים וזוחלים - דבורה, דבור, עקרב ועכביש ● הכשת נחש	פגיעות בעלי חיים
2	● פגיעות חום, פגיעות קור ● טביעה וכמעט טביעה ● פגיעות צלילה, מחלת דה קומפרסיה (חומר להעשרה)	פגיעות סביבה ואקלים
לימוד עצמי	● על פי רשימת נהלים ופעולות סיעוד	פעולות סיעוד לאחר מוסמכת
42		סה"כ

ספרות חובה:

Ignatavicius, D. D., Rebar, C. R., Heimgartner, N. M. (2024). *Medical-surgical nursing: Concepts for clinical judgment and collaborative care* (11th ed.). Elsevier.

American College of Surgeons, Committee on Trauma (2018). *ATLS- Advanced Trauma Life Support: Student course manual* (10th ed.). American College of Surgeons.
<https://viaaerearcp.files.wordpress.com/2018/02/atls-2018.pdf>

Comerford, K. (2025). *Nursing Drug Handbook* (45th ed.). Wolters Kluwer.

American Heart Association (2020). *CPR & first aid algorithms*. American Heart Association.
<https://cpr.heart.org/en/resuscitation-science/cpr-and-ecc-guidelines/algorithms>

משרד הבריאות. חוזרים, פעולות סיעוד, והתוכניות הלאומיות למדדי איכות בבתי חולים הכלליים:

משרד הבריאות. (2022) חוזר מנהל הסייעוד - 197/2022 - ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחות המוסמכת.

https://www.health.gov.il/UnitsOffice/nursing/Documents/exctra_procedures.pdf

משרד הבריאות. (2011) חוזר המנהל הכללי - 27/2011 - הפנית מטופל לצילומי חזה ושלד במחלקות לרפואה דחופה, יחידות טראומה, טיפול נמרץ לסוגיו ומרפאות לרפואה דחופה בקהילה. הגנת המטופל מקרינה מייננת בחשיפה רפואית.

https://www.health.gov.il/hozer/mk27_2011.pdf

משרד הבריאות. (2015) חוזר מנהל הרפואה - 2/2015 - מיון ראשוני במחלקות לרפואה דחופה- טריאז.

https://www.health.gov.il/hozer/mr02_2015.pdf

משרד הבריאות. (2023) התכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013- 2024. זמן מהגעה למלר"ד ועד לביצוע טריאז' קליני.

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

משרד הבריאות. (2023) התוכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013- 2024. שברים בצוואר הירך- מנותחים תוך 48 שעות.

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

משרד הבריאות. (2023) חוזר מנהל הסייעוד- 204/2023- תפקיד האחות המוסמכת בתגובה אנפילקטית (Anaphylaxis) במערך האשפוז והקהילה- עדכון 2

https://www.health.gov.il/hozer/nd204_2023.pdf

משרד הבריאות. (2021) חוזר ראש שירותי בריאות הציבור - 02/2021 - ההנחיות למניעת הכלבת באדם.

<https://www.gov.il/he/pages/bz02-2021>

משרד הבריאות. (2023) התוכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013- 2024. ביצוע PCI תוך 90 דקות, מהגעה לבית חולים במטופל עם STEMI.

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

משרד הבריאות. (2022) חוזר מנהל הסייעוד - 197/2022 - ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחות המוסמכת: דפיברילציה באמצעות מכשיר חצי אוטומטי.

https://www.health.gov.il/UnitsOffice/nursing/Documents/exctra_procedures.pdf

משרד הבריאות. (2001) חוזר מנהל הסייעוד - 43/2001 - דפיברילציה באמצעות מכשיר חצי אוטומטי.

<https://www.gov.il/he/pages/nd43-01>

משרד הבריאות. (2017) חוזר מנהל הסייעוד - 131/2017 - החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז באמצעות מערכות זרימה נמוכה.

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd127-2017/he/files_circulars_nd_ND127_2017.pdf

משרד הבריאות. (2017) חוזר מנהל הסייעוד - 121/2017 - החלטה על הזרקת גלוקגון לחולה סוכרת בהיפוגליקמיה חמורה ומסכנת חיים.

https://www.health.gov.il/hozer/ND121_2017.pdf

משרד הבריאות. (2021) חוזר מנהל הסייעוד - 190/2021 - ביצוע הערכה נוירולוגית באמצעות אומדן Stroke Scale National Institute of Health (NIHSS) במטופל עם חשד או בעת אירוע מוחי.

https://www.health.gov.il/hozer/nd190_2021.pdf

משרד הבריאות. (2023) התוכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013-2024. זמן חציוני מהכניסה לבית חולים ועד לביצוע MRI/CT ראש בחולים עם אירוע חד במוח.

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

משרד הבריאות. (2023) התוכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013-2024. מתן טיפול טרומבוליטי תוך ורידי (IV rt-PA) ו/או ביצוע צנתור מוחי לאחר שבץ מוח איסכמי חד.

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

התנסות קלינית במחלקה לרפואה דחופה

7 ש"ס

מועד ההתנסות: תשפ"ה שנה ג', סמסטר א' או ב'

מתאמת: אפרת ווסיהון יאלו

ראשי חטיבה:

Efrat.yallev@sheba.health.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות, זיוה טל	RN, SNP, MHA	אפרת ווסיהון- יאלו
kerenhon@clalit.org.il	ביה"ס האקדמי לאחיות, דינה	RN, MEM	קרן הוניג שיליאן
Yizhaqm@tlvmc.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות, שיינברון	RN, EMT-P, MHA	יצחק מימראן
itzhak@wns.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות ואחים , וולפסון	RN, MHA	איציק פיימן
Yinnush@gmail.com	ביה"ס האקדמי לאחיות, פט מתיוס	RN, MA	אינה יבדייב
Yaara.eilon@gmail.com	ביה"ס האקדמי לאחיות, מאיר	RN, MA	יערה ארוך אילון

שעות קבלה: בתאום מראש

רציונל

בשנים האחרונות, כחלק ממגמה כלל עולמית, ישנה עלייה במספר הפונים לקבלת טיפול במחלקות לרפואה דחופה. מצב זה הוביל להתמקצעות של רופאים ואחיות בתחום רפואה דחופה ולפיתוח גוף ידע ייחודי ופרוטוקולי טיפול מקובלים ואוניברסליים. אחיות במחלקה לרפואה דחופה נדרשות לידע רחב, וליכולות של מיומנויות קליניות ייחודיות לצורך מתן טיפול במצבי בריאות אקוטיים בתחומים השונים.

ההתנסות במחלקה לרפואה דחופה מאפשרת לסטודנט להיחשף מצבי חירום השונים. הוא נדרש לבצע אומדנים מהירים ושיטתיים, לתת טיפולים ראשוניים במטרה לייצב את מצב המטופל, למנוע סיבוכים מיידיים ומאחרים, ובכך להיות שותף בהצלת החיים.

מטרת ההתנסות

הסטודנט יעניק טיפול ראשוני למטופלים במצבים חריפים, ודחופים ובמצבי חירום באגפי המלר"ד השונים, וזאת תוך יישום ידע ומיומנויות סיעודיות נבחרות, ובדגש על מיומנויות תקשורת בינאישית, הדרכת מטופלים ושמירה על בטיחות המטופל.

יעדי ההתנסות

הסטודנט:

1. יתנסה במיון וסיווג מטופלים ע"פ מצבם הקליני ובהתאם לעקרונות טריאז'
2. יאמוד את מצבו הבריאותי של המטופל ויזהה את הבעיה המרכזית
3. ימנה בעיות קיימות ו/או צפויות הקשורות במצבו של המטופל
4. יגדיר את מטרות ההתערבות המיידית ויעניק טיפול ראשוני עפ"י סדר עדיפויות נכון
5. יעקוב אחר מצבו הבריאותי של המטופל, יזהה שינויים ויפעל לייצוב מצבו
6. ישתתף בתהליך שחרור של מטופל מהמלר"ד או בהעברתו לאתר טיפול אחר
7. ישתמש במיומנויות תקשורת ייחודיות למטופל ומשפחתו המצויים במצבי דחק (אמפטיה, חמלה והקשבה)
8. ישתתף באיתור וטיפול נפגעי אלימות/התעללות/הזנחה
9. ישתתף באיתור וטיפול במטופלים עם פגיעה/תלות בחומרים ממכרים: סמים ואלכוהול

דרישות ההתנסות הקלינית

- ביצוע מבדק ידע במועד שייקבע ע"י בית הספר בו לומד הסטודנט
- השגת מטרות ההתנסות תוך עמידה במכסת השעות הנדרשות כמתחייב בתכנית הלימודים
- ציון עובר בהערכה מסכמת של ההתנסות הקלינית - 70
- ציון עובר סופי משוקלל של ההתנסות - 70
- ציון עובר בסעיפים של התנהגות ובטיחות בהערכה מסכמת

דרישות קדם

הסטודנט סיים את לימודיו העיוניים והקליניים בחטיבת סיעוד המבוגר

מבדק ידע

- המבדק מהווה 18% מהציון הסופי של ההתנסות הקלינית ממבדק הידע יתקיים בביה"ס לסייעוד
- המבדק יתקיים במועד אחד בלבד
- למבדק אין פתיחת מחברות
- המבדק כולל את הנושאים: חשבון רוקחי, פרמקולוגיה נהלים ומדדי איכות
- ציון עובר במבדק ידע הוא: 70
- סטודנט שניכשל או נעדר ממבדק ידע, ציונו בהתנסות הקלינית יחושב כאילו השיג 0 במבדק הידע
- במקרים חריגים בלבד הרשומים מטה, ניתן יהיה לקיים מועד מיוחד למבדק הידע
- מחלת הסטודנט ביום המבדק. התנאים:
- אישור מחלה יימסר למזכירות החוג לסייעוד באוניברסיטה, לא יאוחר משלושה ימים לאחר מועד המבדק

○ הכרה באישור מחלה לצורך אישור מועד מיוחד למבדק ידע, יינתן על פי אישור מחלה של שלושה ימים ומעלה

- מילואים, בתנאים המקובלים באוניברסיטת תל אביב לעניין בחינות
- מוות של בן משפחה, בתנאים המקובלים באוניברסיטת תל אביב לעניין בחינות
- סטודנטית שילדה ועקב הלידה נעדרה ממבדק הידע שהתקיים בתוך שלושה שבועות מיום הלידה

ספרות חובה

Ignatavicius, D. D., Rebar, C. R., Heimgartner, N. M. (2024). *Medical-surgical nursing: Concepts for clinical judgment and collaborative care* (11th ed.). Elsevier.

American College of Surgeons, Committee on Trauma (2018). *ATLS- Advanced Trauma Life Support: Student course manual* (10th ed.). American College of Surgeons.

<https://viaaerearcp.files.wordpress.com/2018/02/atls-2018.pdf>

Comerford, K. (2025). *Nursing Drug Handbook* (45th ed.). Wolters Kluwer.

American Heart Association (2020). *CPR & first aid algorithms*. American Heart Association.

<https://cpr.heart.org/en/resuscitation-science/cpr-and-ecc-guidelines/algorithms>

חוזרים, פעולות סיעוד, מדדי איכות ותוכניות לאומיות של משרד הבריאות - לפי הרשימה למבדק

מבדק ידע להתנסות קלינית ברפואה דחופה וטראומה

המבדק נועד לבחון ידע בסיסי לקראת ההתנסות הקלינית במחלקה לרפואה דחופה ויכולת:
3 תחומים:

<u>מס שאלות</u>	<u>הנושא</u>
3	חשבון רוקחי
11	פרמקולוגיה
6	נהלים ומדדי איכות

ספרות חובה למבדק

Comerford, K. (2025). *Nursing Drug Handbook* (45th ed.). Wolters Kluwer.

משרד הבריאות. (2022) חוזר מנהל הסייעוד - 197/2022 - ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחות המוסמכת.

https://www.health.gov.il/UnitsOffice/nursing/Documents/excetra_procedures.pdf

משרד הבריאות. (2011) חוזר המנהל הכללי - 27/2011 - הפנית מטופל לצילומי חזה ושלד במחלקות לרפואה דחופה, יחידות טראומה, טיפול נמרץ לסוגיו ומרפאות לרפואה דחופה בקהילה. הגנת המטופל מקרינה מייננת בחשיפה רפואית.

https://www.health.gov.il/hozer/mk27_2011.pdf

משרד הבריאות. (2015) חוזר מנהל הרפואה - 2/2015 - מיון ראשוני במחלקות לרפואה דחופה- טריאז.

https://www.health.gov.il/hozer/mr02_2015.pdf

משרד הבריאות. (2023) התכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013- 2024. זמן מהגעה למלר"ד ועד לביצוע טריאז' קליני.

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

משרד הבריאות. (2017) חוזר מנהל הסייעוד - 131/2017 - החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז באמצעות מערכות זרימה נמוכה.

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd127-2017/he/files_circulars_nd_ND127_2017.pdf

משרד הבריאות. (2023) חוזר מנהל הסייעוד- 204/2023- תפקיד האחות המוסמכת בתגובה אנפילקטית (Anaphylaxis) במערך האשפוז והקהילה- עדכון 2

https://www.health.gov.il/hozer/nd204_2023.pdf

משרד הבריאות. (2023) התוכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013- 2024. ביצוע PCI תוך 90 דקות, מההגעה לבית חולים במטופל עם STEMI.

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

משרד הבריאות. (2001) חוזר מנהל הסייעוד - 43/2001 -דפיברילציה באמצעות מכשיר חצי אוטומטי.

<https://www.gov.il/he/pages/nd43-01>

משרד הבריאות. (2005) חוזר מנהל הסייעוד - 60/2005 - ריענון ידע בנושא החייאה (CPR).
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd60-2005/he/files_circulars_nd_ND60_2005.pdf

משרד הבריאות. (2021) חוזר מנהל הסייעוד - 190/2021 - ביצוע הערכה נוירולוגית באמצעות אומדן Stroke Scale National Institute of Health (NIHSS) במטופל עם חשד או בעת אירוע מוחי.
https://www.health.gov.il/hozer/nd190_2021.pdf

משרד הבריאות. (2023) התוכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013-2024. זמן חציוני מהכניסה לבית חולים ועד לביצוע MRI/CT ראש בחולים עם אירוע חד במוח.
https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

משרד הבריאות. (2023) התוכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013-2024. מתן טיפול טרומבוליטי תוך ורידי (IV rt-PA) ו/או ביצוע צנתור מוחי לאחר שבץ מוח איסכמי חד.
https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

משרד הבריאות. (2017) חוזר מנהל הסייעוד - 121/2017 - החלטה על הזרקת גלוקגון לחולה סוכרת בהיפוגליקמיה חמורה ומסכנת חיים.
https://www.health.gov.il/hozer/ND121_2017.pdf

משרד הבריאות. (2023) התוכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013-2024. שברים בצוואר הירך - מנותחים תוך 48 שעות.
https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

משרד הבריאות. (2021) חוזר ראש שירותי בריאות הציבור - 02/2021 - ההנחיות למניעת הכלבת באדם.
<https://www.gov.il/he/pages/bz02-2021>

משרד הבריאות. (2001) חוזר מנהל הסייעוד - 43/2001 - הזרקה ישירה של תרופות לווריד באירוע ביולוגי-כימי, חומרי לחימה כימיים.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd43-01/he/files_circulars_nd_ND43_01.pdf

משרד הבריאות. (2015) חוזר שירות בריאות הציבור- 6/2015 - מניעת הדבקה בדלקת נגיפית מסוג C I B - לאחר חשיפה לדם ו/או לנוזלי גוף אחרים.

<https://www.gov.il/he/pages/bz06-2015>

נספח א'

מפרט למבדק בפרמקולוגיה

הידע הנדרש למבדק הידע בפרמקולוגיה קלינית כולל :

- שם גנרי/ מסחרי
- מנגנון פעולה
- אינדיקציות לשימוש
- התוויות נגד למתן התרופה ואזהרות
- אומדנים רלוונטיים לפני במהלך ואחרי מתן תרופה
- תופעות לוואי שכיחות
- הדרכה סיעודית רלוונטית

רשומת תרופות לפי תחומי השפעה עיקרית במערכות הגוף :

תרופות בתחום קרדיאלי

- Adenosine ○
- Adrenaline ○
- Acetylsalicylic acid (Aspirin) ○
- Atropine ○
- Dopamine ○
- Lidocaine hydrochloride ○
- Furosemide (Fusid) ○
- Heparin ○
- Verapamil (Ikacor) ○
- Isosorbide dinitrate (Isoket) ○
- Amiodarone (Procor) ○
- Metoprolol (Lopresor) ○

תרופות נוגדי כאב והרגעה

- Diazepam (Valium) ○
- Midazolam (Dormicum) ○
- Oxazepam (Vaben) ○
- Morphine Sulfate (Morphine) ○
- Fentanyl ○
- Tramadol Hydrochloride (Tramal) ○
- Ketamine ○
- Diclofenac (Voltaren) ○
- Paracetamol (Acamol) ○

תרופות בתחום נשימתי

- Salbutamol/Albuterol (Ventolin) ○
- Ipratropium bromide (Aerovent) ○

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

- Hydrocortisone ○
- Methylprednisolone (solu-medrol) ○

אלקטרוליטים מרכזים

- Calcium gluconate ○
- Magnesium Sulfate ○
- Sodium bicarbonate ○
- Potassium chloride (KCL) ○

אנטיביוטיקה

- Ceftriaxone (Rocephin) ○
- Metronidazole (Flagyl) ○
- Gentamicin (Garamycin) ○
- Cefazolin (Cefamezin) ○

אחר

- Metoclopramide HCL (Pramin) ○
- Tetanus toxoid ○

חשבון רוקחי

- לחזור על התרגילים השונים
- ניתן להשתמש בספר לימוד פרמקולוגיה משנה א'

טופס המלצה לביצוע מיומנויות נדרשות במלר"ד

שם הסטודנט _____ שנה _____ מחזור _____

תאריך התנסות: _____ :

הערות המדריך הקליני	ביצוע סמן V	מיומנויות	
		1. מיון וסיווג מטופלים עפ"י עקרונות שיטת ה- TRIAGE	
		אומדן, זיהוי בעיות דחופות והגדרת אבחנות סיעודיות לפי מערכות	
		2. מצב הכרה	
		3. נתיב אויר	
		4. מערכת הנשימה	
		5. מערכת עיכול	
		6. מערכת קרדיווסקולרית וסטטוס המודינמי	
		7. מערכת העצבים וסטטוס נוירולוגי	
		8. אומדן כאב	

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

9.	אומדן סימני אלימות/התעללות		
10.	סיכון לנפילה		
11.	ביצוע סקר ראשוני וסקר שניוני עפ"י עקרונות ATLS בפצוע טראומה		
12.	ביצוע ופענוח אק"ג		
13.	חיבור למוניטור ופיענוח סימנים חיוניים בהקשר הקליני של מצב המטופל,		
14.	בדיקת שתן ב- STICK /מכונה. אומדן שארית שתן – US rest		
15.	החדרת עירווי לווריד פריפרי ושאיבת דם , לרבות לבדיקת גזים בדם		
16.	מעקב אחר תוצאות בדיקות עזר (מעבדה, דימות וייעוץ מקצועי) פענוח וזיהוי חריגים		
	השתתפות וביצוע פעולות כחלק מתוכנית הטיפול:	ביצוע סמן V	הערות המדריך הקליני
17.	מתן תרופות באינהלציה		
18.	מתן חמצן באמצעי התואם את מצבו הקליני של המטופל		
19.	החדרת קטטר לשלפוחית שתן		
20.	החדרת זונדה לקיבה		
21.	מתן תרופות (IV, IM, SC, PO) ונוזלים עפ"י הוראה רפואית כתובה וחתומה.		
22.	סיוע בביצוע פעולות כירורגיות : תפירה, הדבקה, פתיחת אבצס וכד'		
23.	סיוע בפעולות החיאה/הנשמה		
24.	טיפול ראשוני בפצעים ובשברים – חבישת פצעים, סיוע בביצוע קיבוע, גבס, מתלה, צווארון		
25.	סיוע בטיפול ראשוני בכוויות		
26.	סיוע בטיפול ראשוני במטופל עם הרעלה		
27.	סיוע בטיפול ראשוני בנפגעי אלימות עפ"י הנהלים המקובלים <u>העברה/ שחרור מטופל:</u>		
28.	השתתפות בהעברת מטופל מהמלר"ד למחלקות אשפוז/ מכונים/ מרפאות/ מרכז רפואי אחר עפ"י הנהלים המקובלים		
29.	שחרור מטופל ממלר"ד עפ"י הנהלים המקובלים		

שם המדריך הקליני: _____

חתימת המדריך: _____ תאריך חתימה: _____

חתימת הסטודנט: _____ תאריך חתימה: _____

חתימת ראש חטיבה: _____

		סיוע בטיפול ראשוני בכוויות	
30.		סיוע בטיפול ראשוני במטופל עם הרעלה	
31.		סיוע בטיפול ראשוני בנפגעי אלימות עפ"י הנהלים המקובלים	
		העברה/ שחרור מטופל:	
32.		השתתפות בהעברת מטופל מהמלר"ד למחלקות אשפוז/ מכונים/ מרפאות/ מרכז רפואי אחר עפ"י הנהלים המקובלים	
33.		שחרור מטופל ממלר"ד עפ"י הנהלים המקובלים	

שם המדריך הקליני: _____

חתימת המדריך: _____ תאריך חתימה: _____

חתימת הסטודנט: _____ תאריך חתימה: _____

חתימת ראש חטיבה: _____

סיעוד בבריאות הנפש ובפסיכיאטריה
 שיעור, 6 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ה, שנה ג', סמסטר א',

מתאם החטיבה: מר אלכס לויטין

ראשי חטיבות:

liz.Mintz@sheba.health.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש זיוה טל	גב' ליז מינץ RN, MA
alexanderle1@clalit.org.il	ביה"ס האקדמי לסייעוד, דינה	מר אלכס לויטין RN, MPA
leeshani480@gmail.com	ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש שיינברון	גב' לי שני RN, MN
iras@hy.health.gov.il	ביה"ס האקדמי לסייעוד ע"ש פט מתיוס	גב' אירה שרון RN, MPH
yafit@wns.gov.il	ביה"ס האקדמי לסייעוד ע"ש א.וולפסון	גב' יפית משולם RN, MA
AnaKo1@clalut.org.il	ביה"ס האקדמי לסייעוד מאיר	אנה קופל אנטוניוק RN, MPH

שעות קבלה: על פי תיאום מראש.

רציונל:

פסיכיאטריה הינו תחום ברפואה העוסק באבחון וטיפול במחלות והפרעות נפשיות. תחום בריאות הנפש מצוי בשנים האחרונות במגמת רפורמה שמטרתה לשלב שירותי בריאות הנפש במכלול שירותי הבריאות הכלליים. ישנה עלייה משמעותית בשיעור הפונים לעזרה נפשית על רקע מצוקות החיים, הפרעות נפשיות ועלייה במספר המטופלים המתמודדים עם הפרעה נפשית שחיים בקהילה.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס להקנות לסטודנטים ידע עיוני וקליני בתחום סיעוד בבריאות הנפש ובפסיכיאטריה לצורך ביצוע התערבויות במטופלים הסובלים ממחלות והפרעות נפשיות.

יעדי הקורס:

- הסטודנט ירכוש שליטה במושגים בסיסיים של סיעוד בבריאות הנפש ובפסיכיאטריה, תוך יישום מושגים ועקרונות מתחומי הסייעוד, מדעי החברה, חוק, פסיכופתולוגיה והפסיכיאטריה.
- הסטודנט יאמוד מצב של מטופלים, המציגים תסמינים של מצבי חולי נפשי, באמצעות כלי אומדן סטאטוס מנטאלי, אומדן מסוכנות, אומדן אובדנות, WHODAS 2.0.

- הסטודנט יפתח מיומנויות טיפוליות בינאישיות וביצוע התערבויות סיעודיות למטופלים המתמודדים עם הפרעות נפשיות בהיבטים הביו-פסיכו-סוציאליים, על פי עקרונות התהליך הסיעודי.

שיטות הוראה:

הרצאות, דיונים, צפייה בסרטים, ניתוח אירועים, תרגילים, סימולציות.

דרישות הקורס:

1. נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון אוניברסיטה.
2. ההשתתפות בשיעורים היא תנאי לגשת לבחינה/ להגיש עבודה בקורס.
3. קריאה מתוך ספרות החובה.
4. ביצוע מטלות במהלך תקופת הלימוד (עיתוי ותכנים יקבעו לפי הנחיות ראש החטיבה).
5. עמידה בבחינת גמר מסכמת – ציון עובר 60.

דרישות קדם:

סיום בהצלחה של כל שנה ב'

הרכב הציון:

בחינת גמר מסכמת – 100%

נושאי השיעורים:

נושא	תכנים	פרק רלוונטי בספרות המחייבת
מבוא לפסיכיאטריה סיווג מחלות נפש (2 שעות)	סקירה היסטורית סקירת רפורמת בריאות הנפש בארץ ICD-10, DSM-5, הצגת העקרונות - לפי היבטים משותפים ושונים אבחנות סיעודיות בפסיכיאטריה התכנית הלאומית למדדי איכות בבריאות חולים לבריאות הנפש	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch.2. Mental Health and Mental Illness: Historical & Theoretical Concepts Historical Overview of Psychiatric Care, pp.13-14 Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Appendix D: DSM-5 Classification: Categories and Coded (Appendix-10-Appendix-25). Appendix E: Assigning NANDA International Nursing Diagnoses to Client Behaviors (Appendix-26-Appendix-27). DSM-5 (2013). Section I. Use of the Manual, pp. 10-24 Section III. World Health Organization Disability Assessment Schedule 2.0 (WHODAS 2.0), pp.745-748

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

התכנית הלאומית למדדי איכות בבתי חולים לבריאות הנפש https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Quality_National_Program_mental.pdf		
Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) <u>Ch.24.</u> Schizophrenia Spectrum and Other Psychotic Disorders. Application of The Nursing Process, pp.452-457 <u>Ch26.</u> Bipolar and Related Disorders: Application of The Nursing Process, pp 527-528 <u>Appendix C.</u> Mental Status Assessment (Appendix-6-Appendix-9).	מושגי יסוד אומדן סטטוס מנטלי ובדיקה פסיכיאטרית	מושגים ואומדן סטטוס מנטלי (6 שעות)
Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) <u>Ch.24.</u> Schizophrenia Spectrum and Other Psychotic Disorders ,pp. 441-478	אפידמיולוגיה, מהלך ושילובי מחלה, אטיולוגיה, אבחון, פרוגנוזה, סקירת גישות טיפוליות והתערבות סיעודית	ספקטרום סכיזופרניה ומחלות פסיכוטיות אחרות (8 שעות)

נושא	תכנים	פרק רלוונטי בספרות המחייבת
הפרעה דו-קוטבית והפרעות קשורות אחרות (4 שעות)	אפידמיולוגיה, סוגי הפרעות, אטיולוגיה, תמונה קלינית, מהלך הפרעה, אבחון, פרוגנוזה, גישות טיפוליות והתערבות סיעודית	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) <u>Ch.26.</u> Bipolar and Related Disorders, pp.519-545
הפרעות דיכאוניות (4 שעות)	אפידמיולוגיה, סוגי הפרעות, אטיולוגיה, תמונה קלינית, מהלך הפרעה, אבחון, פרוגנוזה, גישות טיפוליות והתערבות סיעודית	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) <u>Ch.25.</u> Depressive Disorders, pp. 479-515
הפרעות אישיות (6 שעות)	אפידמיולוגיה, אטיולוגיה, אשכולות והפרעות ספציפיות, ביטויים (Clusters) קליניים עיקריים, מהלך הפרעות, עקרונות אבחון, פרוגנוזה, גישות	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) <u>Ch.31.</u> Personality Disorders, pp. 654-684

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

	טיפוליות, בעיות סיעודיות והתערבות סיעודית.	
Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) <u>Ch.27.</u> Anxiety, Obsessive-Compulsive, and Related Disorders, pp.547-556.	אפידמיולוגיה, סוגי הפרעות חרדה, אטיולוגיה, תמונה קלינית, מהלך, אבחון, גישות טיפוליות, פרוגנוזה, בעיות סיעודיות והתערבות סיעודית.	הפרעות חרדה (2 שעות)
Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) <u>Ch.27.</u> Anxiety, Obsessive-Compulsive, and Related Disorders, pp.556-576	אפידמיולוגיה, אטיולוגיה, תמונה קלינית, מהלך, אבחון, גישות טיפוליות, פרוגנוזה, בעיות סיעודיות והתערבות סיעודית.	הפרעה טורדנית כפייתית והפרעות קשורות אחרות (4 שעות)

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

נושא	תכנים	פרק רלוונטי בספרות המחייבת
טיפול בילוגיים	תיאוריות ביולוגיות בתחום בריאות הנפש, קבוצות תרופות, תרופות-נציגי הקבוצות לפי הרשימה המצורפת בנספח, מנגנוני פעולה, התוויות טיפוליות, התוויות נגד, טווח מינונים, תופעות לוואי, קשר בין תרופתי, מתן הדרכה סיעודית למטופל. תופעות לוואי של טיפול תרופתי הדורשות התערבות מידית. סימנים וסימפטומים של הרעלת תרופות והתערבות.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch.4. Concepts of Psychobiology. Psychopharmacology, pp 53-85 Ch.22. Neurocognitive Disorders. Medical Treatment Modalities, pp.349-377. Ch.24. Treatment Modalities for Schizophrenia and Other Psychotic Disorders – Psychopharmacological Treatment, pp.469-474 Ch.25. Treatment Modalities for Depression - Psychopharmacology, pp. 522-525. Ch.26. Treatment Modalities for Bipolar Disorder (Mania) – Psychopharmacology with Mood-Stabilizing Agents, pp.537-541. Ch.27. Anxiety, Obsessive-Compulsive, and Related Disorders. Treatment Modalities - Psychopharmacology, pp.570-572. Ch.28. Trauma- and Stressor-Related Disorders. Treatment Modalities - Psychopharmacology, pp.592-596. Comerford, K. (Ed.) (2024). Nursing drug handbook (43rd ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer. הנחיות לטיפול בקלזופין (2020) 18/2020 Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch.19. Electroconvulsive Therapy, pp.310-318 יחידות המספקות טיפולים מיוחדים (טיפול בנזעי חשמל-ECT) (2016). חוזר משרד הבריאות 51.001
טיפול בנזעי חשמל (12 שעות)	טיפול בנזעי חשמל.	
ההיבט החוקי בבריאות הנפש (8 שעות)	• החוק לטיפול בחולה הנפש • תקנות • הליך אשפוז מרצון • אשפוז כפוי	חוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991: סעיפים 3-6, 7-15, 24-26, 29, 34, 35, 42. חוק טיפול בחולי נפש (תיקון 5), תשס"ד-2004 תקנות טיפול בחולי נפש, התשנ"ב – 1992, פרק ד', פרק ה.

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

נוהל השגחה מיוחדת/שמירה מיוחדת/הסתכלות מיוחדת במחלקות באשפוז טיפל מספר 51.016	• בדיקה פסיכיאטרית כפויה (דחופה ולא דחופה)	
פרק רלוונטי בספרות המחייבת	תכנים	נושא
פסיכיאטרי. חוק שיקום והכלל של שיקום (2002) Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch.20. Recovery Model, pp.320-331. Ch.36. Community Mental Health Nursing, pp.788-816.	• כל שיקום פסיכיאטרי תפקיד אחות פסיכיאטרית בקהילה התערבות סיעודית טיפול הגבלה מכנית ובידוד מטופלים	שיקום חולה הנפש (2 שעות)
Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch.30. Eating Disorder, pp.630-653	אפידמיולוגיה, אטיולוגיה, סוגי הפרעות, תמונה קלינית, מהלך, עקרונות אבחון, גישות טיפוליות, פרוגנוזה, התערבות סיעודית.	הפרעות אכילה (4 שעות)
Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch.9. Therapeutic Groups, pp.162-170 Ch.11. Milieu Therapy – The Therapeutic Community, pp.196 - 205 Ch.17. Behavior Therapy, pp.290 - 298 Ch.18. Cognitive – Behavioral Therapy, pp.299-308	פסיכותרפיה – מושגי יסוד, סקירה של שיטות גישות עיקריות – טיפול קבוצתי, קהילה טיפולית, טיפול התנהגותי, טיפול התנהגותי – קוגניטיבי. סקירה של השיטות הקיימות, יישום הטכניקות בעשיה הסיעודית.	מבוא לפסיכותרפיה (4 שעות)
Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch.29. Somatic Symptom and Dissociative Disorders, pp.602-629.	אפידמיולוגיה, אטיולוגיה, תמונה קלינית, מהלך, גישות טיפוליות ופרוגנוזה, התערבות סיעודית.	הפרעות סומטופורמיות הפרעות דיסוציאטיביות (2 שעות)

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

נושא	תכנים	פרק רלוונטי בספרות המחיבת
טראומה והפרעות אחרות הקשורות לדחק (סטריס) (4 שעות)	אפידמיולוגיה, אטיולוגיה, תמונה קלינית, מהלך, אבחון, גישות טיפוליות, פרוגנוזה, בעיות סיעודיות והתערבות סיעודית.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch.28. Trauma and Stressor-Related Disorders, pp.578-600
אובדנות (2 שעות)	אפידמיולוגיה, אטיולוגיה, גורמי סיכון, אומדן, טיפול, מניעה, התערבות סיעודית.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch. 16. The Suicidal Client, pp. 263-285 התכנית הלאומית למניעת אובדנות והתאבדות https://www.health.gov.il/UnitsOffice/HD/MHealth/Psychology/Pages/suicide-prev.aspx
אלימות/תוקפנות בפסיכיאטריה (2 שעות)	אפידמיולוגיה, אטיולוגיה, גורמי סיכון, אומדן, טיפול מניעה, התערבות סיעודית.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch.16. Anger and Aggression Management, pp.263-286
התמכרויות סמים ואלכוהול (8 שעות)	מושגי יסוד, אטיולוגיה, אפידמיולוגיה, קריטריונים לאבחון התמכרויות, קבוצות חומרים ממכרים, תמונה קלינית של שימוש, הרעלה, וגמילה, גישות טיפוליות, התערבות סיעודית.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch.23. Substance-Related and Addictive Disorders, pp.382-436.

ספרות חובה:

Comerford, K. (Ed.). (2024). *Nursing drug handbook* (43rd ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer.
Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). *Davis advantage for Psychiatric mental health nursing* (10th ed.).
Philadelphia, PA: F.A. Davis.

ספרות מומלצת

אלישע, ד' ומרצבסקי, ס' (2000). *שימוש והתמכרות לסמים ואלכוהול*. תל אביב, ישראל: דיונון,
אוניברסיטת תל אביב.
מוניץ, ח' (עורך). (2017). *פרקים נבחרים בפסיכיאטריה* (מהד' 6). תל-אביב, ישראל: דיונון.

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of Mental disorders* (5th
Ed.). , Washington, DC: American Psychiatric Publishing.

Sadock, B. J., & Sadock, V. A. (2015). *Kaplan & Sadock's synopsis of psychiatry* (11th ed).
Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins.

חוקים

שם החוק	מקור
חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א- 1991 סעיפים 3-6, 7-15, 24-26, 29, 34, 35, 42.	https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Nefesh23.pdf
חוק טיפול בחולי נפש (תיקון 5), תשס"ד- 2004	https://www.nevo.co.il/law_word/Law14/LAW-1931.pdf עמודים 317-318
חוק שיקום נכי נפש בקהילה, התש"ס- 2000	https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Nefesh35.pdf
תקנות טיפול בחולי נפש, התשנ"ב - 1992 - פרק ד', פרק ה'.	https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Nefesh21.pdf

חוזרים ונהלים

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

שם חוזר/נוהל	מספר	מקור
יחידות המספקות טיפולים מיוחדים טיפול בנזעי חשמל-ECT (2016)	51.005	משרד הבריאות, אגף לבריאות הנפש. https://www.health.gov.il/hozer/mtl51-005.pdf
גרייה מגנטית מוחית-TMS) Magnetic Stimulation Transcranial לטיפול בדיכאון ודיכאון ביפולרי (2022)	7/2022	משרד הבריאות, חוזר חטיבת הרפואה https://www.health.gov.il/hozer/mr07_2022.pdf
הנחיות לטיפול בקלזפין (2020)	18/2020	https://www.health.gov.il/hozer/mr18_2020.pdf
הגבלה מכנית ובידוד מטופלים באשפוז פסיכיאטרי (2018)	10/2018	חוזר המנהל הכללי https://www.health.gov.il/hozer/mk10_2018.pdf
נוהל שחרור מטופל מאשפוז פסיכיאטרי	51.006	משרד הבריאות, אגף לבריאות הנפש. https://www.health.gov.il/hozer/mtl51-006.pdf
נוהל השגחה מיוחדת/שמירה מיוחדת/הסתכלות מיוחדת במחלקות האשפוז	51.016	משרד הבריאות, אגף לבריאות הנפש https://www.health.gov.il/hozer/MTL51-016.pdf

תכניות לאומיות

שם התכנית	מקור
התכנית הלאומית למדדי איכות בבתי חולים לבריאות הנפש	מינהל איכות ושירות האגף להבטחת איכות, גרסה 12-2017-302 https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Quality_National_Program_mental.pdf
התכנית הלאומית למניעת אובדנות והתאבדות	משרד הבריאות https://www.health.gov.il/UnitsOffice/HD/MHealth/Psychology/Pages/suicide-prev.aspx

נספח א'

רשימת התרופות לבחינת גמר מסכמת בסייעוד הנפש

קבוצה פרמקולוגית	שמות מסחריים	שם גנרי
תכשירים תרופתיים נוגדי פסיכוזה דור ראשון (ישן) Typical (First Antipsychotic Agents Generation-FGA)	Halidol, Peridol	Haloperidol
	Perphenan	Perphenazine
	Clopixol	Zuclopenthixol*

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

4.	<i>Risperidone</i>	Risperdal	תכשירים תרופתיים נוגדי פסיכוזה - דור חדש Atypical Antipsychotic Agents (Second Generation; Novel)
5.	<i>Quetiapine</i>	Seroquel	
6.	<i>Olanzapine</i>	Zyprexa	
7.	<i>Ziprasidone</i>	Geodon	
8.	<i>Amisulpiride*</i>	Solian	
9.	<i>Aripiperizole</i>	Abilify	
10.	<i>Clozapine</i>	Leponex	
11.	<i>Paliperidone</i>	Invega	
12.	<i>Trihexyphenidyl*</i>	Artane, Partane	תרופות אנטיכולינרגיות לטיפול בתסמונת חוץ פירמידלית-EPS
13.	<i>Procyclidine*</i>	Kemadrin	
14.	<i>Biperiden*</i>	Dekinet	
15.	<i>Diazepam</i>	Valium	Benzodiazepines
16.	<i>Clonazepam</i>	Clonex	
17.	<i>Lorazepam</i>	Lorivan	
18.	<i>Oxazepam</i>	Vaben	
19.	<i>Alprazolam</i>	Xanax	
20.	<i>Buspirone</i>	Sorbon, Buspar	תרופות אחרות לטיפול בחרדה
21.	<i>Zopiclone</i>	Imovane	תרופות אחרות להשריית שינה

* - התרופות אשר לא אינן מופיעות בתדריך תרופות (Comerford, K. (2024)

22.	<i>Lithium Carbonate</i>	Licabrium	תרופות מייצבות מצב רוח
23.	<i>Valproic Acid</i>	Depalept, Valproate	
24.	<i>Carbamazepine</i>	Tegretol, Terill	
25.	<i>Lamotrigine</i>	Lamictal	
26.	<i>Topiramate</i>	Topamax	
27.	<i>Clomipramine</i>	Anafranil, Maronil	Tricyclic Antidepressants
28.	<i>Amitriptyline</i>	Elatrol, Elatrolet	
29.	<i>Imipramine</i>	Tofranil	

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

30.	<i>Fluoxetine</i>	Flutine, Prozac, Prizma	Selective Serotonin Reuptake Inhibitor (SSRI)
31.	<i>Fluvoxamine</i>	Favoxil	
32.	<i>Paroxetine</i>	Seroxat, Paxet	
33.	<i>Sertraline</i>	Lustral, Serenada	
34.	<i>Citalopram</i>	Cipramil, Recital	
35.	<i>Escitalopram</i>	Cipralex, Esto	
36.	<i>Venlafaxine</i>	Effexor, Viepax	Serotonin Norepinephrine Reuptake Inhibitor (SNRI)
37.	<i>Duloxetine</i>	Cymbalta	
38.	<i>Phenelzine</i>	Nardil	MAO-Inhibitor
39.	<i>Trazodone</i>	Desyrel, Trazodil	תרופות נוגדות דיכאון מקבוצות אחרות
40.	<i>Mirtazapine</i>	Remeron, Miro	
41.	<i>Bupropion</i>	Wellbutrin	
42.	<i>Methylphenidate</i>	Ritalin	תרופות לטיפול בהתמכרויות
43.	<i>Buprenorphine</i>	Buprenex; Subutex	
44.	<i>Naloxone</i>	Narcan	
45.	<i>Methadone</i>	Methadone; Adolan	
46.	<i>Disulfiram</i>	Antabuse	

* - התרופות אשר לא אינן מופיעות בתדריך תרופות (2024) Comerford, K.

Syllabus: Tel Aviv University, Sackler Faculty of Medicine, School of Health Professions, Department of Nursing, General Program for Bachelor of Nursing Degree

Title	Psychiatric and mental health nursing: Theoretical studies	Course No. 0162.3126
Name of the lecturer	Mr. Alexander Levitin RN MPA alexanderle1@clalit.org.il	
Year offered	Academic 3 rd year	
One or two semester	One semester	

Year of program	2024-2025
How often given	3 rd year, 1 st semester
Number of hours / credits	6
Prerequisites	Completion of 2 nd year studies.
Mandatory / elective	Mandatory
Goals/ Learning outcomes	• Master basic concepts in mental health nursing and to apply concepts and principles from spheres relating to nursing, social science, law, psychopathology and psychiatry. • Assess the condition of patients who present symptoms of mental illness, using the mental status examination, anger/aggression examination, suicide assessment, WHODAS 2.0. • Develop interpersonal treatment skills and carry out nursing interventions to patients coping with mental disorder in the bio psychosocial aspect according to nursing process principles.
Course description / summery	Psychiatry is the field of medicine that deals with diagnosing and treating mental illness and disorders. In recent years the mental health sphere has been undergoing a reform, the goal of which is to integrate mental

health services within the range of general health services. There is a significant rise in the number of people seeking help for various types of distress and emotional problems, and the number of individuals who suffer from psychiatric disability living in the community. The goal of this course is to teach students academic knowledge in the psychiatric sphere that will enable them to perform diagnostic and treatment interventions for patients suffering from mental illness and disorders.

**Week-by-week content,
assignments, reading**

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

Subject	Contents	Required reading materials
Introduction to psychiatry. Classifying mental diseases. (2 hours)	- Historical review, survey of mental health reforms in Israel. - Presentation of principles according to DSM-5, ICD –10 similarities and differences. - Nursing diagnoses in psychiatry - The national program for quality measurements in mental health hospitals	Townsend & Morgan (2018). <u>Ch.2.</u> Mental Health and Mental Illness: Historical & Theoretical Concepts Historical Overview of Psychiatric Care, pp.13-14 Townsend & Morgan (2018). <u>Appendix D:</u> DSM-5 Classification: Categories and Coded (Appendix-10-Appendix-25). <u>Appendix E:</u> Assigning NANDA International Nursing Diagnoses to Client Behaviors (Appendix-26-Appendix-27). DSM-5 (2013). <u>Section I.</u> Use of the Manual, pp. 10-24 <u>Section III.</u> World Health Organization Disability Assessment Schedule 2.0 (WHODAS 2.0), pp.745-748 התכנית הלאומית למדדי איכות בבתי חולים לבריאות הנפש https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Quality_National_Prog_mental.pdf
Concepts and mental status examination. (6 hours)	- Basic concepts - Mental status assessment and psychiatric examination.	Townsend & Morgan (2018). <u>Ch.24.</u> Schizophrenia Spectrum and Other Psychotic Disorders. Application of The Nursing Process, pp.467-472. <u>Ch26.</u> Bipolar and Related Disorders: Application of The Nursing Process, pp. 540-542. <u>Appendix C.</u> Mental Status Assessment (Appendix-6-Appendix-9).

Course Content:

Subject	Contents	Required reading materials
Schizophrenia spectrum and other psychotic disorders. (8 hours)	Epidemiology, clinical picture, phases and progress, etiology, diagnosis, prognosis, review of treatment approaches, application of the nursing process.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). <u>Ch.24.</u> Schizophrenia Spectrum and Other Psychotic Disorders , pp. 456-493. <u>Section II.</u> Schizophrenia Spectrum and Other Psychotic Disorders, pp.87-122

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

Bipolar and other related disorders. (4 hours)	Epidemiology, disorder types, etiology, clinical picture, progress, diagnosis, prognosis, treatment approaches, application of the nursing process.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). <u>Ch.26</u> . Bipolar and Related Disorders, pp.533-558.
Depressive disorders. (4 hours)	Epidemiology, disorder types, etiology, clinical picture, progress, diagnosis, prognosis, treatment approaches, application of the nursing process.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). <u>Ch.25</u> . Depressive Disorders, pp. 494-532.
Personality disorders. (6 hours)	Epidemiology, etiology, clusters and specific disorders, clinical picture, progress, diagnosis, prognosis, treatment approaches, application of the nursing process.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). <u>Ch.32</u> . Personality Disorders, pp. 697-730.

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

Subject	Contents	Required reading materials
Anxiety disorders. (2 hours)	Epidemiology, anxiety disorder types, etiology, clinical picture, progress, diagnosis, prognosis, treatment approaches, application of the nursing process.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). <u>Ch.27.</u> Anxiety, Obsessive-Compulsive, And Related Disorders, pp.559-568.
Obsessive-compulsive and other related disorders. (4 hours)	Epidemiology, etiology, clinical picture, progress, diagnosis, prognosis, treatment approaches, application of the nursing process.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). <u>Ch.27.</u> Anxiety, Obsessive-Compulsive, and Related Disorders, pp.568-590.
Trauma and other Stressor-related disorders. (4 hours)	Epidemiology, etiology, clinical picture, progress, diagnosis, prognosis, treatment approaches, application of the nursing process.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). <u>Ch.28.</u> Trauma and Stressor-Related Disorders, pp.591-613.
Suicidality. (2 hours)	Epidemiology, etiology, risk factors, assessment, treatment, prevention, application of the nursing process.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). <u>Ch. 17.</u> The Suicidal Client, pp.293-317. התכנית הלאומית למניעת אובדנות והתאבדות https://www.health.gov.il/UnitsOffice/HD/MHealth/Psychology/Pages/suicide-prev.aspx

Subject	Contents	Required reading materials
Violence/ Aggression in psychiatry. (2 hours)	Epidemiology, etiology, risk factors, assessment, treatment, prevention, application of the nursing process.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). <u>Ch.16</u> . Anger and Aggression Management, pp.280-292.
Substance- related and addictive disorders. (8 hours)	Basic concepts, etiology, epidemiology, addiction diagnosis criteria, substance abuse groups, clinical picture of abuse, poisoning and withdrawal, treatment approaches, application of the nursing process	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). <u>Ch.23</u> . Substance-Related and Addictive Disorders, pp.399-455. (עדכון 2019) – חוזר מספר)חוזר היחידה לקנביס רפואי (יק"ר 106

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

Subject	Contents	Required reading materials
Biological treatments. Electroconvulsive therapy (ECT). (12 hours)	Biological theories in mental health sphere, pharmaceutical groups, medicines according to the list in appendix ,mechanisms of action, indications and contraindications, dosages, adverse effects, drug-drug interaction, giving nursing guidance to patients. Adverse effects that demands immediate intervention. Signs and symptoms of medicines poisoning and intervention. Electroconvulsive therapy.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). <u>Ch.4.</u> Concepts of Psychobiology. Psychopharmacology, pp. 54-85. <u>Ch.22.</u> Neurocognitive Disorders. Medical Treatment Modalities, pp. 386-393. <u>Ch.24.</u> Treatment Modalities for Schizophrenia And Other Psychotic Disorders – Psychopharmacological Treatment, pp. 484-488. <u>Ch.25.</u> Treatment Modalities for Depression - Psychopharmacology, pp. 522-525. <u>Ch.26.</u> Treatment Modalities for Bipolar Disorder (Mania) – Psychopharmacology with Mood-Stabilizing Agents, pp. 549-553. <u>Ch.27.</u> Anxiety, Obsessive-Compulsive, and Related Disorders. Treatment Modalities - Psychopharmacology, pp. 582-584. <u>Ch.28.</u> Trauma- and Stressor-Related Disorders. Treatment Modalities - Psychopharmacology, pp.607-609. Comerford, K. (Ed.) (2024). Nursing drug handbook (43 rd ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer. הנחיות לטיפול בקלזופין (2020) 18/2020 Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). Ch.20.Electroconvulsive Therapy, pp.340-349. ECT(יחידות המספקות טיפולים מיוחדים) טיפול בנזעי חשמל- (2016). חוזר משרד הבריאות 51.001

**Assessment
method and
grade
composition**

Teaching methods:

Lectures, discussions, viewing films, case study
analysis, exercises, simulations

אופי הלימודים: הרצאות, סרטונים, מקרה, ניתוח, תרגילים, סימולציות

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ביה"ס למדעי הבריאות

Grade for the theoretical studies

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

Final examination – 100%

Subject	Contents	Required reading materials
Law aspect in psychiatry. (8 hours)	• Law for treating the mentally ill, • Regulations • Voluntary hospitalization procedure, • Involuntary hospitalization, • Hospitalization order, • Involuntary examination (urgent and not urgent), • Use of restraining, • Psychiatric committee, • Patients' rights • Mechanical restraining and patient isolation	Treatment of Mentally Persons Law, 1991 Sections 3-6 7-15, 24-26, 29, 34,35, 42 Treatment of the Mentally Ordinance, 1992 – Article IV, Article V. Treatment of Mentally Persons Law, 2004, No.5- Article IV, Article V. Mechanical restraining and patient isolation in psychiatric hospitalization – חוזר מס' – 10/2018 נוהל השגחה מיוחדת/שמירה מיוחדת/הסתכלות מיוחדת במחלקות האשפוז נוהל מספר 51.016 הגבלה מכנית ובידוד מטופלים באשפוז פסיכיאטרי. חוזר המנהל הכללי מספר 10/2018 נוהל שחרור מטופל מאשפוז פסיכיאטרי מספר 51.006 נוהל הבטחת רצף טיפול מספר 51.003
Rehabilitating the mentally ill. (2 hours)	• Rehabilitation package, • Nursing role in the community, • Application of the nursing process.	Community Rehabilitation of the Mentally Disabled Law (2000). Releasing a patient from psychiatric hospitalization 51.006 נוהל 51.006 Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). Ch.21. Recovery Model, Pp.350-362. Ch.36. Community Model Health Nursing, pp.831-861.
Eating disorders. (4 hours)	Epidemiology, etiology, disorder types, clinical picture, progress, principles of diagnosis, treatment approaches, prognosis, application of the nursing process.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). Ch.31. Eating Disorder, pp.673-696..

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

Subject	Contents	Required reading materials
Introduction in Psychotherapy (4 hours)	Psychotherapy – basic concepts, review of methods and main approaches – group therapy, therapeutic community, behavioral therapy, cognitive-behavioral therapy (CBT) –. Review of the existing methods, application of the techniques in nursing practice. .	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch.9. Therapeutic Groups, pp.162-170 Ch.11. Milieu Therapy – The Therapeutic Community, pp.196 - 205 Ch.17. Behavior Therapy, pp.290 - 298 Ch.18. Cognitive – Behavioral Therapy, pp.299-308
Somatoform disorders. Dissociative disorders. (2 hours)	Epidemiology, etiology, types, clinical picture, progress, treatment approaches and prognosis, application of the nursing process.	Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021) Ch.29. Somatic Symptom and Dissociative Disorders, pp. 614-640.

Books:

Comerford, K. (Ed.). (2024). *Nursing drug handbook* (43rd ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer.

Morgan K.I. & Townsend M.C. (2021). *Davis advantage for Psychiatric mental health nursing* (10th ed.). Philadelphia, PA: F.A. Davis.

סייעוד בבריאות הנפש ובפסיכיאטריה

התנסויות קליניות, 7 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ה, שנה ג', סמסטר א' + ב'

מתאם: מר אלכס לויטין

ראשי חטיבות:

liz.Mintz@sheba.health.gov.il	ביה"ס האקדמי לסייעוד ע"ש זיוה טל	גב' ליז מינץ RN, MA
alexanderle1@clalit.org.il	ביה"ס האקדמי לסייעוד דינה	מר אלכס לויטין RN, MPA
leeshani480@gmail.com	ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש שיינברון	גב' לי שני RN, MN
iras@hy.health.gov.il	ביה"ס האקדמי לסייעוד ע"ש פט מתיוס	גב' אירה שרון RN, MPH
yafit@wns.gov.il	ביה"ס האקדמי לסייעוד ע"ש א.וולפסון	גב' יפית משולם RN, MA
AnaKo1@clalit.org.il	ביה"ס האקדמי לסייעוד מאיר	גב' אנה קופל RN, MPH

שעות קבלה: על פי תיאום מראש

רציונל:

פסיכיאטריה הינו תחום ברפואה העוסק באבחון וטיפול במחלות והפרעות נפשיות. תחום בריאות הנפש מצוי בשנים האחרונות במגמת רפורמה שמטרתה לשלב שירותי בריאות הנפש במכלול שירותי הבריאות הכלליים. ישנה עלייה משמעותית בשיעור הפונים לעזרה נפשית על רקע מצוקות החיים, ועלייה במספר המטופלים המתמודדים עם בעיית בריאות נפשית כרונית שחיים בקהילה. מטרת הקורס להקנות לסטודנטים התנסויות מעשיות בסייעוד חולה הנפש לצורך ביצוע התערבויות אבחנתיות וטיפוליות במטופלים המתמודדים עם מחלות והפרעות נפשיות.

מטרות התנסויות קליניות:

ללמוד ולבצע התערבויות סיעודיות במטופלים המתמודדים עם הפרעות נפשיות שכיחות חריפות או ממושכות, בסביבות טיפוליות שונות, בהתבסס על הבנת ביטויים ביו-פסיכו-סוציאליים ועל פי שלבי התהליך הסיעודי.

במהלך ההתנסויות הקליניות הסטודנט:

- יישם ידע בעקרונות הבטיחות במתן טיפול סיעודי למטופל המתמודד עם מחלת נפש בהתבסס על חוקים, נהלים ועקרונות מקצועיים.
- יצור קשר מסייע עם מטופל נבחר תוך יישום מיומנויות תקשורת ייחודיות מתחום סיעוד הנפש.
- יאסוף נתונים ממקורות מידע שונים: מטופל, משפחה, רשומות סיעודיות ורפואיות, צוות רב מקצועי וספרות רלוונטית.
- יבצע אומדן סטטוס מנטלי ואנמנזה סיעודית במצבים מייצגים.
- יפרש הנתונים בהשוואה למאפיינים נורמטיביים של המטופל וזיהוי ממצאים חריגים במצב בריאותו.
- יסביר וינתח גורמי סיכון, ממצאים פתופיזיולוגיים, סימנים וסימפטומים של הפרעות ומחלות הנפש.
- יגדיר אבחנות סיעודיות קיימות וצפויות.
- יקבע התערבות סיעודית, ביצוע והערכה על פי הכשירות הנדרשת במצבים קליניים מייצגים.
- ידווח בעל פה ובכתב על פי עקרונות מקצועיים ונהלי המחלקה.
- יצפה או ישתתף בפעילויות המכוונות להדרכה והנחיה של מטופלים\משפחות\קבוצות.

שיטות הוראה:

הדרכה קלינית פרטנית וקבוצתית, דיונים קליניים, תצפיות וניתוח מקרים קליניים, סימולציות.

דרישות הקורס:

1. מבדק ידע בנושא פרמקולוגיה, נהלים וחוקים טרם הכניסה להתנסות הקלינית
2. נוכחות חובה בכל ימי ההתנסות בהתאם לתקנון התוכנית.
3. ביצוע מטלות במהלך ההתנסות הקלינית (עיתוי ותכנים יקבעו על ידי מדריך קליני\ ראש חטיבה).

דרישות קדם :

1. סיום לימודי שנה שנייה.

ציין

הרכב ציון משוקלל עבור התנסות קלינית

1. הערכת התנסות קלינית על ידי מדריך קליני-52%

2. **עבודה מסכמת/ דיון קליני** (בהתאם להנחיות ראש חטיבה)- **הגשת המטלה היא חובה**
ומהווה 30% מהציון המשוקלל עבור ההתנסות הקלינית. מועד הגשה יקבע על ידי ראש חטיבת
 סיעוד הנפש .
3. **מבדק ידע** המהווה **18%** מהציון המשוקלל עבור ההתנסות הקלינית. המבדק יתקיים לפני
 כניסתם של הסטודנטים לשדות הקליניים. המבדק יערך בבתי הספר לסייעוד בהתאם למועד
 ההתנסות של הסטודנטים בתחום. ציון עובר במבדק ידע הוא **70**. למבדק ידע מתקיים מועד
 אחד בלבד. סטודנט שנכשל או נעדר מהמבדק, ציון
 4. במבדק הידע יחושב כ-0.
- 4.1. במקרים חריגים בלבד הרשומים מטה, ניתן יהיה לקיים מועד מיוחד למבדק הידע :
 4.1.1. מחלת סטודנט ביום המבדק. התנאים:
 א. אישור מחלה יימסר לראש החטיבה בביה"ס לסייעוד לא יאוחר משלושה ימים לאחר
 מועד המבדק.
 ב. הכרה בתעודת מחלה לאישור מועד מיוחד למבדק ידע יינתן על פי אישור מחלה
 של שלושה ימים ומעלה.
 4.2. מילואים , בתנאים המקובלים באוניברסיטת תל אביב לעניין הבחינות.
 4.3. מוות של בן משפחה, בתנאים המקובלים באוניברסיטת תל אביב לעניין הבחינות.
 4.4. תלמידה שילדה ועקב הלידה נעדרה ממבדק הידע שהתקיים בתוך שלושה שבועות
 מיום הלידה.

ספרות חובה:

חוקים

מקור
חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א- 1991 סעיפים 3-6, 7-15, 24-26, 29, 34, 35, 42. https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Nefesh23.pdf
חוק טיפול בחולי נפש (תיקון 5), תשס"ד-2004 https://www.nevo.co.il/law_word/Law14/LAW-1931.pdf עמודים 317-318
חוק שיקום נכי נפש בקהילה, התש"ס- 2000

<https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Nefesh35.pdf>

תקנות טיפול בחולי נפש, התשנ"ב – 1992 - פרק ד', פרק ה'.

<https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Nefesh21.pdf>

חוזרים ונהלים

שם חוזר/נוהל	מספר	מקור
יחידות המספקות טיפולים מיוחדים (טיפול בנזעי חשמל-ECT) (2016)	51.005	משרד הבריאות, אגף לבריאות הנפש. https://www.health.gov.il/hozer/mtl51-005.pdf
הנחיות לטיפול בקלזפין (2020)	18/2020	https://www.health.gov.il/hozer/mr18_2020.pdf
נוהל שחרור מטופל מאשפוז פסיכיאטרי	51.006	משרד הבריאות, אגף לבריאות הנפש. https://www.health.gov.il/hozer/mtl51-006.pdf
נוהל הבטחת רצף טיפול	51.003	משרד הבריאות, אגף לבריאות הנפש. https://www.health.gov.il/hozer/mtl51-003.pdf
נוהל השגחה/שמירה מיוחדת, הסתכלות מיוחדת במחלקות האשפוז	51.016	משרד הבריאות, אגף לבריאות הנפש. https://www.health.gov.il/hozer/MTL51-016.pdf
חוזר היחידה לקנביס רפואי (יק"ר) (עדכון 2019)	106	https://www.health.gov.il/hozer/CN_106_2019.pdf

תכניות לאומיות

שם התכנית	מקור
-----------	------

מינהל איכות ושירות האגף להבטחת איכות, גרסה 12-2017-302 https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Quality_National_Prog_mental.pdf	התכנית הלאומית למדדי איכות בבתי חולים לבריאות הנפש
משרד הבריאות https://www.health.gov.il/UnitsOffice/HD/MHealth/Psychology/Pages/suicide-prev.aspx	התכנית הלאומית למניעת אובדנות והתאבדות

ספרים

Comerford, K. (Ed.) (2024). *Nursing drug handbook* (44th ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer.

Morgan, K.I & Townsend, M.C., (2021). *Davis Advantage for Psychiatric mental health nursing: C* (10th ed.). Philadelphia, PA: F.A. Davis.

ספרות מומלצת

אלישע, ד' ומרצבסקי, ס' (2000). *שימוש והתמכרות לסמים ואלכוהול*. תל אביב, ישראל: דיונון, אוניברסיטת תל אביב.

מוניץ, ח' (עורך). (2017). *פרקים נבחרים בפסיכיאטריה* (מהד' 6). תל-אביב, ישראל: דיונון.

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). , Washington, DC: American Psychiatric Publishing.

Sadock, B. J., & Sadock, V. A. (2015). *Kaplan & Sadock's synopsis of psychiatry* (11th ed). Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins.

נספח א'

רשימת התרופות לבחינת גמר מסכמת בסייעוד הנפש

	שם גנרי	שמות מסחריים	קבוצה פרמקולוגית
47.	<i>Haloperidol</i>	Halidol, Peridol	תכשירים תרופתיים נוגדי פסיכוזה דור ראשון (ישן) Typical Antipsychotic (First Generation-FGA) Agents
48.	<i>Perphenazine</i>	Perphenan	
49.	<i>Zuclopenthixol*</i>	Clopixol	

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

50.	<i>Risperidone</i>	Risperdal	תכשירים תרופתיים נוגדי פסיכוזה - דור חדש Atypical Antipsychotic Agents (Second Generation; Novel)
51.	<i>Quetiapine</i>	Seroquel	
52.	<i>Olanzapine</i>	Zyprexa	
53.	<i>Ziprasidone</i>	Geodon	
54.	<i>Amisulpiride*</i>	Solian	
55.	<i>Aripiperizole</i>	Abilify	
56.	<i>Clozapine</i>	Leponex	
57.	<i>Paliperidone</i>	Invega	
58.	<i>Trihexyphenidyl*</i>	Artane, Partane	תרופות אנטיכולינרגיות לטיפול בתסמונת חוץ פירמידלית-EPS
59.	<i>Procyclidine*</i>	Kemadrin	
60.	<i>Biperiden*</i>	Dekinet	
61.	<i>Diazepam</i>	Valium	Benzodiazepines
62.	<i>Clonazepam</i>	Clonex	
63.	<i>Lorazepam</i>	Lorivan	
64.	<i>Oxazepam</i>	Vaben	
65.	<i>Alprazolam</i>	Xanax	
66.	<i>Buspirone</i>	Sorbon, Buspar	תרופות אחרות לטיפול בחרדה
67.	<i>Zopiclone</i>	Imovane	תרופות אחרות להשריית שינה

* - התרופות אשר לא אינן מופיעות בתדריך תרופות (Comerford, K. (2024)

68.	<i>Lithium Carbonate</i>	Licabrium	תרופות מייצבות מצב רוח
69.	<i>Valproic Acid</i>	Depalept, Valproate	
70.	<i>Carbamazepine</i>	Tegretol, Terill	
71.	<i>Lamotrigine</i>	Lamictal	
72.	<i>Topiramate</i>	Topamax	
73.	<i>Clomipramine</i>	Anafranil, Maronil	Tricyclic Antidepressants

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

74.	<i>Amitriptyline</i>	Elatrol, Elatrolet	
75.	<i>Imipramine</i>	Tofranil	
76.	<i>Fluoxetine</i>	Flutine, Prozac ,Prizma	Selective Serotonin Reuptake Inhibitor (SSRI)
77.	<i>Fluvoxamine</i>	Favoxil	
78.	<i>Paroxetine</i>	Seroxat, Paxet	
79.	<i>Sertraline</i>	Lustral, Serenada	
80.	<i>Citalopram</i>	Cipramil, Recital	
81.	<i>Escitalopram</i>	Cipralex, Esto	
82.	<i>Venlafaxine</i>	Effexor, Viepax	Serotonin Norepinephrine Reuptake Inhibitor(SNRI)
83.	<i>Duloxetine</i>	Cymbalta	
84.	<i>Phenelzine</i>	Nardil	MAO-Inhibitor
85.	<i>Trazodone</i>	Desyrel, Trazodil	תרופות נוגדות דיכאון מקבוצות אחרות
86.	<i>Mirtazapine</i>	Remeron, Miro	
87.	<i>Bupropion</i>	Wellbutrin	
88.	<i>Methylphenidate</i>	Ritalin	תרופות לטיפול בהתמכרויות
89.	<i>Buprenorphine</i>	Buprenex; Subutex	
90.	<i>Naloxone</i>	Narcan	
91.	<i>Methadone</i>	Methadone; Adolan	
92.	<i>Disulfiram</i>	Antabuse	

* - התרופות אשר לא אינן מופיעות בתדריך תרופות (Comerford, K. (2024)

נספח ב'

עבודה מסכמת בהתנסות קלינית בחטיבת סיעוד הנפש

במהלך התנסות הקלינית על הסטודנט להציג עבודה כתובה או דיון קליני (בהתאם להנחיות ראש חטיבה בכל בית ספר) אודות מטופל נבחר שסובל מאחד המצבים המייצגים בתחום בריאות הנפש.

עבודה מסכמת כתובה או דיון קליני יש לבסס על פרטים ביבליוגרפים של התדריך ומאמר רלוונטי עדכני.

קריטריונים להערכה :

1. הצגת המטופל (20 נקודות)

- א. פרטים דמוגרפים: גיל, מין, מצב משפחתי, דת, השכלה, מקצוע, מקורות הכנסה.
- ב. סיבת אשפוז נוכחי (תלונה עיקרית).
- ג. סטטוס אשפוז (כפוי, מרצון, צו).
- ד. מחלה/הפרעה נוכחית, היסטוריה רפואית רלוונטית.
- ה. התפתחות אישית ברצף חייו המטופל, תפקוד מקצועי וחברתי.
- ו. השפעת מחלה/הפרעה על אישיות ותפקוד.
- ז. אומדן משפחתי וחברתי: מבנה המשפחה, מערכות תמיכה קיימות, הערכת התמודדות המשפחה, אומדן מערכות תמיכה בקהילה.

2. ראיון המטופל (25 נקודות)

- א. מצבו הנוכחי של המטופל בהתבסס על ממצאי אומדן סטטוס מנטלי, אומדנים רלוונטיים נוספים, רשומות רפואיות וסיעודיות, דיווחים של מטפלים שונים ונתונים שהתקבלו ממשפחת המטופל.
- ב. השוואת הממצאים לאבחנה שמופיעה בספרות חובה (קריטריונים אבחנתיים, אטיולוגיה, מהלך מחלה, גורמים ביולוגיים, פסיכולוגיים וסביבתיים, פרוגנוזה, סיבוכים, טיפולים לא תרופתיים).

3. הצגת טיפול תרופתי (20 נקודות)

- א. הטיפול התרופתי: קשר לאבחנה רפואית וסימנים קליניים שבאים לידי ביטוי אצל המטופל, התוויות טיפוליות והתוויות נגד למתן טיפול תרופתי.
- ב. בדיקות מעבדה רלוונטיות (רמת תרופה בדם, ס"ד, אלקטרוליטים וכד'), בדיקות עזר אחרות (אק"ג, ועוד).
- ג. תופעות לוואי קיימות וצפויות, השוואה לנתוני ספרות חובה.
- ד. טיפול בנזעי חשמל - קשר לאבחנה ולסימנים הקליניים שבאים לידי ביטוי אצל המטופל, התוויות טיפוליות והתוויות נגד, בדיקות מעבדה ובדיקות נוספות רלוונטיות, קשר עם טיפול תרופתי, תופעות לוואי קיימות וצפויות, השוואה לנתוני ספרות חובה.

4. התערבות סיעודית (20 נקודות)

- א. הגדרת 3 בעיות סיעודיות מרכזיות שקיימות או צפויות אצל המטופל.
- ב. הצגת תכנית התערבות לבעיות סיעודיות שהוגדרו.

5. ניתוח מאמר עדכני (10 נקודות)

א. ניתוח מאמר עדכני רלוונטי למקרה המטופל.
ב. השוואה בין נתוני המאמר לבין נתוני המטופל, כגון: גורמי סיכון, סיכונים, תחלואה כפולה (שימוש בסמים/אלכוהול או מחלות גופניות כתוצאה ממחלה נפשית /שימוש בתרופות פסיכיאטריות), טיפול תרופתי פסיכיאטרי, טיפולים והתערבויות אחרים, שיקום, בעיות סיעודיות והתערבויות סיעודיות.

6. כתיבה / הגשה אקדמית (5 נקודות)

Syllabus: Tel Aviv University, Sackler Faculty of Medicine, School of Health Professions, Department of Nursing, General Program for Bachelor of Nursing Degree

Title	Mental Health Nursing: Clinical Practicum Course No. Course No. 0162.3127
Name of the lecturer	Mr Alexander Levitin alexanderle1@clalit.org.il
Year offered	Academic year 2024-2025
One or two semester	Two semesters
Year of program	2024-2025
How often given	3 rd Year, Semesters I + II
Number of hours / credits	7
Prerequisites	None
Mandatory / elective	Mandatory
Goals/	<u>Goals of the clinical practicum:</u>
Learning outcomes	

To learn and carry out nursing interventions in patients with common mental illnesses and disorders – acute or chronic, in different treatment

settings, based on an understanding of bio psychosocial manifestations and according to the stages of the nursing process.

Main areas of the practicum:

- Demonstrating knowledge in safety principles in the provision of nursing care to mentally ill patients, based on professional laws, procedures, and principles.
- Forming a helping relationship with a select patient, while applying unique communication skills from the mental health field.
- Gathering data from various information sources: patient, family, nursing and medical records, multidisciplinary staff, and relevant literature.
- Performing a mental status assessment and taking a nursing history in representative situations.
- Interpreting the data compared to normative characteristics of the patient and identifying changes and abnormal findings in the

patient's state of health.

- Explaining and analyzing risk factors, pathophysiological findings, indications and symptoms of disorders and illnesses, in the patient's context.
- Defining current and anticipated nursing diagnoses.
- Determining a nursing intervention, performance and evaluation based on the necessary capability in representative clinical situations.
- Oral and written reporting according to professional principles and department regulations.
- Observation or participation in activities aimed at guidance and instruction of patients/families/groups.

**Course
summery**

description

/ Psychiatry is a medical field that deals with the diagnosis and treatment of mental illnesses and disorders. The field of mental health has been undergoing a reform in recent years, with the aim of integrating mental health services within the overall healthcare services. There is a significant rise in the number of people applying for help due to life predicaments

and an increase in the number of people who have psychiatric

disabilities and live in the community. The purpose of the course

is to impart to students practical experience in mental health

nursing in order to carry out diagnostic and therapeutic interventions

in patients with mental illnesses and disorders.

Week-by-week content, assignments, reading

According to the clinical placement

Assignments:

Oral presentation:

Assessment Method and Grade composition

Research proposal:
 Poster presentation:

Assessment Method

Individual and group clinical instruction, clinical discussions,

observation and analysis of clinical case studies, simulations

Final report:

Composition of weighted grade for clinical practicum

1. Evaluation of practicum by clinical instructor – 52%
2. Final paper on patient / clinical discussion of patient

(as directed by the head of division) –

obligatory assignment –

30% of the final grade of the practicum.

The last date to

submission of the work/ clinical discuss

will be directed by the

head of division.

3, The knowledge test will take place

before beginning the

clinical practicum. The test shall be held

at the nursing schools

according to the date of the students'

practicum in the specific field.

The knowledge test constitutes 18% of

the final grade for the

clinical practicum. A passing grade on

the knowledge test is 70

Bibliography

BOOKS

Comerford, K. (Ed.) (2024). *Nursing drug handbook* (44th ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer.

Morgan, K.I & Townsend, M.C., (2021). *Davis Advantage for Psychiatric mental health nursing: C* (10th ed.). Philadelphia, PA: F.A. Davis.

Recommended reading:

American Psychiatric Association.
(2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). , Washington, DC:
American Psychiatric Publishing.

Monitz, H. (editor).
(2017). *Selected chapters in psychiatry*
(6th ed.). Tel Aviv: Papyrus.]

Sadock, B. J., & Sadock, V. A. (2015). *Kaplan & Sadock's synopsis of psychiatry* (11th ed.).
Philadelphia, PA: Lippincott Williams &
Wilkins.

סיעוד במיילדות וגינקולוגיה

שיעור, 7 ש"ס

מועד הקורס:		תשפ"ה, שנה ג', סמסטר א'
מתאמת:		גב' אסנת אלדור
ראשי חטיבה:	אסנת אלדור - RN, CNM, MA	ביה"ס האקדמי לסייעוד שיינברון
	חגית נופר - RN, CNM, MA	ביה"ס האקדמי לסייעוד שיבא
דוא"ל:	Osnateld@tlvmc.gov.il	
	hagit.nuphar@sheba.health.gov.il	
דוא"ל:	rinatbel@clalit.org.il	רינת בלכסן לוי - RN, CNM, MA
	rozenbergshir1@gmail.com	שיר רוזנברג - RN, BA
דוא"ל:	irinat@wns.gov.il	ביה"ס האקדמי לסייעוד דינה
	irit.gantz@clalit.org.il	רינת הירש - RN, CNM, MA
דוא"ל:	omaimakh@gmail.com	ביה"ס האקדמי לסייעוד וולפסון
		עירית גנץ - RN, MA
דוא"ל:		ביה"ס האקדמי לסייעוד מאיר
		אומיימה סלאמה - RN, CNM, MA
דוא"ל:		ביה"ס האקדמי לסייעוד פט מתיוס
שעות קבלה:		בתיאום מראש

רציונל

בריאות האישה הינו תחום ייחודי נרחב העוסק בבריאות, בבעיות ובמחלות הקשורות באופן ספציפי לנשים מגיל הפריון ועד הזקנה. התחום כולל היבטים בריאותיים של מערכת הרבייה פריון, הריון, לידה, תכנון המשפחה, שינויים פיזיולוגיים, פתולוגיות ומחלות ממאירות של איברי הרבייה הנשיים.

מטרות הקורס

להקנות לסטודנט ידע עיוני וקליני בתחום סיעוד האישה לצורך ביצוע התערבויות והענקת טיפול כוללני לאישה ומשפחתה על רצף החיים.

יעדי הקורס

- הסטודנט ירכוש שליטה במושגים בסיסיים ומצבים מייצגים בסייעוד האישה
- הסטודנט יישלב בידע הקליני עקרונות של בטיחות, חוק ואתיקה מקצועית
- הסטודנט יכיר עקרונות ושיטות של טיפול סיעודי אצל האישה ומשפחתה על רצף החיים, תוך מתן דגש לשינויים פיזיולוגיים ופתולוגיים שכיחים
- הסטודנט יבין שינויים נורמטיביים - פיזיולוגיים, פסיכולוגיים וסוציו-תרבותיים ויזהה סטיות מהנורמה ושינויים פתולוגיים בתקופת ההריון, הלידה, ומשכב הלידה
- הסטודנט יכיר אומדנים רלוונטיים

- הסטודנט יכיר תהליכים שפירים וממאירים באברי הרבייה, דרכי אבחון וטיפול על רצף רמות המנע, וידע לזהות מצבים נורמטיביים ופתולוגים בגיל המעבר והזקנה
- הסטודנט יכיר בעיות הקשורות לאיברי הרבייה (כגון: דימומים, זיהומים), בעיות פריון שונות, דרכי אבחון וטיפול והשלכותיהן מהיבט הביו פסיכו סוציאלי
- הסטודנט יכיר צרכי הדרכה של האישה ומשפחתה, בהתאם לאבחנות, עקרונות הטיפול הסייעודי ורמות המנע

שיטות הוראה

- הרצאות
- הרצאות מרחוק (מקוונות, מוקלטות, מצגות מתומללות ומדובבות, חוברות לימוד)
- דיונים
- צפייה בסרטים
- ניתוח אירועים
- סימולציות
- למידה עצמית

דרישות הקורס

- ידע באנטומיה, פיזיולוגיה של מערכת הרבייה ואמבריולוגיה
- הנוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון תוכנית הלימודים
- ההשתתפות בשיעורים היא תנאי לגשת לבחינה/ להגיש עבודה בקורס
- ביצוע מטלות במהלך השיעורים
- עמידה בהצלחה בבחינה מסכמת – ציון עובר לפחות 60

דרישות קדם

ציון עובר בכל הקורסים בשנה השנייה ללימודים

ציון

100% מבחן עיוני מסכם

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

נושאי השיעורים

פירוט	תכנים מרכזיים	הנושא
	מושגי יסוד, בריאות האישה בעבר ובהווה, בארץ ובעולם. השפעה של גורמים שונים על בריאות האישה	מבוא לבריאות האישה
	השינויים ההורמונאליים במחזור הווסת, ביוץ, הפריה ובדיקות לאבחון הריון	הציר ההורמונאלי
		השרשת הביצית המופרית, התפתחות השליה ותפקודה
שינויים שכיחים במהלך ההריון. הדרכת הנשים ההרות להתמודדות עם השינויים הפיזיולוגיים והשפעת ההריון על חיי היומיום	על פי המערכות ואיברי הגוף השונים והדרכת האישה ההרה	שינויים פיזיולוגיים בהריון
בדיקות שגרה, בדיקות סקר, בדיקות גנטיות טרום הריוניות	קידום בריאות האישה ההרה וזיהוי אוכלוסייה בסיכון	מעקב הריון
בדיקת סיסי שליה, דיקור מי שפיר פעולת סיעוד: סיוע לרופא בשאיבת מי שפיר במהלך דיקור מי שפיר	בדיקות כרומוזומאליות	
השימוש בגלי קול במהלך ההריון לאבחון מומים בעובר ולהערכת מצב העובר	הדמיה במיילדות	
סוגי דם, גורם RH שלילי, Coomb's Test פעולת סיעוד - מתן Anti D Rh isoimmunization	אי התאמת סוגי דם	
תהליך ההתקשרות אם – עובר המשימות ההתפתחותיות במהלך ההריון	היבטים פסיכולוגיים בהריון	
ניטור חיצוני ופנימי של הדופק העוברי, פענוח תרשים הניטור העוברי, תנועות עובר, מיעוט וריבוי מי שפיר	הערכת העובר במהלך ההריון והלידה	
הצרכים התזונתיים של האישה ההרה והמניקה, העלייה במשקל במהלך ההריון	תזונה בהריון ולאחר לידה	
עצמוניות ויזומות היבטים של חוק ההפלות	הפלות	
	הריון חוץ רחמי	סיבוכים במהלך ההריון
מולה בועית Choriocarcinoma	מחלות הטרופובלאסט	
	הקאות יתר בהריון	
	שליית פתח	

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

פירוט	תכנים מרכזיים	הנושא
	הפרדות מוקדמת של השליה	
סוכרת בהריון	סוכרת הריונית, הריון אצל האישה הלוקה בסוכרת, בדיקות סקר ובדיקות אבחון לסוכרת הריונית, מעקב, טיפול והדרכה	
יתר לחץ דם בהריון	PIH, PET, HELLP Syndrome, אבחון, מעקב, טיפול והדרכה לאישה עם יתר לחץ דם הריוני	
צירים מוקדמים ולידה מוקדמת	גורמי סיכון, מעקב, סיבוכים וטיפול, בשלות ריאתית	
פקיעה מוקדמת של מי שפיר	PROM, PPRM, גורמי סיכון, מעקב, סיבוכים ודרכי טיפול	
מחלות זיהומיות בהריון	GBS, TORCH, HIV, Hepatitis גורמי סיכון, מעקב, סיבוכים ודרכי טיפול	
האטה בצמיחה תוך רחמית	הגדרה, אפידמיולוגיה, מעקב, סיבוכים ודרכי טיפול	
הריון עודף	הסיכונים, הסיבוכים והמעקב בהריון עודף (Post date) שיטות להשראת לידה	
הריון מרובה עוברים	סיבוכים אימהיים, סיבוכים אצל העוברים והילודים	
פזיולוגיה של הלידה	הגורמים המשפיעים על מהלך הלידה, שלבי הלידה, ניטור עוברי בלידה, אמצעים לשיכוך כאבים בלידה. הטיפול הסיעודי ביולדת ובמשפחה בחדר הלידה פעולה חריגה לאחות מוסמכת: הוצאת קטטר אפידוראלי	הלידה
פתולוגיה של הלידה	מצגים ומנחים פתולוגיים, הפרעות בהתקדמות הלידה, לידות מכשירניות, ניתוח קיסרי, סיבוכים וסיכונים, הפרעות בשלב שלישי של הלידה	
מצבי חירום במיילדות	תסחיף מי שפיר, כליאת כתפיים, קרע של הרחם, שטט של חבל הטבור, החייאה תוך רחמית, לידה בלתי צפויה המתרחשת מחוץ לבית החולים	
משכב הלידה	שינויים פיזיולוגיים	משכב הלידה
שינויים רגשיים	במערכות ובאברי הגוף השונים, הדרכה לטיפול עצמי במשכב הלידה דכדוך – סימנים, סימפטומים וגורמי סיכון בהשוואה לדיכאון ופסיכוזא לאחר לידה, זיהוי מוקדם והדרכת היולדת	

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

הנושא	תכנים מרכזיים	פירוט
הילוד לאחר לידה – 72 שעות ראשונות לחיים	פתולוגיה במשכב הלידה	זיהומים, דימומים ומחלות טרומבואמבוליות
	הילוד הבריא לאחר לידה	הסתגלות לחיים החוץ רחמיים אומדן גופני, חום גוף, טיפולים, בדיקות וחיסון להפטיטיס B, G6PD, PKU, תת תריסיות פעולת סיעוד: מתן ויטמין K וטיפול מונע לזיהומי עיניים ליילודים
ראשית ההורות	בעיות שכיחות אצל הילוד לאחר הלידה	Hypoglycemia, Hyperbilirubinemia
	התקשרות הורה – ילוד,	Bonding, Attachment, כלים לאומדן הקשר הורה – ילוד, גורמים מקדמים ומעכבים קשר הורים – ילוד
הנקה	הנקה וחלב אם	פיזיולוגיה של תהליך יצירת החלב, הרכב חלב האם יתרונות ההנקה לאם ולילוד, הדרכה להנקה יעילה והתוויות נגד להנקה
	הדרכת יולדות	מניעה וטיפול בבעיות שכיחות בהנקה
תכנון משפחה	אמצעים למניעת הריון: חוצצים, הורמונאליים פולשניים, ניתוחיים	היתרונות, החסרונות וההדרכה הנדרשת
פתולוגיה של מערכת הרבייה	הפרעות במחזור הווסת, גידולים שפירים, ניתוחים גינקולוגיים	הגדרות, גורמי סיכון, אטיולוגיה, סימנים ותסמינים, דרכי אבחון וטיפול. Endometriosis, ציסטות שחלתיות, Torsion, PCOS, של שחלה, מיומות ברחם
	גידולים ממאירים בצוואר הרחם, הרחם והשחלות	הגדרות, גורמי סיכון, אטיולוגיה, סימנים ותסמינים, בדיקות סקר, דרכי אבחון והתערבות
אלימות במשפחה	תופעת האלימות כלפי נשים	אפידמיולוגיה בארץ ובעולם, גורמי סיכון, מעגל האלימות, זיהוי האישה המוכה, החוקים והתקנות
הפרעות בפריין	אי פריין האישה והגבר	הגדרה, אפידמיולוגיה, סיבות לאי פריין האישה והגבר, היבטים רגשיים, בדיקות לאבחון אי פריין
	שיטות טיפול באי פריין	טיפול הורמונאלי, הפריה חוץ גופית, הסיבוכים השכיחים
אובדן	אובדן במיילדות וגינקולוגיה	הפלות, לידת עובר מת, מומים מולדים וניתוחים גינקולוגיים
מחלות המועברות STD- בדרכי המין	HIV, PID, HPV, עגבת, זיבה, הרפס, כלמידיה, טריכומונס	אפידמיולוגיה, דרכי הדבקה, סימנים ותסמינים, דרכי אבחון וטיפול, ההשלכות על האישה והעובר בהריון בלידה ובתקופת ההנקה והדרכת מטופלים פעולת סיעוד: החדרת ספקולום

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

פירוט	תכנים מרכזיים	הנושא
התפיסה של גיל המעבר בחברה, התחלואה וגורמי הסיכון	השינויים הפיזיולוגיים, הפסיכולוגיים והחברתיים של גיל המעבר.	גיל המעבר
טיפול הורמונאלי ושיטות לא תרופתיות. מניעה, זיהוי וטיפול בבעיות המלוות את גיל המעבר	הגישות הטיפוליות	

ספרות חובה

- חוזר המנהל הכללי מס' 23/2003, משרד הבריאות, איתור וטיפול בנשים נפגעות אלימות במשפחה ע"י מטפלים במסגרות הבריאות באשפוז ובקהילה.
https://www.health.gov.il/hozer/mk23_2003.pdf
- חוזר חטיבת הרפואה מס' 5/2018, משרד הבריאות. סיקור שמיעה ליילודים.
https://www.health.gov.il/hozer/mr05_2018.pdf
- חוזר שירותי בריאות הציבור מס' 24/2014, משרד הבריאות, נוהל לטיפול באישה הרה בתחנות טיפת חלב.
https://www.health.gov.il/hozer/bz24_2014.pdf
- חוזר ראש חטיבת בריאות הציבור מס' 6/2023, משרד הבריאות, הנחיות לביצוע סיקור למניעת אלח דם מוקדם בחיידק Group B streptococcus (GBS) ביילוד
https://www.health.gov.il/hozer/bz06_2023.pdf
- חוזר מנהל הכללי מס' 15/2011, משרד הבריאות, מעקב קדם לידתי אחר הריון בר-סיכון-קביעת תחומי אחריות של קופות החולים.
https://www.health.gov.il/hozer/mk15_2011.pdf
- חוזר מנהל הרפואה מס' 4/2011, משרד הבריאות, נוהל זיהוי ושיוך ילודים.
https://www.health.gov.il/hozer/mr04_2011.pdf
- חוזר שירותי בריאות הציבור מס' 3/2014, משרד הבריאות, נוהל לאיתור נשים בסיכון לדיכאון בהריון ולאחר לידה.
https://www.health.gov.il/hozer/bz03_2014.pdf
- חוזר מנהל הרפואה מס' 25/2013, משרד הבריאות. בדיקות סקר לגילוי נשים בסיכון לנשאת עובר עם תסמונת דאון.
https://www.health.gov.il/hozer/mr25_2013.pdf
- חוזר שירותי בריאות הציבור מס' 1/2018, משרד הבריאות. טיפול בחומצה פולית להפחתת הסיכון למומים מולדים בתעלה העצבית
https://www.health.gov.il/hozer/bz01_2018.pdf
- חוזר מנהל הרפואה מס' 4/2013, משרד הבריאות, בדיקת על שמע (אולטרא-סאונד) בהריון.

https://www.health.gov.il/hozer/mr04_2013.pdf

- חוק העונשין, התשל"ז- 1997 סעיף 312-318 - הפסקות הריון יזומות.

https://fs.knesset.gov.il/9/law/9_lsr_311018.PDF

- חוזר מנהל הסייעוד מס' 212/2024, משרד הבריאות. ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי (פעולות סיעוד: חיסון מתן Anti D ללא הוראת רופא, החלטה על מתן ויטמין K וטיפול מונע לזיהומי עיניים ביולודים, שאיבת מי שפיר במהלך דיקור מי שפיר כפעולת סיוע לרופא. פעולה חריגה: הוצאת קטטר אפידוראלי)

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd212-2024/he/files_circulars_nd_nd212-2024.pdf

- חוזר המנהל הכללי מס' 7/03, משרד הבריאות. מתן זריקת ויטמין K וטיפול מונע לזיהומי עיניים לילודים.

https://www.health.gov.il/hozer/mk07_2003.pdf

- חוזר מנהל הסייעוד מס' 123/17, משרד הבריאות. שאיבת מי שפיר במהלך בדיקת מי שפיר, כפעולת סיוע לרופא

https://www.health.gov.il/hozer/ND123_2017.pdf

- חוזר מנהל הסייעוד מס' 172/2021, משרד הבריאות. הבטחת כשירות של אחות מוסמכת לצורך סיוע בלידת חירום בהיעדר מוסמך לילוד (מיילדת או רופא).

https://www.health.gov.il/hozer/ND172_2021.pdf

- חוזר מנהל הרפואה מס' 2/2018, משרד הבריאות. בדיקות סקירה ביולודים לזיהוי מוקדם של מחלות אנדוקריניות, מטבוליות ואימונולוגיות.

https://www.health.gov.il/hozer/mr02_2018.pdf

- תדריך של שירותי בריאות הציבור, משרד הבריאות 2001, תדריך למתן חיסון "אנטי D" לנשים בהריון עם RH שלילי

<https://hy.health.gov.il/Uploads/dbsAttachedFiles/9-01.pdf>

- Comerford, K. C. (Ed.). (2025). *Nursing Drug Handbook* (45th ed.). Wolters Kluwer
- Davidson, M., London, M., & Ladewig, P. (2024). *Olds' maternal-newborn nursing and women's health across the lifespan.* (12th ed.). Pearson.

סייעוד במיילדות וגינקולוגיה

התנסות קלינית: 10 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ה, שנה ג', סמסטר א+ב

מתאמת: גב' אסנת אלדור

ראשי חטיבה:	אסנת אלדור - RN, CNM, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד שיינברון	דוא"ל:	Osnateld@tlvmc.gov.il
ראשי חטיבה:	חגית נופר - RN, CNM, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד שיבא	דוא"ל:	hagit.nuphar@sheba.health.gov.il
ראשי חטיבה:	רינת בלכסן לוי - RN, CNM, MA שיר רוזנברג - RN, BA ביה"ס האקדמי לסייעוד דינה	דוא"ל:	rinatbel@clalit.org.il rozenbergshir1@gmail.com
ראשי חטיבה:	רינת הירש - RN, CNM, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד וולפסון	דוא"ל:	rinat@wns.gov.il
ראשי חטיבה:	עירית גנץ - RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד מאיר	דוא"ל:	irit.gantz@clalit.org.il
ראשי חטיבה:	אומימה סלאמה - RN, CNM, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד פט מתיוס	דוא"ל:	omaimakh@gmail.com

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

ההתנסות הקלינית בסייעוד האישה תעסוק באספקטים הביו-פסיכו-סוציאליים הקשורים למצבי בריאות וחולי בקרב נשים.

במהלך ההתנסות הסטודנטים ירכשו מיומנויות טיפול בהתבסס על עקרונות, סטנדרטים ונהלים רלוונטיים.

מטרות ההתנסות

- הסטודנט יעניק טיפול כוללני לאישה ומשפחתה על רצף החיים בתחומים: הריון, לידה, משכב לידה ובעיות שכיחות במערכת הרבייה
- ההתנסות תתבצע ביחידות נבחרות באשפוז ובקהילה
- תמהיל היחידות ייקבע בכל בית ספר על פי השדות הקליניים הקיימים

יעדי ההתנסות

הסטודנט יבצע מיומנויות במצבים פיזיולוגיים ופתולוגיים, על פי התהליך הסייעודי. פרוט היעדים מופיע בהמשך מסמך זה על פי מחלקות ההתנסות הקלינית.

שיטות הוראה

- התנסות קלינית ומטלת ההתנסות
- סימולציות
- דיונים קליניים
- משחקי למידה

דרישות ההתנסות

- להפגין אחריות לקידום צרכיו הלימודיים
- להשיג את מטרות ההתנסות תוך מילוי מכסת השעות הנדרשות כמתחייב מתכנית הלימודים.
- לבצע את מטלת ההתנסות בתאום עם המדריכה

דרישות קדם

- ציון עובר בכל הקורסים בשנה השנייה ללימודים

הרכב הציון

- מבדק ידע - 18%
- מטלה - 15%
- הערכת ההתנסות הקלינית - 67%

מבדק ידע

- מבדק הידע יתקיים לפני הכניסה להתנסות הקלינית
- המבדק יערך בבתי הספר לסייעוד בהתאם למועד ההתנסות הקלינית
- מבדק ידע מהווה 18% מהציון הסופי של ההתנסות הקלינית
- ציון עובר במבדק ידע- 70, למבדק ידע מועד אחד בלבד
- סטודנט שנכשל או נעדר ממבדק ידע, ציונו בהתנסות הקלינית יחושב כאילו השיג 0 במבדק הידע
- במקרים חריגים בלבד הרשומים מטה, ניתן יהיה לקיים מועד מיוחד למבדק הידע:
 1. מחלת הסטודנט ביום המבדק. התנאים:
 - אישור מחלה יימסר לראש החטיבה בביה"ס לסייעוד לא יאוחר משלושה ימים לאחר מועד המבדק
 - הכרה בתעודת מחלה לאישור מועד מיוחד למבדק ידע יינתן על פי אישור מחלה של שלושה ימים ומעלה
 1. מילואים, בתנאים המקובלים באוניברסיטת תל אביב לעניין בחינות
 2. מוות של בן משפחה, בתנאים המקובלים באוניברסיטת תל אביב לעניין בחינות
 3. סטודנטית שילדה ועקב הלידה נעדרה ממבדק הידע, שהתקיים בתוך שלושה שבועות מיום הלידה

מפרט מבדק ידע להתנסות בסיעוד האישה

המבדק מיועד לבחון ידע בסיסי לקראת ההתנסות הקלינית בסיעוד האישה. המבדק יכלול 4 תחומים:

1. חשבון רוקחי
 2. נהלים ופעולות סיעוד
- חוזר המנהל הכללי מס' 23/2003, משרד הבריאות, איתור וטיפול בנשים נפגעות אלימות במשפחה ע"י מטפלים במסגרות הבריאות באשפוז ובקהילה.
https://www.health.gov.il/hozer/mk23_2003.pdf
 - חוזר מנהל הרפואה מס' 4/2011, משרד הבריאות, נוהל זיהוי ושיוך ילודים.
https://www.health.gov.il/hozer/mr04_2011.pdf
 - חוזר שירותי בריאות הציבור מס' 3/2014, משרד הבריאות, נוהל לאיתור נשים בסיכון לדיכאון בהיריון ולאחר לידה.
https://www.health.gov.il/hozer/bz03_2014.pdf
 - חוזר שירותי בריאות הציבור מס' 24/2014, משרד הבריאות, נוהל לטיפול באישה הרה בתחנות טיפת חלב.
https://www.health.gov.il/hozer/bz24_2014.pdf
 - חוזר ראש חטיבת בריאות הציבור מס' 6/2023, משרד הבריאות, הנחיות לביצוע סיקור למניעת אלח דם מוקדם בחיידק (GBS) Group B streptococcus ביילוד
https://www.health.gov.il/hozer/bz06_2023.pdf
 - חוזר מנהל הסיעוד מס' 212/2024, משרד הבריאות. ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי (פעולות סיעוד: חיסון מתן Anti D ללא הוראת רופא, החלטה על מתן ויטמין K וטיפול מונע לזיהומי עיניים בילודים, שאיבת מי שפיר במהלך דיקור מי שפיר כפעולת סיוע לרופא. פעולה חריגה: הוצאת קטטר אפידוראלי)
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd212-2024/he/files_circulars_nd_nd212-2024.pdf
 - חוזר המנהל הכללי מס' 7/03, משרד הבריאות. מתן זריקת ויטמין K וטיפול מונע לזיהומי עיניים לילודים.
https://www.health.gov.il/hozer/mk07_2003.pdf
 - חוזר מנהל הסיעוד מס' 123/17, משרד הבריאות. שאיבת מי שפיר במהלך בדיקת מי שפיר, כפעולת סיוע לרופא
https://www.health.gov.il/hozer/ND123_2017.pdf
 - תדריך של שירותי בריאות הציבור, משרד הבריאות 2001, תדריך למתן חיסון "אנטי D" לנשים בהריון עם RH שלילי נוהל לטיפול באישה הרה, נוהלי עבודה, משרד הבריאות, שירותי בריאות הציבור.
<https://hy.health.gov.il/Uploads/dbsAttachedFiles/9-01.pdf>

3. פרמקולוגיה

- Anti D
- Meperidine (Pethidine, Dolestine)
- Oxytocin (Pitocin)
- MgSO₄ (Magnesium Sulfate)
- Betamethasone (Celestone)
- Nifedipine (Pressolat)
- Vitamin K
- Indomethacin (Indomed)
- Folic Acid
- Misoprostol (Cytotec)
- Prostaglandin E₂ (Prostin E₂)
- Methylergonovine Maleate (Methergine)
- Terbutaline
- Progesterone

4. ידע קליני בנושאים הבאים:

- לידה – פיזיולוגיה ופתולוגיה
- משכב לידה
- סוכרת בהריון
- רעלת הריון
- ניטור עוברי
- הילוד הבריא
- הנקה

- Comerford, K. C. (Ed.). (2025). *Nursing Drug Handbook* (45th ed.). Wolters Kluwer
- Davidson, M., London, M., & Ladewig, P. (2024). *Olds' maternal-newborn nursing and women's health across the lifespan.* (12th ed.). Pearson.

מטלת חובה בהתנסות בסייעוד האישה

קריטריון	אחוז	ציון
- הצגת המטופלת: איסוף נתונים ביו-פסיכו-סוציאלי - הצגת פרטי המטופלת הרלוונטיים (כולל פרטים סוציודמוגרפיים), רקע בריאותי, עבר מיילדותי, מהלך ההריון ופרטי אשפוז נוכחי של האישה והעובר/יילוד	20%	
- זיהוי ממצאים חריגים - מתוך הנתונים שנאספו יש לציין מה החריג	10%	
ניתוח אבחנה עיקרית בהשוואה לספרות (כולל הטיפול)	30%	
- התמודדות - תיאור התמודדות האישה עם מצבה ופירוט גורמי תמיכה	10%	
בנית תכנית טיפול סיעודי	25%	
סיכום	5%	
ציון סופי	100%	

הערות:

חתימת המדריך:

תאריך:

תדריך להתנסות קלינית במחלקת יולדות

מטרת ההתנסות

ליישם מיומנויות ספציפיות של טיפול ביולדת ובילוד לאחר לידה, תוך הבנת התהליכים העוברים על היולדת, תינוקה ומשפחתה בתקופת משכב הלידה.

יעדים

הסטודנט יבצע את המיומנויות הבאות במצבים פיזיולוגיים ופתולוגיים על פי התהליך הסיעודי על רצף רמות המנע:

- יטפל ביולדת לאחר לידה
- יטפל ביולדת לאחר ניתוח קיסרי
- ידריך יולדת לטיפול עצמי
- ידריך יולדת לטיפול בתינוק
- ידריך יולדת ומשפחתה לקראת שחרור

מיומנויות להתנסות קלינית במחלקת יולדות

• אומדנים:

- כאב
- סימנים חיוניים
- גובה רחם/התכנסות הרחם
- כמות דימום
- מתן שתן
- אזור החיץ (פרינאום)
- פצע ניתוח קיסרי
- יכולת ירידה מהמיטה
- קשר אם-ילוד
- יכולת טיפול עצמי
- מצב נפשי
- החלטה למתן Anti D

• הדרכה

- הנקה
- טיפול עצמי
- טיפול ראשוני בילוד
- משכב לידה

תדריך להתנסות קלינית בחדר לידה

מטרה

ליישם מיומנויות ספציפיות לטיפול ביולדת ובמשמעותיים אחרים בחדר לידה תוך הבנת התהליכים המתרחשים במהלך הלידה ואחריה.

* מודגש כי כל התערבות תיעשה בפיקוח צמוד של מדריכה/מיילדת.

יעדים

הסטודנט:

- יצפה ויעקב אחר אישה בשלבי הלידה השונים.
- יאמוד התמודדות היולדת עם הכאב במהלך הלידה.
- ישתתף בניהול הטיפול הסייעודי ביולדת ובילוד בלידה פיזיולוגית.
- יאמוד את יחסי היולדת ואחר משמעותי בחדר לידה.

מיומנויות

- השתתפות באומדן יולדת המתקבלת לחדר לידה
- צפייה בבדיקה חיצונית
- חיבור למוניטור ופענוחו
- ליווי היולדת בשלבי הלידה השונים
- אומדן כאב
- אומדן מצב היולדת
- אומדן מצב העובר
- אומדן התמיכה של האחר המשמעותי בחדר לידה
- צפייה בלידות מכשירניות/C.S.
- צפייה בלידות פתולוגיות

תדריך להתנסות קלינית במחלקת ילודים

מטרת ההתנסות

ליישם מיומנויות ספציפיות לטיפול בילוד במצבי בריאות וחולי בתקופת אשפוז לאחר הלידה.

יעדים

הסטודנט יבצע את המיומנויות הבאות במצבים פיזיולוגיים ופתולוגיים בילוד על פי התהליך הסייעודי על רצף רמות המנע.

הסטודנט:

- יתנסה בקבלת ילוד חדש למחלקה.
- יטפל טיפול כוללני בילוד לאחר הלידה, במסגרת האשפוז.
- ידריך את האישה לטיפול כוללני בילוד.

מיומנויות

- זיהוי ושיוך
- אומדן פיזיקאלי (כולל הגדרה על פי משקל הילוד, גיל ההריון)
- אומדן התנהגות אופיינית לאחר לידה (התפתחות חושית, ערנות ושינה)
- חיסונים ובדיקות
- טיפול כוללני (רחצה, סימנים חיוניים, טיפול בטבור ועוד)
- עידוד קשר אם-תינוק
- מעקב וטיפול בילוד במצבים חריגים כגון:
 - צהבת פיזיולוגית
 - היפוגליקמיה
 - אי שמירה על חום גוף
 - זיהומים אצל האם

תדריך להתנסות קלינית ביחידה להריון בסיכון גבוה

מטרת ההתנסות

ליישם מיומנויות ספציפיות בטיפול באשה בהריון בסיכון גבוה תוך הבנת התהליכים העוברים על האישה ומשפחתה.

יעדים

- הסטודנט יבצע את המיומנויות הבאות על פי התהליך הסייעודי על רצף רמות המנע:
- יטפל טיפול כוללני בנשים הרות הסובלות ממחלות העלולות להשפיע על ההריון
 - יזהה ביטויים של מצבי דחק אצל המטופלת

רשימת מיומנויות

- חיבור למוניטור ופענוחו
- הדרכה לספירת תנועות עובר
- ליווי היולדת להתערבויות שונות:
 - U.S.
 - דיקור מי שפיר
 - היפוך חיצוני
- מעקב וטיפול בנשים הרות בסיכון גבוה במצבים שונים כגון:
 - ירידת מים מוקדמת
 - דימום
 - יתר ל.ד.
 - הריון מרובה עוברים
 - סכרת הריונית
 - צירים מוקדמים
 - IUGR/מיעוט מי שפיר

תדריך להתנסות קלינית במחלקת נשים

מטרת ההתנסות

ליישם מיומנויות ספציפיות בטיפול בנשים במצבי בריאות וחולי שונים, על רצף החיים, תוך הבנת התהליכים העוברים על האישה ומשפחתה.

יעדים

הסטודנט יבצע את המיומנויות הבאות על פי התהליך הסייעודי על רצף רמות המנע:

- יטפל טיפול כוללני בנשים הסובלות מבעיות בריאות שונות
- יזהה ביטויים של מצבי דחק

פירוט המיומנויות

- טיפול כוללני בנשים במצבים נבחרים:
 - זיהומים במערכת המין
 - הפלות/הפסקת הריון
 - הריון חוץ רחמי
 - טיפולי פריון
 - ניתוחים גניקולוגיים
 - הדרכה טרום/פוסט ניתוחית
 - הדרכה ספציפית למצבים נבחרים (לדוגמא: הדרכה לשחרור לאחר הפלה)
 - גידולים שפירים וממאירים במערכת המין

תדריך להתנסות קלינית במרכז לבריאות האישה

מטרת ההתנסות

ליישם מיומנויות ספציפיות וטיפול בנשים במצבי בריאות שונים על רצף רמות המנע.

יעדים

הסטודנט:

- יכיר את השירותים השונים הניתנים בקהילה בתחום בריאות האישה
- ישתתף בביצוע התערבויות רפואיות וסיעודיות שונות
- ידריך נשים במצבים נבחרים

רשימת מיומנויות

- מעקב וטיפול בנשים במצבי בריאות וחולי:
 - תכנון משפחה
 - חינוך מיני
 - נשים הרות בסיכון נמוך
 - נשים הרות בסיכון גבוה
 - הדרכה למעקב לבדיקות תקופתיות (ממוגרפיה, בדיקה גניקולוגית ועוד)
 - הכנסת ספקולום
 - גיל המעבר
 - גידולים באברי המין הנשיים
 - אורודינמיקה
 - השתתפות בבדיקת רופא

תדריך להתנסות קלינית במחלקת התאוששות נשים /יולדות

מטרת ההתנסות

הכרה ויישום מיומנויות ספציפיות הקשורות לטיפול ביולדות בשעות הראשונות לאחר ניתוח קיסרי ובילוד הנמצא במחבורות מלאה בהתאוששות, כמו כן, בנשים לאחר ניתוחים גניקולוגיים ואורו גניקולוגיים, תוך פיתוח מיומנויות תקשורת באינטראקציה עם מטופלות ומשפחותיהן.

יעדים

הסטודנט יבצע את המיומנויות הבאות במצבים פיזיולוגיים ופתולוגיים על פי התהליך הסיעודי על רצף רמות המנע:

- יטפל ביולדת לאחר ניתוח קיסרי / ניתוח גניקולוגי / ניתוח אורו גניקולוגי
- יבצע הדרכה טרום/ פוסט ניתוחית
- ידע לבצע אומדנים פוסט אופרטיביים מילדותיים
- יצפה בטיפול במטופלת לא יציבה
- יכיר מצבי חרום פוסט/פרה מילדותיים
- ידע לזהות מטופלות במצב מסכן חיים
- ידריך יולדת ומשפחתה על תהליך ההתאוששות ועל שחרור למחלקה

אומדנים

- הכרה
- מצב נפש
- נירולוגי
- קשר אם-ילוד
- המודינמי ונשימתי
- אומדן ילוד
- התכנסות הרום וכמות הדימום
- אלימות במשפחה
- תפוקת שתן ואיכותו
- שלמות העור
- אזור החיץ (פרינאום)
- כאב
- חתך ניתוח

תרגול מיומנויות

- חיבור למוניטור קרדיאלי
- הכנסת VF
- נטילת דגימות דם ופרוש תוצאותיהן
- החדרת קטטר שתן
- מתן טיפול תרופתי IV , תוכנית נוזלים ותרופות ברות סיכון
- שאיבת קולוסטרום
- מתן דם ע"פ נוהל (יחד עם מדריכה)

הדרכה

- מעקב וביצוע אומדנים ושהייה בהתאוששות
- חיבור למוניטור
- הכנסת קטטר
- החדרה וטיפול ב VF
- שאיבת קולוסטרום להאכלה
- מתן אנלגטיקה פרופילקטית
- מתן דם
- שחרור מהמחלקה

הכרת עגלת החייאה ותכולתה

- בדיקה ותפעול דפברילטור
- PECA ,IV PCA
- קטטר PG
- בקרי קטטר
- סוגי הרדמות והמעקב הנדרש
- צפייה בהכנסה ובטיפול ב AL
- צפייה בהכנסה ובהוצאת קטטר אפידורלי
- תרופות ספציפיות לכיווץ הרחם

תדריך להתנסות קלינית בפגיה

מטרת ההתנסות

ליישם מיומנויות ספציפיות לטיפול בפג ובילוד במצבי בריאות וחולי בתקופת אשפוז בפגיה.

יעדים

הסטודנט יבצע את המיומנויות הבאות במצבים פיזיולוגיים ופתולוגיים בפג ובילוד על פי התהליך הסיעודי על רצף רמות המנע.

הסטודנט:

- יתנסה בקבלת פג/ילוד חדש למחלקה
- יטפל טיפול כוללני בפג/ילוד, במסגרת האשפוז בפגיה
- ישתתף בהדרכת ההורים לטיפול בפג/ילוד

מיומנויות

- זיהוי ושיוך
- טיפול כוללני: שקילה, מדידת חום גוף, מדידת חום אינקובטור, החלפת חיתול, הלבשה
- חיבור למוניטור: מדידת סטורציה, לחץ דם, דופק, מספר נשימות
- בדיקת מיקום זונדה/חיבור וניתוק זונדה להאכלה
- האכלה דרך זונדה/האכלה מבקבוק
- חיסונים ובדיקות
- חישוב תוכנית נוזלים
- חישוב מינוני תרופות והכנת תרופות
- מתן חמצן במשקפי חמצן / מסכה
- עידוד קשר אם-תינוק
- הדרכה לשאיבת חלב / הדרכה להנקה
- הכרת שיטת קנגרו
- ביצוע אומדנים:
- אומדן שלמות עור
- אומדן יציאות
- אומדן שארית זונדה – מרקם, צבע, כמות
- אומדן כאב בפגים ע"פ סולם NPASS

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

רשימת מושגים במיילדות

קיצור באנגלית	Definition of Terms	הגדרה ופירוש מושגים במיילדות
AA	Artificial Abortion	הפלה מלאכותית
AB	Abortion:	הפלה, לידה מוקדמת לפני שבוע 20
AC	Amniocentesis	דיקור מי שפיר
AEDF	Absence of End Diastolic Flow	העדר זרימה דיאסטולית
AFI	Amniotic Fluid Index	כמות מי שפיר
AGA	Average For Gestational Age	גודל מתאים לגיל ההריון
AROM	Artificial Rupture Of Membranes	פקיעת קרומים יזומה (מלאכותית)
AUS	Abdominal Ultrasound	אולטרסאונד בטני
BOH	Bad Obstetric History	הסטוריה מיילדותית גרועה
	Breech	(מצג) עכוז
BPP BPS	Biophysical Profile Biophysical Score	בדיקת אולטרסאונד שבדקת: תנועות עובר, טונוס שרירים, תנועות נשימה, כמות מי שפיר
CPD	Cephalo Pelvic Disproportion	חוסר התאמה בין ראש העובר לאגן האם
CRL	Crown-Rump Length	אורך העובר (בין ראש לעכוז)
CVS	Chorion Villi Sampling	דגימת סיסי שיליה
CS	Cesarean Section	ניתוח קיסרי, חתך קיסרי
EDD	Estimated Delivery Date	תאריך לידה משוער
EFW	Estimated Fetal Weight	הערכת משקל עובר
EP EUP	Ectopic Pregnancy Extra Uterine Pregnancy	הריון חוץ רחמי
	Full Term	לידה במועד
FHR	Fetal Heart Rate	דופק עוברי
FM	Fetal movements	תנועות עובר
GCT	Glucose Clearance Test	העמסת סוכר 50 גר'
GDM	Gestational Diabetes Mellitus	סכרת הריונית
GMP	Grand Multipara:	הריון חמישי או יותר
G	Gravida:	מספר של כל ההריונות כולל ההריון הנוכחי
GBS	Group B Streptococcus	סטרפטוקוקוס מסוג B
	Infant Mortality:	תמותת ילודים לאחר לידה
IUGR	Intrauterine Growth Retardation	האטה בגדילה תוך רחמית
IUFD	Intrauterine fetal death:	מות עובר תוך רחמי
IDDM	Insulin Dependent Diabetes Mellitus	סכרת תלויה באינסולין
LGA	Large For Gestational Age	גודל גדול לגיל ההריון
LSCS	Low Segment Cesarean Section	ניתוח קיסרי בסגמנט התחתון

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

קיצור באנגלית	Definition of Terms	הגדרה ופירוש מושגים במיילדות
LMP	Last Menstrual Period	וסת אחרון
MA	Missed Abortion	הפלה נדחית
MP	Multipara:	הריון שני או יותר
NST	Non Stress Test	מוניטור עוברי
NT	Nuchal Translucency	שקיפות עורפית
	Nullipara:	אשה שלא ילדה לאחר שבוע 20
NVD	Normal Vaginal Delivery	לידה נרתיקית רגילה
OCT	Oxytocin Challenge Test	מבחן מאמץ לאוקסיטוצין
OGTT	Oral Glucose Tolerance Test	העמסת סוכר 100 גר'
P	Para:	לידה לאחר שבוע 20 בהריון (חי או מת)
	Perinatal Mortality:	תמותת ילודים עד החודש הראשון לחייהם
	Post Term	הריון עודף: לידה לאחר שבוע 42
PET	Preeclamptic Toxemia	רעלת הריון
PIH	Pregnancy Induced Hypertension	עלייה בלחץ דם בהריון
PKU	Phenylketonuria	פנילקטונוריה
PMC	Premature Contraction	צירים מוקדמים
	Premature Labor:	לידה לאחר שבוע 20 עד שבוע 37
PROM	Premature rupture of membranes	ירידת מים לפני תחילת הצירים
PPROM	Preterm PROM	ירידת מים לפני המועד
PS	Partus Spontaneous	לידה ספונטנית
PS	per speculum	בדיקת צואר הרחם בעזרת ספקולום
PTL	Preterm Labor	לידה מוקדמת
PV	per vagina	בדיקה נרתיקית
PG	Primigravida:	הריון ראשון
PG	Prostaglandins	פרוסטגלנדינים – הורמונים המבשילים את צואר הרחם
	Primipara:	לידה ראשונה מעל שבוע 20 (חי או מת)
	Presentation	מצג
SA	Spontaneous Abortion	הפלה טבעית
S/D	(Flow) Systolic/Diastolic	יחס בין זרימות סיסטולית ודיאסטולית
SGA	Small For Gestational Age	גודל קטן לגיל ההריון
SROM	Spontaneous Rupture of Membranes	פקיעת קרומים ספונטנית
	Stillbirth:	עובר מת לאחר שבוע 20:
	Toco	ניטור פעילות רחמית בלבד במוניטור

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

קיצור באנגלית	Definition of Terms	הגדרה ופירוש מושגים במיילדות
TOLAC	Trial of Labor after Cesarean Section	נסיון לידה לאחר ניתוח קיסרי
TOP	Termination Of Pregnancy	הפסקת הריון
TT	Triple Test	תבחין משולש ("חלבון עוברי")
TVUS	Trans Vaginal US	אולטרסאונד טרנס וגינלי (נרתיקי)
	Transverse Lie	מנח רוחבי
US	Ultrasound	בדיקה על קולית
Vx	Vertex	(מצג) קודקוד
	Viability:	חיות - גיל בו העובר יכול שרוד מחוץ לרחם
VBAC	Vaginal Birth after CS	לידה נרתיקית לאחר ניתוח קיסרי
או"ס		אולטרסאונד
סק"מ		סקירת מערכות
תל"מ		תאריך לידה משוער
תו"א		תאריך וסת אחרונה

נוסחה מיילדותית

G_	P_	Ab_	Ep_	Cs_	Lc_
Gravida	Para	Abortion	Ectopic P.	CS	Living Children
מספר הריון נוכחי	לידות בעבר	הפלות בעבר	הריונות חוץ רחמיים בעבר	ניתוחים קיסריים בעבר	מס' ילדים חיים

סייעוד הפג, הילד והמתבגר

לימוד עיוני – 7 ש"ס (98 שעות)

		מועד הקורס:	תשפ"ד, שנה ג' סמסטר א'
		מתאמת:	גב' נטלי צירלין
ראשי חטיבה:	גב' יעל אלוני - RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, זיוה טל	דוא"ל:	yael.aloni@sheba.health.gov.il
גב' אולגה אברבך - RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, דינה	דוא"ל:	olgaa1@clalit.org.il	
גב' שרית קורנבלום - RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, שיינברון	דוא"ל:	Saritk@tlvmc.gov.il	
גב' נטלי צירלין - RN, MHA ביה"ס האקדמי לסייעוד, וולפסון	דוא"ל:	Natali@wns.gov.il	
גב' אורית עקריש - RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, פט מתייס	דוא"ל:	Orita@hy.health.gov.il	
גב' קרן וקשי - BN, MN ביה"ס האקדמי לסייעוד, קמפוס מאיר	דוא"ל:	Keren.vakshi@clalit.org.il	
שעות קבלה: בתיאום מראש			

רציונל

סייעוד הפג, הילד והמתבגר הינו תחום ידע ומיומנות קלינית ייחודי, העוסק במאפייני קבוצות הגיל השונות ובבעיות בריאות שכיחות, וזאת מתוך ראיית הילד המטופל ומשפחתו במרכז.

מטרות הקורס

- לפתח גישה טיפולית לפג, לילד ולמתבגר ומשפחתו, תוך התייחסות להיבטים ביו פסיכוסוציאליים ולכשירות תרבותית.
- להקנות לסטודנט ידע ומיומנויות לטיפול כוללני בפג, בילד ובמתבגר בהתאם לשלבי הגדילה וההתפתחות, במצבי בריאות וחולי, במסגרות טיפול שונות.

יעדי הקורס

- הסטודנט ירכוש ידע על מושגים ייחודיים ומצבים מייצגים בקבוצות הגיל השונות.
- הסטודנט יפנים עקרונות של בטיחות ואתיקה מקצועית.
- הסטודנט יכיר עקרונות ודרכי התערבות ייחודיים לטיפול בילד ומשפחתו ברצף החיים.

- הסטודנט יכיר שינויים נורמטיביים- פיזיולוגיים, פסיכולוגיים וסוציו-תרבותיים בקבוצות הגיל השונות ויזהה סטיות מהנורמה.
- הסטודנט יכיר מיומנויות תקשורת המותאמות לגיל הילד ולרמת הבנתו.
- הסטודנט יכיר כלים לביצוע אומדנים רלוונטיים המותאמים לקבוצות הגיל.
- הסטודנט יכיר את צורכי הלמידה של הילד ומשפחתו בהתאם לרמות המנע.

שיטות הוראה

הרצאות (פרונטליות, מקוונות, מצגות מתומללות ומדובבות), חוברות למידה, דיונים, צפייה בסרטים, ניתוח אירועים וסימולציות.

דרישות הקורס

4. הנוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון תוכנית הלימודים.
5. הגשת מטלות לימודיות במועדים שייקבעו על ידי מרכזות התחום בבתי הספר.
6. סיום הקורס מותנה בציון עובר (60 לפחות) בבחינה העיונית הסופית, ובציון עובר (70 לפחות) בהתנסות הקלינית.

דרישות קדם

ציון עובר בכל הקורסים בשנה השנייה ללימודים

הרכב הציון

בחינה עיונית – 100%

נושאי השיעורים

מבוא

הנושאים יידונו עפ"י קבוצות הגיל השונות:

- יילוד (Neonate)
- ינקות (Infancy)
- פעוטות (Toddler)
- גיל טרום ביה"ס (Pre-Schooler)
- גיל ביה"ס (School-Age)
- גיל ההתבגרות (Adolescent)

מבוא לסייעוד הפג, הילד והמתבגר	
נושא	תכנים
הייחודי בסייעוד הילד והמתבגר	• עקרונות בטיפול ממוקד משפחה: • Family Centered Care • גורמים המשפיעים על בריאות הילד והמתבגר • הגישה הטיפולית בילדים, מתבגרים ומשפחתם

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

גדילה והתפתחות	• אבני דרך התפתחותיות בתחומים: • גדילה, מוטוריקה, קוגניציה, שפה וכישורים חברתיים • אומדן פיזיקלי: לחץ דם, דופק, נשימה, חום, כאב, עקומות גדילה • היבטים מיוחדים בגיל ההתבגרות
תקשורת	• קווים מנחים להדרכה ותקשורת עם הילד, המתבגר ומשפחתו •
תזונה	• צרכים תזונתיים עפ"י גיל • תזונה בשנת החיים הראשונה – הנקה, תמ"ל (תרכובות מזון לתינוקות), תוספות מזון, ויטמינים, הרגלי תזונה • Failure to Thrive (FTT)
מחלה ואשפוז	• תפיסת מחלה ואשפוז, תגובות למחלה/אשפוז • התערבות סיעודית בילד ובמתבגר המאושפזים ומשפחתם • הכנת ילד/מתבגר להתערבויות טיפוליות
הילד בעל הצרכים המיוחדים	• לידת ילד עם צרכים מיוחדים, המשפחה והילד עם הצרכים המיוחדים, מחלה כרונית בילדות/בהתבגרות
הילד והמתבגר בראי החוק	• חוק הכשרות והאפוסטרופסות, הסכמה מדעת, קטינים חסרי ישע בחוק העונשין
ילדים בסיכון	• תאונות ופגיעות, זיהוי סימני התעללות/הזנחה

הילוד בסיכון והפג	
נושא	תכנים
בעיות בריאות של היילוד	• Hyperbilirubinemia • Hypoglycemia • Hyperglycemia • Polycythemia • Sepsis on the Newborn
בעיות נשימתיות	• Respiratory Distress Syndrome (RDS) • Bronchopulmonary Dysplasia (BPD) • Meconium Aspiration Syndrome (MAS) • Apnea of Prematurity
בעיות במערכת העיכול	• Necrotizing Enterocolitis (NEC)
בעיות נוירולוגיות	• Intraventricular Hemorrhage (IVH)
סיבוכים המטולוגים	• אנמיה בפגים
סיבוכי פגות	• Retinopathy of Prematurity (ROP)
הגישה הסיעודית לטיפול ביילוד בסיכון ובפג	• אומדן, תכנון התהליך הסיעודי, התערבויות סיעודיות והדרכה

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

חיסונים ומחלות זיהומיות – למידה עצמית	
נושא	תכנים
חיסוני שיגרה ואוכלוסיות מיוחדות	מועדי חיסונים, הרכבי חיסונים, התוויות נגד ותופעות לוואי
מחלות זיהומיות כנגדן מחסנים	- Hepatitis A, Hepatitis B, Tetanus, Diphtheria, Pertussis, Poliomyelitis, Pneumococcal Disease - Rota Virus, Measles, Rubella, Mumps, Chickenpox, Homophiles Influenza B
מחלות זיהומיות	- Herpes Simplex - Epstein Bar Virus (EBV) - Cytomegalo Virus (CMV) - Aphthous stomatitis, Scarlet Fever, Cellulitis, Impetigo

מערכת הנשימה	
נושא	תכנים
מבנה מערכת הנשימה בילדים	אנטומיה ופיזיולוגיה
זיהומים בדרכי הנשימה	- Acute Streptococcal Pharyngitis, Tonsillitis, Otitis Media - RSV Bronchiolitis - Pneumonia (Viral, Bacterial, Atypical) - Influenza Croup Syndromes: - Acute Epiglottitis, Laryngotracheobronchitis, Spasmodic Laryngitis, Tracheitis
הפרעות חסימתיות	שאיפת גוף זר
הפרעות כרוניות	- Hyperactive Airway Disease - Asthma, Cystic Fibrosis - Obstructive Sleep Apnea Syndrome
הפסקת נשימה	- Apparent Life Threatening Event (ALTE) - Sudden Infant Death Syndrome (SIDS)
הגישה הסיעודית לטיפול בילד עם הפרעה במערכת הנשימה	אומדן, תכנון התהליך הסיעודי, התערבויות סיעודיות והדרכה

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

מערכת הלב וכלי הדם	
נושא	תכנים
מבנה הלב בילודים	• מחזור דם עוברי
מומי לב	• שכיחות, גורמי סיכון, אטיולוגיה, אבחנה, טיפול, פרוגנוזה
מומי לב כחלוניים (Defects with Decreased Pulmonary Blood Flow)	• Tetralogy of Fallot (TOF)
מומי לב לא כחלוניים (Defects with Increased Pulmonary Blood Flow)	• Atrial Septal Defect (ASD) • Ventricular Septal Defect (VSD) • Patent Ductus Arteriosus (PDA)
מומי לב משולבים (Mixed Defects)	• Transposition of Great Arteries (TGA)
מומי לב חסימתיים (Obstructive Defects)	• Aortic Stenosis, Coarctation of Aorta (COA)
מצבים נרכשים	Bacterial Endocarditis, Acute Rheumatic Fever, Kawasaki Disease
אי-ספיקת לב	• שכיחות, גורמי סיכון, אטיולוגיה, אבחנה, טיפול, פרוגנוזה
הגישה הסיעודית לטיפול בילד עם הפרעה במערכת הקרדיווסקולרית	• אומדן, תכנון התהליך הסיעודי, התערבויות סיעודיות והדרכה

כליות ודרכי השתן	
נושא	תכנים
מבנה מערכת השתן בילדים	• אנטומיה ופיזיולוגיה
מומים בדרכי השתן	• Vesicoureteral Reflux • Hypospadias • Cryptorchidism
זיהומים בדרכי השתן	• Urinary Tract Infections (UTI)
מחלות גלומרולריות	• Nephrotic Syndrome, Acute Glomerulonephritis
הגישה הסיעודית לטיפול בילד עם הפרעה במערכת השתן	• אומדן, תכנון התהליך הסיעודי, התערבויות סיעודיות והדרכה

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

מערכת העיכול	
נושא	תכנים
מצבי צחיחות בילדים	- התייבשות בילדים - Hyponatremia Dehydration - Hypernatremia Dehydration - Isonatremia Dehydration
זיהומי מעיים חידקיים	Shigella, Salmonella, Campylobacter
זיהומי מעיים ויראליים	Rota Virus, Adeno Virus
הפרעות בספיגה	Celiac Disease, Cow's Milk Allergy, Lactose Intolerance
הפרעות בתנועתיות	Gastroesophageal Reflux, Constipation
מצבים כירורגיים	- Pyloric Stenosis, Intussusception, Esophageal Atresia, Tracheoesophageal Fistula, Cleft Lip and Palate, Acute Appendicitis, Hirschsprung Disease - Inguinal Hernia - Umbilical Hernia
הגישה הסיעודית לטיפול בילד עם הפרעה במערכת העיכול	אומדן, תכנון התהליך הסיעודי, התערבויות סיעודיות והדרכה

מערכת אנדוקרינית	
נושא	תכנים
תת-פעילות ההיפופיזה	הפרעות גדילה
התבגרות מינית	התבגרות מינית מוקדמת ומאוחרת
מחלות בלוטת התריס	תת-תריסיות/יתר תריסיות מולדת ונרכשת
סוכרת	היבטים ייחודיים בטיפול בילדים עם סוכרת

מערכת המטולוגית	
נושא	תכנים
הפרעות בכדוריות הדם האדומות	- אנמיה על רקע חסרים תזונתיים: אנמיה מחסר ברזל - אנמיה על רקע הרס מוגבר: אנמיה חרמשית, Thalassemia
הפרעות דמם	- Idiopathic Thrombocytopenia Purpura (ITP) - Hemophilia

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

• Severe Combined Immunodeficiency Disease (SCID)	הפרעות במערכת החיסון
---	----------------------

מחלות אונקולוגיות	
תכנים	נושא
• סוגי הטיפול, התוויות, סיבוכים, תופעות לוואי, הדרכה	שיטות הטיפול
• Acute Lymphatic Leukemia (ALL), Lymphomas	סרטן הדם והמערכת הלימפתית
• Neuroblastoma	גידולי מערכת העצבים
• גדולי מוח בילדים: סימנים קליניים, דרכי אבחון והערכה, טיפול והגישה הסיעודית.	גידולי מוח
• Osteosarcoma, Ewing Sarcoma	גידולי עצם
• Wilms Tumor	גידולי הכליות

שלד ושרירים	
תכנים	נושא
• Developmental Dysplasia of the Hip (DDH), Congenital Clubfoot, Congenital Torticollis	הפרעות בגיל הילדות
• Septic Arthritis, Osteomyelitis	זיהומים אורתופדיים
• שכיחות, גורמי סיכון, אטיולוגיה, אבחנה, טיפול, פרוגנוזה	שברים
• Scoliosis	מצבים אורתופדיים

מערכת העצבים המרכזית	
תכנים	נושא
• דגשים באומדן נוירולוגי בילדים	אומדן נוירולוגי
• Microcephaly, Hydrocephalus, Meningomyelocele	מצבים מולדים
• Meningitis, Encephalitis	מחלות זיהומיות
• Febrile Seizure, Partial Seizures: Simple Complex. Generalized Seizures: Tonic Clonic (Grand Mal), Absence (Petit Mal) Atonic, West Syndrome (Infantile Spasms)	הפרעות פרכוסיות

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסייעוד

• Cerebral Palsy (CP)	הפרעות נוירולוגיות
• Spinal Muscular Atrophy, Guillain Barre Syndrome, Duchenne Muscular dystrophy	מחלות עצב-שריר
• אומדן, תכנון התהליך הסייעודי, התערבויות סיעודיות והדרכה	הגישה הסיעודית לטיפול בילד עם הפרעה במערכת העצבים

הפרעות נפשיות והתנהגותיות בילדים ומתבגרים	
תכנים	נושא
• Attention- Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD)	הפרעות עם מרכיב התנהגותי
• Autism Spectrum Disorders	הפרעות תקשורת
• אומדן התנהגות סיכונית, שימוש בחומרים ממכרים, תאונות, אלימות פיזית ומילולית (Conduct Disorder)	התנהגות סיכונית ואלימות בקרב מתבגרים
• אובדנות, דיכאון	הפרעות נפשיות

ספרות חובה

Hockenberry, M.J. & Wilson, D. (2023). *Wong's Nursing Care of Infants and Children* (12th ed.). St. Louis, MI; Elsevier-Mosby.

- **תקנות, חוזרים, מדדי איכות ותוכניות לאומיות של משרד הבריאות (לפי תחומי הלימוד):**
- משרד הבריאות. התכנית הלאומית למדדי איכות: בתי חולים כלליים וגריאטריים, בתי חולים לבריאות הנפש, טיפות חלב ושירותי חירום – דו"ח מסכם לשנים 2013-2023
- https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog-2013-2023/he/files_publications_quality_indicators_Quality_National_Prog_2013-2023.pdf

• פעולות סיעוד

- משרד הבריאות (עדכון עדכון פברואר 2024). ריכוז הפעולות סיעוד וחריגות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחות המוסמכת.
<https://www1.health.gov.il/media/xedpd4sj/registered-nurse-actions.pdf>
- שחרור ילדים שקיבלו סדציה (השראת שינה) במכון שמיעה ודיבור על-ידי אחות מוסמכת לאחר בדיקת BERA; חוזר מנהל הסיעוד 105/2014
- <https://www.gov.il/he/pages/nd105-2014>
- חוזר מנהל האחיות מס' 216/2024: "החלטה על מתן Oral Dextrose gel בריכוז 40% לפג/יילוד עם היפוגליקמיה כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקת ילודים/פגים וטיפול מיוחד ביילוד
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd216-2024/he/files_circulars_nd_nd216_2024.pdf

- חוזר מנהל האחיות מס' 215/2024: החלטה על טיפול אור (Phototherapy) לפג/יילוד כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקת ילודים/פגים וטיפול מיוחד ביילוד.

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd215-2024/he/files_circulars_nd_nd215_2024.pdf

- חוזר מנהל האחיות מס' 212/2024 "ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק של האח/ות המוסמכת/ת". התחלת עירוי פריפרי ליילוד; שאיבת דם פריפרי לתינוק עד גיל שנה.

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd212-2024/he/files_circulars_nd_nd212-2024.pdf

• תזונה:

- משרד הבריאות (2021). חוזר ראש שירותי בריאות הציבור מספר 187/2021 - מדריך לאנשי מקצוע להזנת התינוק והפעוט. משרד הבריאות, שרותי בריאות הציבור.

chrome-extension://oemmndcbldboiebfnladdacbfmadadm/https://www.health.gov.il/hozer/bz01_2021.pdf

• הילד והמתבגר בראי החוק:

- חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996 (פרק ד': הסכמה מדעת לטיפול רפואי)

[http://health.gov.il/חוק/1996-התשנ"ו-חוק](http://health.gov.il/חוק/1996-התשנ)

- חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות-1962, סעיפים: 14,15,18,22,33,38.

https://www.nevo.co.il/law_html/law00/70325.htm

- חוק העונשין, התשל"ז-1977 (תיקון מס' 26), התש"ן-1989.

https://www.nevo.co.il/law_html/law14/law-1290.pdf

- חוק העונשין (תיקון מס' 26) תש"ן-1989 (תיקון מס' 108) תשע"א-2010 ד.368 (א)(ב) חובת דיווח.

<http://www.dinimveod.co.il/hashavimcmsfiles/Pdf/sh1290.pdf>

- (תיקון מס' 108), תשע"א-2010.

https://www.nevo.co.il/law_html/law01/073_002.htm#Seif446

- חוק העונשין, פרק י' פגיעות בגוף, סימן ב': הפסקת הריון (סעיף 316)

https://www.nevo.co.il/law_html/law01/073_002.htm#med12

- חוק לגילוי נגיפי איידס בקטינים, התשנ"ו-1996.

https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Aids_04.pdf

- חוק החולה הנוטה למות, התשס"ו-2005. סימן ו': טיפול בקטין הנוטה למות.
https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Zchuyot_03.pdf
- **מניעת אלימות והזנחה בילדים:**
- משרד הבריאות (2003). איתור זיהוי וטיפול בקטינים נפגעי התעללות והזנחה; חוזר המנהל הכללי 25/2003
http://oemmndcbldboiebfnladdacbfmadadm/https://www.health.gov.il/hozer/mk25_2_003.pdf
- משרד הבריאות (2006). חובת ההודעה על נפגעי אלימות במשפחה, ניצול מיני והזנחה של קטינים וחסרי ישע; חוזר מנהל הרפואה 17/2006.
http://oemmndcbldboiebfnladdacbfmadadm/https://www.health.gov.il/hozer/mr17_20_06.pdf
- **ילדים בסיכון:**
- משרד הבריאות (2019). נושא: היפגעות בלתי מכוונת בילדים בגילאי לידה עד שש שנים: חינוך, מניעה וקידום בריאות על-ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה; חוזר מנהל הסייעוד 158/2019.
www.health.gov.il/hozer/ND158_2019.pdf
- **חיסונים:**
- משרד הבריאות (2022). תדריך חיסונים, שירותי בריאות הציבור. המחלקה לאפידמיולוגיה. סעיפים רלוונטיים: לוח חיסוני השגרה בגיל הילדות ובבתי הספר (יולי 2022); חיסונים - הוראות כלליות; עיתוי מתן חיסונים; השלמת חיסונים שגרתיים עד גיל 17 שנים; חיסון במצבים מיוחדים; אנפילקסיס לאחר מתן חיסונים. סעיפים רלוונטיים מתוך "פרק כללי:"
https://www.health.gov.il/Subjects/vaccines/Pages/tadrich_Chisunim.aspx

תדריך להתנסות קלינית בסייעוד הפג, הילד והמתבגר

התנסות קלינית 7 ש"ס (96 שעות)

מועד הקורס: שנה ג' סמסטר א' + ב'		
מתאמת:	גב' נטלי צירלין - RN, MHA ביה"ס האקדמי לסייעוד, וולפסון	דוא"ל: Natali@wns.gov.il
ראשי חטיבה:	גב' יעל אלוני - RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, זיוה טל	דוא"ל: yael.aloni@sheba.health.gov.il
	גב' אולגה אברבך - RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, דינה	דוא"ל: olgaa1@clalit.org.il
	גב' שרית קורנבלום - RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, שינברון	דוא"ל: Saritk @tlvmc.gov.il
	גב' אורית עקריש - RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, פט מתיוס	דוא"ל: Orita@hy.health.gov.il
	גב' קרן וקשי - BN, MN ביה"ס האקדמי לסייעוד, קמפוס מאיר	דוא"ל: Keren.vakshi@clalit.org.il
שעות קבלה: בתיאום מראש		

מטרת ההתנסות הקלינית

יישום טיפול כוללני לפג, לילד למתבגר ומשפחתו במצבים שונים של בריאות וחולי ברמת מורכבות שונה, בהתאם לעקרונות הטיפול בסייעוד הילד והמתבגר.

יעדים

הסטודנט/ית:

- יישם את הטיפול על בסיס עקרונות של בטיחות ואתיקה מקצועית.
- יפתח קשר טיפולי עם הילד ומשפחתו תוך שימוש במיומנויות תקשורת המותאמות לגיל הילד ורמת הבנתו.
- יזהה צרכי למידה של הילד ומשפחתו ויישום תוכנית הדרכה.
- יבצע התערבויות ייחודיות לסייעוד הפג, הילד והמתבגר.
- יזהה שינויים נורמטיביים-פיזיולוגיים, פסיכולוגיים וסוציו-תרבותיים, יזהה סטייה מהנורמה ויתכנן תוכנית התערבות.

מחלקות/יחידות להתנסות

- ההתנסות תתבצע במחלקות/יחידות נבחרות באשפוז ובקהילה.
- תמהיל המחלקות/היחידות ייקבע בכל בית ספר על פי השדות הקליניים הקיימים.

מטלות ההתנסות

- הצגת מטופל בקבוצת דיון (מפורט בנספח א').
- הגשת תוכניות טיפול במהלך ההתנסות (לשיקול דעת ראש החטיבה)

חובות הסטודנט

- הפגנת אחריות לקידום צרכיו הלימודיים.
- אחריות למלא את מכסת השעות הנדרשות כמתחייב מתוכנית הלימודים.

הרכב הציון

7. מבדק ידע - 18%
8. הצגת נושא קליני - 15%
9. הערכת ההתנסות הקלינית - 67%

מבדק ידע בתחום סיעוד הילד והמתבגר

- מבדק הידע יתקיים לפני הכניסה להתנסות הקלינית.
- המבדק יערך בבתי הספר לסייעוד בהתאם למועד ההתנסות של הסטודנטים בתחום.
- מבדק ידע מהווה 18% מהציון הסופי של ההתנסות הקלינית.
- ציון עובר במבדק ידע - 70, למבדק ידע מועד אחד בלבד.
- סטודנט שנכשל או נעדר ממבדק ידע, ציונו בהתנסות הקלינית יחושב כאילו השיג 0 במבדק הידע.
- במקרים חריגים בלבד, הרשומים מטה, ניתן יהיה לקיים מועד מיוחד למבדק הידע:
10. מחלת הסטודנט ביום המבדק. התנאים:
- אישור מחלה יימסר לראש החטיבה בביה"ס לסייעוד לא יאוחר משלושה ימים לאחר מועד המבדק.
 - הכרה בתעודת מחלה לאישור מועד מיוחד למבדק ידע יינתן על פי אישור מחלה של שלושה ימים ומעלה.
11. מילואים, בתנאים המקובלים באוניברסיטת תל אביב לעניין בחינות.
12. מוות של בן משפחה, בתנאים המקובלים באוניברסיטת תל אביב לעניין בחינות.
13. תלמידה שילדה, ועקב הלידה נעדרה ממבדק הידע, שהתקיים בתוך שלושה שבועות מיום הלידה.

נושאים למבחן ידע:

- חישוב רוקחי
- פרמקולוגיה (רשימת התרופות מפורטת בנספח ב')
- מנת אחזקת נוזלים יומית לילד
- בטיחות בקטריאלית
- תזונת התינוק הבריא

ספרות חובה:

- משרד הבריאות (2021). חוזר ראש שירותי בריאות הציבור 1/2021 - מדריך לאנשי מקצוע להזנת התינוק והפעוט. משרד הבריאות, שרותי בריאות הציבור.

[chrome-](#)

extension://oemmndcbldboiebfnladdacbfmadadm/https://www.health.gov.il/hozer/bz01_2021.pdf

- משרד הבריאות, החטיבה לענייני בריאות (2010). אמצעי זהירות שגרתיים במוסדות רפואיים; חוזר מנהל כללי 10/2010. https://www.health.gov.il/hozer/mr10_2010.pdf

- Hockenberry, M. J., Duffy, E. A., & Gibbs, K.D. (2023). Wong's Nursing Care of Infants and Children (12th ed.). Elsevier. Chapter 6, pp.167-168
- Comerford, K. (Ed.) (2024). *Nursing Drug Handbook*. Philadelphia, PA:Wolters.
- Hockenberry, M. J., Duffy, E. A., & Gibbs, K.D. (2023). Wong's Nursing Care of Infants and Children (12th ed.). Elsevier.

נספח א'

הצגת מטופל בקבוצת דיון בחטיבת סיעוד הפג, הילד והמתבגר

מטרות

- הרחבת ידע קליני בתחום של סיעוד הפג, הילד והמתבגר
- פיתוח מחשבה המבטאת אינטגרציה בין הידע התיאורטי לבין יישום הטיפול בילד ובמשפחתו

הנחיות להצגת מטופל בקבוצת דיון

ניקוד	ציון	הערות
		14. מבוא
		א. הצגת הנושא ותוכנית הדיון
		ב. הרציונל לבחירת הנושא
		15. מהלך הדיון
20		א. הצגת הילד, אבחנתו והתייצגות המחלה אצל הילד
20		ב. הצגת הבעיה הבריאותית על פי הספרות המקצועית
25		ג. הצגת מאמר סיעודי מחקרי עדכני ורלוונטי לנושא
25		ד. השוואה וניתוח הנתונים בהתייחס לילד, לספרות ולמאמר
		16. סיכום
		ה. סיכום תכני הצגת המקרה תוך הדגשת עיקרי המסר
10		ו. הצגה על פי קריטריונים אקדמיים

משך ההצגה

עד 30 דקות

* ניתן להגיש את המטלה בזוגות

נספח ב'
רשימת התרופות למבדק ידע

רשימת תרופות	קבוצה
- Ampicillin (Penbritin) - Amoxicillin (Moxypen) - Amoxicillin+ Clavulanic Acid (Augmentin) - Penicillin G Potassium	Penicillins
- Cefuroxime (Zinacef/ Zinnat) - Ceftriaxone Sodium (Rocephin) - Cefazolin sodium (Cefamezine/ Ceforal)	Cephalosporins
Azithromycin (Azenil)	Macrolides
Doxycycline (Vibramycin)	Tetracyclines
Gentamicin Sulfate (Garamycin)	Aminoglycosides
Piperacillin sodium-Tazobactam sodium (Tazocin)	Extended-spectrum penicillins –beta-lactamase inhibitors
Vancomycin	Glycopeptide
- Acetaminophen (Paracetamol, Acamol) - Ibuprofen (Nurofen) - Oxycodone hydrochloride (Oxycod)	תרופות להורדת חום ולשינוי כאב
- Albuterol sulfate-(Ventolin) - Budesonide (Budicort) - Ipratropium Bromide (Aerovent)	Inhalations
Prednisone (Meticorten)	Corticosteroids
- Levetiracetam (Keppra) - Valporic Acid (Depalept) - Midazolam hydrochlorid	תרופות נוגדות פרכוסים
Lanoxin (Digoxin)	תרופות קרדיווסקולריות ¹
- Famotidine (Gastro) - Omeprazole (Losec)	נוגדי חומצה

¹ יש ללמוד משני המקורות:
 Nursing drug handbook
 Wong's nursing care of infants עמודים 3-962

התנסות קלינית בקהילה

7 ש"ס

מועד ההתנסות: תשפ"ה, שנה ג' סמסטר א'-ב'

מתאמת: גב' גל שור

ראשי החטיבה:

revital.avargil@clalit.org.il

דוא"ל

גב' רויטל אברגיל - RN, MA
כללית האקדמיה לסייעוד קמפוס מאיר

shsharonape@clalit.org.il

דוא"ל

ד"ר שרונה צור פלד - RN, PhD
כללית האקדמיה לסייעוד קמפוס רבין (דינה)

irinash@hymc.gov.il

דוא"ל

גב' אירה שרון - RN, MPH
ביה"ס האקדמי לסייעוד, פט מתיוס

Natalya.Levinsky@sheba.health.gov.il

דוא"ל

גב' נטליה ליונסקי - RN, MA
ביה"ס האקדמי לאחיות, שיבא

gal@wns.gov.il

דוא"ל

גב' גל שור - RN, MA
ביה"ס האקדמי לסייעוד, וולפסון

alona_kaplan@hotmail.com

דוא"ל

גב' אלונה קפלן - RN, MA
ביה"ס האקדמי לאחיות, ע"ש שיינברון

מסגרת ההתנסות

ההתנסות הקלינית מיועדת לסטודנטים שנה ג' ותתקיים בשדות קליניים נבחרים בקהילה.

משך ההתנסות : 96 שעות

ההדרכה בהתנסות תתבצע על ידי מדריכה קלינית בקהילה ובשיתוף ראש החטיבה.

מטרת ההתנסות

ליישם מיומנויות של טיפול סיעודי כוללני לפרט, למשפחה ולקהילה ברמות המנע השונות וברצף החיים.

יעדי ההתנסות

שלב א' הסטודנט:

1. יגדיר צרכים וציפיות מההתנסות, במסגרת עריכת חוזה לימודי עם המדריכה הקלינית.
2. יכיר את השדה הקליני בו נערכת ההתנסות עפ"י תכנית אוריינטציה מובנית:
 - השרות במרפאה או בתחנה – מדיניות ומטרות
 - מבנה של המרפאה/תחנה ותפקודיה
 - הצידוד במרפאה/תחנה
 - שיטות עבודה מקובלות
 - נהלים ותדריכים לעבודת האחות
 - רשומות
3. אומדן קהילה - יכיר את מאפייני הקהילה, השירותים, והמשאבים הקיימים בה:
 - אפיוני אוכלוסייה (מספר משפחות, הרכב הגילים, ארצות מוצא, רמות השכלה, מקורות תעסוקה, מאפיינים תרבותיים ומנהגים בקהילה)
 - אפיוני סביבה (תנאי דיור, מצב תברואתי, בטיחות).
 - מצב בריאות (מדדי איכות בקהילה: תחלואה, אשפוזים, תמותה, התנהגות בריאות, קבוצות בסיכון)
 - משאבים בקהילה (שרותי בריאות ושירותים אחרים)
4. יכיר את השירותים הסיעודיים הניתנים במסגרת המרפאה/ תחנה.
5. יכיר את תפקידיהם של אנשי הצוות הרפואי והרב מקצועי: דרכי הפנייה אליהם, דרכי מעקב והמשך טיפול.

שלב ב' הסטודנט:

1. ינהל טיפול סיעודי לפרט ולמשפחתו במצבי בריאות שונים וברמת מורכבות משתנה.
 - יאמוד את מצב בריאותו של הפרט: יאסוף פרטים אישיים, בריאותיים, סוציו דמוגרפיים ותרבותיים.
 - יזהה צרכים בריאותיים וסיעודיים של המטופלים ומשפחותיהם.
 - יגדיר בעיות בריאות של המטופל ומשפחתו
 - יקבע סדרי עדיפות להתערבות בהתאם לבעיות שזוהו
 - יתכנן ויבצע תכנית טיפול המותאמת לצורכי המטופל ומשפחתו
 - יעריך את תוצאות הטיפול על פי קריטריונים שנקבעו מראש
 - יתכנן תוכנית חדשה לאור הערכה
 - יכיר משאבים ושירותים העונים על צורכי המטופלים ויפנה אליהם בהתאם לצורך בשיתוף המדריכה הקלינית.
 - ידווח ברשומות הסיעודיות והרפואיות בהתאם לנהלים ולהנחיות המקובלות
2. ישתתף בביצוע ביקורי בית יזומים/קרואים למטופלים ברצף מצבי בריאות וברמת מורכבות משתנה.
 - ימנה את מטרות ביקורי הבית
 - יתכנן את הביקור על פי המטרה
 - יקבע מועד לביקור בתיאום עם המטופל
 - יאסוף מידע רלוונטי לקראת הביקור
 - יבצע ביקור בית על פי העקרונות
 - יתכנן התערבות על פי הבעיות שזוהו

- יעריך את תוצאות ההתערבות הסייעודית על פי קריטריונים שנקבעו מראש
- ידווח ברשומות הסייעודיות והרפואיות בהתאם לנהלים ולהנחיות המקובלות

3. ישתתף בביצוע הערכה תפקודית לחולה הכרוני

- יתאר את מטרת ההערכה התפקודית
- יסביר על אומדן ההערכה התפקודית והפעולות הכלולות בו בתחום התפקוד היומיומי
- ישתתף בביצוע הערכה תפקודית לחולה כרוני / קשיש
- יתכן תוכנית התערבות בהתאם לצרכים שזוהו
- יעריך את תוצאות ההתערבות הסייעודית על פי קריטריונים שנקבעו מראש
- ידווח ברשומות הסייעודיות והרפואיות בהתאם לנהלים ולהנחיות המקובלות

4. יתרגל מיומנויות חינוך לבריאות לפרט/למשפחה/לקהילה

5. ישתתף בישיבות צוות סיעודי/רב מקצועי

6. יתרגל מיומנויות תקשורת

מיומנויות סיעודיות נבחרות

- מתן תמיכה, יעוץ והדרכה למטופלים/ משפחותיהם
- הכנה ומתן טיפול תרופתי : S.C , I.M, I.V, P.O , אינהלציה
- מתן תרופות OTC
- מתן חיסונים
- טיפול בדרכי נשימה: מתן חמצן, מתן אינהלציה
- ביצוע בדיקות אבחנתיות: דם, שתן, כיח, הפרשות, אק"ג מעקב אחר תוצאות הבדיקות, פיענוח וזיהוי נתונים חריגים.
- התחלת עירוי פריפרי, שאיבת דם מוריד פריפרי, הוצאת עירוי פריפרי
- הוצאת תפרים, הוצאת סיכות
- טיפול בפצעים, כוויות.
- רפואת חרום: השתתפות בהחייאה במידה ומתרחשת במרפאה בהתאם לשלב הלימודי, הנשמת מטופל עם אמבו, החלטה על מתן אדרנלין במצב חרום, ביצוע דפיברילציה במכשיר חצי אוטומטי.
- אומדן גדילה
- אומדן הערכת התפתחות
- אומדן וטיפול בצנתרים ונקזים
- שמוש בטכנולוגיה ומערכות מידע

מטלות

ביצוע 2 פעילויות למידה חובה- יוצגו ויוגשו למדריכה במקום ההתנסות או / ו למרכזת החטיבה

פעילויות הלמידה תבחרנה מתוך המוצע בתדריך ע"פ בחירת המדריכה הקלינית בשדה בשיתוף הסטודנט
או / ו מרכזת החטיבה

הערכת הישגי הסטודנט

ביצוע 2 פעילויות למידה בציון עובר / לא עובר
הערכה כללית של הסטודנט בהתנסות הקלינית 82% -ציון עובר לפחות 70.
מבדק ידע – מבדק ידע מהווה 18% מהציון הסופי של ההתנסות הקלינית.
ציון עובר במבדק ידע , 70 - למבדק ידע מועד אחד בלבד.
סטודנט שנכשל או נעדר ממבדק ידע, הציון בהתנסות הקלינית יחושב כאילו השיג אפס במבדק הידע.
במקרים חריגים בלבד הרשומים מטה, ניתן יהיה לקיים מועד מיוחד למבדק הידע:

1. מחלת הסטודנט ביום המבדק . התנאים:

א. אישור מחלה יימסר לראש החטיבה בביה"ס לסיעוד לא יאוחר משלושה ימים לאחר מועד המבדק.

ב. הכרה בתעודת מחלה לאישור מועד מיוחד למבדק ידע יינתן על פי אישור מחלה של שלושה ימים ומעלה.

2. מילואים , בתנאים המקובלים באוניברסיטת תל אביב לעניין בחינות.

3. מוות של בן משפחה, בתנאים המקובלים באוניברסיטת תל אביב לעניין בחינות.

4. תלמידה שילדה ועקב הלידה נעדרה ממבדק הידע שהתקיים בתוך שלושה שבועות מיום הלידה

מפרט מבדק ידע להתנסות בסייעוד הקהילה

המבדק מיועד לבחון ידע בסיסי לקראת ההתנסות הקלינית בסייעוד הקהילה. המבדק יכלול 4 נושאים:

1. חיסונים

מתוך: תדריך החיסונים, משרד הבריאות- המחלקה לאפידמיולוגיה, מדינת ישראל, ירושלים.

https://www.health.gov.il/Subjects/vaccines/Pages/tadrich_Chisunim.aspx

*ניתן ללחוץ על הקישור לפתיחתו

הפרקים:

שגרת החיסונים בישראל – לוח חיסוני השגרה בגיל הילדות ובבתי – הספר (לוחות – 1)

חיסונים הוראות כלליות

עיתוי מתן חיסונים

השלמת חיסונים שגרתיים עד גיל 17 שנים

חיסון במצבים מיוחדים

הלם אנפילקטי לאחר מתן חיסונים

חיסון נגד שפעת 1-9

תרכיבים נגד נגיף הקורונה החדש 1-25

2. הזרקת חיסונים

מתוך: תדריך להזרקת חיסונים (2014), משרד הבריאות- המחלקה לסייעוד בבריאות הציבור,

מדינת ישראל, ירושלים.

https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/TadrichHisunim_21072014.pdf

שם הנוהל / הנחיה	מקור / וסימוכין
------------------	-----------------

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

חוזר מנכ"ל מס' 1/2002	"החלטה על מתן אדרנלין בשעת חרום"
חוזר מנכ"ל מס' 06/2002	"מתן חיסונים כפעולת סיעוד"
חוזר מנהל הסיעוד 33/1999	"לקיחת דם ורידי לבדיקות שגרתיות"
חוזר מנכ"ל מס' 154/2019	"אומדן כף רגל סוכרתית על ידי אחות מוסמכת"
חוזר מנהל הסיעוד מס' 98/2013	"מתן תרופות על ידי אחיות מוסמכות מחוץ למוסד רפואי"
חוזר מנהל הסיעוד מס' 122/2017	"החלטה על החלפה (הוצאה/הכנסה) של צנתר קבוע בשלפוחית השתן למטופל בביתו"
חוזר מנהל הסיעוד מס' 166/2020	"החלטה על טיפול בפצעים קשיי ריפוי בדרגות 3,4 באמצעות חבישות מתקדמות וטכנולוגיות לריפוי פצעים כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת בקהילה ובמתאר"
חוזר מנהל הסיעוד 158/2019	"היפגעות בלתי מכוונות בילדים בגילאי לידה עד שש שנים, חינוך, מניעה וקידום בריאות על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה"
חוזר מנהל הסיעוד מס': 191/20 09/01/22	תפקיד האחות המוסמכת בטיפול במטופל עם חשד לאירוע מוחי חד במערך האשפוז והקהילה
חוזר מנהל הסיעוד מס': 196/2022	" לקיחת דם וורידי לקביעת סוג דם ללא בדיקת הצלבה עי אחות מוסמכת בקהילה"
חוזר מנהל הסיעוד מס' 192/2022	החלפה או החזרה של צינורית גסטרוסטום (צינורית הזנה) במערך האשפוז והקהילה
חוזר מס' 01012005 01.01.2005 (בתוך חוזרים ונהלים של משרה"ב)	תדריך לביצוע ביקורי בית
חוזר ראש חטיבת בריאות הציבור מס' 04/2023	הנחיות למניעת הדבקה בנגיף HIV לאחר החשיפה לדם או לאחר יחסי מין לא מוגנים

*ניתן ללחוץ על הקישור לפתיחתו

3. חשבון רוקחי

4. חוזרי מנהל הרפואה ומנהל הסייעוד:

* קישור לאתר מנהל הסייעוד [/https://www1.health.gov.il/nursing/work/toolkits/regulations](https://www1.health.gov.il/nursing/work/toolkits/regulations)
ניתן ללחוץ על הקישור לפתיחתו.

סיעוד בקהילה - חומר עזר

פעילות למידה

ניהול הטיפול במטופל המתמודד עם מחלה כרונית

מטרה

ניהול טיפול סיעודי לפרט ומשפחתו במצבי בריאות שונים וברמת מורכבות משתנה.

הנחיות

1. בחר מטופל המתמודד עם מחלה כרונית.
2. אמוד את מצב בריאותו של המטופל ומשפחתו.
3. מנה את האבחנות הסיעודיות של המטופל ומשפחתו.
4. מפה את המשאבים הבריאותיים והאחרים הקיימים בקהילה הרלוונטיים למטופל (פורמאליים ובלתי פורמאליים).
5. תכנן תוכנית התערבות למטופל ומשפחתו.
6. הצג את סיכום ממצאך בפני המדריכה/ מרכזת החטיבה
7. הדרך את המטופל בבעיית בריאות נבחרת
8. התבסס על ספרות מקצועית עדכנית ועל התכנית הלאומית למדדי איכות לרפואת הקהילה בישראל דוח לשנת 2017-2021.

סיעוד בקהילה - חומר עזר

פעילות למידה

מדיניות מערכת הבריאות בנושא חיסונים לאוכלוסייה

מטרה:

להכיר ולנתח את מדיניות משרד הבריאות לגבי מתן חיסונים באוכלוסייה ואת הגורמים המשפיעים על מדיניות זו.

הנחיות:

1. בחר קבוצת מטופלים שחוסנה/ מועמדת לחיסון לאחד מחיסוני השגרה
2. תאר את החיסון מבחינת סוג החיסון, הרכבו, דרך המתן וכו'.
3. תאר את האפידמיולוגיה של המחלה שכנגדה מיועד החיסון (נתוני תמותה-תחלואה).
4. תאר את כיסוי החיסון בקבוצת המטופלים הנבחרת.
5. נתח את הנתונים שקיבלת (אחוז הכיסוי, הסיבות לאי-מתן החיסון וכו').
6. הסבר את ההשלכות על בריאות הציבור והקהילה.
7. הדרך את המטופל/ משפחתו בנוגע לחיסון הניתן
8. התבסס על ספרות מקצועית עדכנית ועל התכנית הלאומית למדדי איכות לרפואת הקהילה בישראל דוח לשנת 2017-2021.

סיעוד בקהילה - חומר עזר

פעילות למידה

ביקור בית

מטרה:

לפתח מיומנויות של התבוננות שיטתית לזיהוי בעיות בריאות אצל המטופל ומשפחתו בסביבתם הטבעית במטרה לתכנן התערבות סיעודית מתאימה בסיוע המדריכה.

בקור בית יבוצע בליווי המדריכה.

הנחיות:

1. קרא את התדריך לביצוע ביקור בית.

2. תאר את ההיבטים של חוק זכויות החולה המתייחסים לביקור בית.
3. אסוף נתונים על המטופל הנבחר ומשפחתו והצג בקצרה.
4. ציין את מטרות הביקור.
5. שתף את המטופל במטרות הביקור וקבל הסכמתו.
6. תכנן ראיון והתבוננות שיטתית במטופל, משפחתו והסביבה הפיזית עפ"י המטרות שקבעת.
7. הדרך מטופל בבעיית בריאות נבחרת
8. התבסס על ספרות מקצועית עדכנית ועל התכנית הלאומית למדדי איכות לרפואת הקהילה בישראל דוח לשנת 2017-2021

ניתוח הפעילות:

1. תאר את הרגשתך, ומחשבותיך במהלך הביקור.
2. האם הנתונים שאספת רלוונטיים? באם היו חסרים לך נתונים, ציין מהם.
3. האם ביקור הבית בוצע בהתאם לתכנון? באם לא, ציין מדוע.
4. הצג את ממצאי הביקור ובעיות הבריאות שזוהו.
5. תאר אילו היבטים של חוק זכויות החולה באו לביטוי בביקור הבית.
6. הצג את ההתערבות שנעשתה וההתערבות המתוכננת לעתיד.
7. הערך את ביקור הבית בהתאם למטרות שהצבת.
8. סכם את הביקור ודווח ברשומות.
9. ציין את תרומתו של ביקור הבית עבורך.

סיעוד בקהילה - חומר עזר

פעילות למידה

בדיקת סינון

מטרה:

להכיר ולנתח את מדיניות המוסד לגבי בדיקות סינון באוכלוסייה נבחרת ואת הגורמים המשפיעים על מדיניות זו.

הנחיות:

1. זהה קבוצת סיכון שנבחרה לבדיקת סיכון.
2. תאר את בדיקת הסיכון והסבר את הרציונל לביצועה.
3. תאר את כיסוי הבדיקה בקבוצת המטופלים הנבחרת.
4. נתח את הנתונים שקיבלת (אחוז הכיסוי, מספר המקרים שאותרו כחשודים).
5. הסבר את השלכות הבדיקה על הפרט והקהילה כולל עלות-תועלת.
6. הדרך את המטופל על הבדיקה הנבחרת
7. התבסס על ספרות מקצועית עדכנית

סייעוד בקהילה - חומר עזר

פעילות למידה

הערכה תפקודית לקשיש/חולה כרוני

מטרה:

לזהות בעיות בתפקוד היום-יומי במטופל נבחר

הנחיות:

1. בחר מטופל הזקוק לביצוע הערכה תפקודית בביתו.
2. אסוף נתונים רלוונטיים על המטופל ומשפחתו ממקורות שונים.
3. הכר את הקריטריונים לפיהם מוערך התפקוד היומיומי לקשיש/חולה כרוני.
4. בצע הערכה תפקודית בשיתוף המדריכה הקלינית.
5. אמוד את הסביבה הפיזית והתאמתה למצב המטופל.
6. אמוד את המשאבים שבשימוש המטופל ומשפחתו (אישיים, כלכליים, חברתיים ושירותי בריאות ורווחה).
7. סכם את הבעיות העיקריות של המטופל שבאו לידי ביטוי בהערכה שביצעת.
8. דווח ברשומות.

9. הדרך מטופל בבעיית בריאות נבחרת
10. התבסס על ספרות מקצועית עדכנית ועל התכנית הלאומית למדדי איכות לרפואת הקהילה בישראל דוח לשנת 2017-2021.

סיעוד בקהילה – חומר עזר

פעילות למידה

הדרכת קבוצת מטופלים

מטרה :

להתנסות בתהליך של קידום בריאות בקבוצת מטופלים

הנחיות:

1. בחר נושא להתערבות מקדמת בריאות בקהילה
2. אסוף נתוני ידע, עמדות והתנהגות בנושא הנבחר בקרב אוכלוסיית היעד ותאר את התוצאות.
3. הגדר מטרה התנהגותית לשינוי.
4. תכנן ובצע פעילות מקדמת בריאות בהסתמך על הנתונים שנאספו ועקרונות להעברת מסר בריאותי.
5. הערך את הפעילות בהתאם למטרות שהצבת.
6. קבל משוב מהקבוצה ומהמדריכה הקלינית על התהליך שביצעת.
7. בסיום הפעילות ציין מהם הגורמים שסייעו/עכבו לביצוע הפעילות
8. התבסס על ספרות מקצועית עדכנית

תדריכים למסלול 'פסגה'

אתיקה בסייעוד

מועד הקורס : תשפ"ה, סמסטר א'

מרצה : דר' נמרוד קובנר

Email: nzkovner@tauex.tau.ac.il

דרישות הקורס

השתתפות חובה בשיעורים בכיתה (סינכרוניים); השלמת כל החלקים של השיעורים העצמאיים (הא-סינכרוניים)

רכיבי הציון

- נוכחות והשתתפות [5%]- השתתפות סדירה בשיעורים והשלמת כלל הפעילות של השיעורים המוקלטים מראש
- מטלת הקורס [20%] – חיבור בנושא הקורס, הדן בסוגייה עכשווית הרלוונטית לתכני השיעורים. המטלה לעשה ותוגש בזוגות. פרטים בהמשך
- בחינה מסכמת [75%]

רציונאל הקורס

הקורס הינו קורס מקוון היברידי. חלק מהשיעורים מתקיימים בשידור חי בכיתה (או במידת הצורך בשיעורים סינכרוניים באמצעות זום) וחלק מהשיעורים הם בקצב עצמי לא סינכרוני הזמינים בפלטפורמה המקוונת של הקורס. הסטודנטים יכירו תיאוריות אתיות וירכשו כלים לקבלת החלטות אתיות בסייעוד ובבריאות בכלל. הם ישתתפו בדיונים על מנת להציג טיעונים אתיים וייקחו חלק בהתלבטות.

מטרות: (1) לקשר את המושגים והמונחים מפילוסופיית המוסר עם עקרונות מקצועיים בסייעוד. (2) זיהוי קונפליקטים ודילמות אתיות בסייעוד. (3) לפתח מודעות ורגישות מוסרית. (4) ליישם מודלים של קבלת החלטות במקרים רלוונטיים. (5) התנסות בהתלבטות ובנימוקים אתיים. (6) קשר מושגים אתיים עם הקוד האתי של הסייעוד הישראלי

תוצאות למידה: הסטודנט יכיר תיאוריות ומושגים אתיים עיקריים הרלוונטיים למקצוע האחריות; רכישת כלים לקבלת החלטות לניתוח והתמודדות עם סוגיות אתיות של שירותי בריאות

דרכי הוראה: הרצאות, הרצאות מוקלטות, דיונים בכיתה ובקבוצות קטנות, צפייה וניתוח סרטונים, ניתוח מאמרים אקדמיים, חידונים קצרים ותרגול (באינטרנט).

הסבר בנוגע לסיליבוס

כל יחידה מפרטת על נושא, תיאור קצר של היחידה, סרטונים בשימוש, חומר קריאה ותרגול. שקופיות ההרצאה יוצגו באופן; תרגול/תרגילים יוצגו ב**ירוק**; תרגיל שפה יוצג ב**סגול**; פרטים אופציונליים/מומלצים ב**אדום**.

* כפוף לשינויים כפי שיימסר במהלך הקורס.

Class no. / Date	נושא ודרישות (משימות, חומרי קריאה, משימות וכו')
0	וידאו: • ברוכים הבאים לקורס אתיקה בסייעוד - הנחיות וטיפים ללימוד מרחוק בקורס באנגלית

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסיעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסיעוד

Class no. / Date	נושא ודרישות (משימות, חומרי קריאה, משימות וכו')
	קריאה: • ברוכים הבאים לקורס, הנחיות ללמידה יעילה • כיצד מפעילים ומשנים את שפת הכתוביות בסרטונים
1	Introduction to Ethics ההרצאה כוללת שני חלקים: החלק הראשון מתקיים באנגלית. הוא דן בהגדרת האתיקה, ממפה את תחומי האתיקה תוך התמקדות באתיקה נורמטיבית - תיאוריות אתיות המאפשרות לנו להגדיר מה יכול להיחשב טוב או רע, נכון או לא נכון, כללים ועקרונות באתיקה (כולל קוד האתי של סיעוד). אלה מודגמים באמצעות דיון בכיתה על סרטון קצר המציג דוגמה למקרה. החלק השני מתקיים בעברית. הוא כולל התייחסות לדרישות הקורס, דרכי הוראה, עובדי הוראה, עזרי למידה וכו'. וידאו: • What is ethics • Bioethics by the bed side [optional] • What keeps nurses up at night [optional] • Moral absolutism + Moral Relativism [optional] קריאה : PPT: Introduction to ethics (will be available on Moodle after the class) • Panza, C. and Potthast, A. 2010. Part 1: Ethics 101, pp. 9-13, 15-17. Ethics for Dummies.
2 3/11/2022	Professional ethics and Law בהרצאה זו, נדון בשני מקרים כדי להמחיש את הקשר המעניין בין אתיקה מקצועית לחוק. אנו מתייחסים ל-3 מערכות נורמטיביות עיקריות: משפט, אתיקה מקצועית ואתיקה אישית ודנים כיצד הן נוקטות פעמים רבות גישות דומות, אך יכולות גם להיות בקונפליקט זו עם זו, מה שעלול, בתורו, להוות אתגר עבור האדם המקפיד. למערכות נורמטיביות סותרות בו זמנית. וידאו: • What is the difference between Ethics, Morality and the Law? [optional] קריאה : PPT: Law, code, ethics • Runzheimer J., Larsen L.J. 2011. Chapter 1: What Are Medical Ethics, pp. 9-13. Medical Ethics for Dummies • Runzheimer J., Larsen L.J. 2011. Chapter 2: Morality in Medicine, pp. 19-21. Medical Ethics for Dummies
תיאוריות אתיות	

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסיעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסיעוד

Class no. / Date	נושא ודרישות (משימות, חומרי קריאה, משימות וכו')
3	Deontology - (pre-recorded) עמנואל קאנט מציג את תיאוריית הדאונטולוגיה שלו, כולל תפיסתו המפורסמת של הציווי הקטגורי באינטואיטיבי וקצת קל לתפיסה. יחד עם זאת, הדונטולוגיה נחשבת על ידי פילוסופים רבים לתיאוריה מורכבת עם רמות עמוקות של חשיבה והתחשבות באירועים, כוונות ומושגים של סוכנות, אוטונומיה ותבונה. בהרצאה קצרה זו מציג המרצה היבטים בסיסיים מאוד של התיאוריה של קאנט. זהו רק הקדמה קצרה לתיאוריה של קאנט ובשום אופן אינו תיאור מקיף של היקפה ורוחב שלה. עם זאת, מבוא זה אמור לספק לך הבנה ראשונית של כמה מההשלכות המעשיות בניתוח המקרים של התיאוריה של קאנט Videos: • Ethics defined: Deontology in 2 minutes • <i>Deontological critique of Utilitarianism</i> • Lecture 3: Deontology • Kant & Categorical Imperatives [optional] Readings: PTT: Deontology Brian Boone. 2017. Chapter 4: pp. 51-57. Ethics 101: From Altruism and Utilitarianism to Bioethics and Political Ethics, an Exploration of the Concepts of Right and Wrong. Practice: • Multiple Choice questions about Deontology Language: Vocabulary games (En-He) – see in Moodle
4	Utilitarianism תועלתנות היא תיאוריה אתית השייכת לתיאוריות תוצאתיות. היא שופטת מעשה כאתי על סמך השלכותיו. בהרצאה קצרה זו, המרצה מבדיל את התועלתנות מגישות תוצאתיות אחרות (כגון אגואיזם או אלטרואיזם); מתייחס לכמה צורות מוצעות של תועלתנות (אקט תועלתנות וכלל תועלתנות) Videos: • Ethics Defined: Consequentialism in 2 • Ethics defined: Utilitarianism in 2 minutes • Utilitarianism: Crash Course Philosophy #36 [optional] Readings: PTT: Utilitarianism Panza, C. and Potthast, A. 2010. Chapter 7: Increasing the Good: Utilitarian Ethics, pp. 121-136. Ethics for Dummies Language: Vocabulary games (En-He) – see in Moodle

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסיעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסיעוד

Class no. / Date	נושא ודרישות (משימות, חומרי קריאה, משימות וכו')
5	Virtue Ethics מוסר המידות נותר כוח מרכזי בהבנת המוסר מאז הפילוסופיה היוונית העתיקה ועד המאה ה-21. זה אולי נראה מאוד אינטואיטיבי, אולי אפילו רוחני ובהחלט פחות מחייב או "מדעי" מתיאוריות אתיות אחרות. הרלוונטיות של תורת המידות הטובות לחיי היומיום כאיש מקצוע בתחום הבריאות, במיוחד בזמנים מאתגרים כמו במהלך מגיפה חובקת עולם, תידון, תוך התייחסות ספציפית לסגולות המצופות מאחות. Videos: - Ethics Defined Virtue Ethics (1.5 minutes) Aristotle & Virtue Theory [optional] Reading: PPT: Virtue Ethics Brian Boone. 2017. Chapter 5, pp. 65-71. Ethics 101: From Altruism and Utilitarianism to Bioethics and Political Ethics, an Exploration of the Concepts of Right and Wrong. Language: Vocabulary games (En-He) – see in Moodle
PRINCIPLES- BASED ETHICS	
6	Principles in Bioethics: Autonomy - (pre-recorded) ארבעת העקרונות של אתיקה ביו-רפואית, כפי שהוצעו על ידי החוקרים <i>Beauchamp and Childress</i>, נחשבים כמכסים את רוב הסוגיות המוסריות המתעוררות בתחום הבריאות. הם נתפסים כניטרליים, בין-תרבותיים ושימושיים. ארבעת העקרונות הם כבוד לאוטונומיה, חסד, אי-רשע וצדק. הן נחשבות כחובות "לפנים על הדעת", כלומר כל עיקרון מחייב אך ייתכנו מקרים שעיקרון אחר יקבל עדיפות על פני האחר בשל חוסר יכולת לפעול באופן המכבד את שניהם בזמנית. שיעור זה מתחיל עם סקירה מהירה של 4 העקרונות, ואז עוברים להתמקד ב"אוטונומיה". אוטונומיה נחשבת לפעמים ל"ראשונה בין שווים" כאשר דנים בארבעת העקרונות של אתיקה ביו-רפואית. בעוד שהמשמעות המילולית שלו פשוטה - "שלטון עצמי", המושג הזה שרומז ל"כתיבת הסיפור בעצמו" רחוק מלהיות פשוט. כמו כל רעיון מופשט, הוא יכול להכיל רמות שונות ובכך להתפרש בדרכים רבות, ולהכיל מצבים רבים. חוקרת אחת ששילבה את הדיון הנורמטיבי עם הנמקה מעשית בעניין זה היא פרופ' <i>Rebecca Kukla</i>. בהרצאה זו, היא מציעה חמישה מרכיבי ליבה שיכולים להיחשב כקריטריונים לדיון ברמת האוטונומיה במקרים שונים: חירות ואוטונומיה חיובית, הגדרה עצמית, עצמאות, יושרה וסוכנות. Videos: - A lesson on the 4 principles of biomedical ethics - 16 minutes R. Kukla on Autonomy, Georgetown Uni. (1/6) – Core notion of Autonomy R. Kukla on Autonomy, Georgetown Uni. (2/6) – Liberty and Positive Autonomy R. Kukla on Autonomy, Georgetown Uni. (3/6) – Self Determination R. Kukla on Autonomy, Georgetown Uni. (4/6) - Independence

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסיעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסיעוד

Class no. / Date	נושא ודרישות (משימות, חומרי קריאה, משימות וכו')
	• R. Kukla on Autonomy, Georgetown Uni. (5/6) – Integrity • R. Kukla on Autonomy, Georgetown Uni. (6/6) – Agency Readings PPT: The four principles of biomedical ethics Readings [Recommended]: Panza, C. and Potthast, A. 2010. Chapter 12: Dealing with Mad Scientists: Biomedical Ethics, pp. 230-233. Ethics for Dummies • Practice: • Questions about part 1 – informed consent • Questions about part 2 – Liberty • Questions about Part 3 – Self-determination • Questions about part 4 – Independence • Questions about Autonomy 5 – Integrity • Questions about Part 6 – Agency
7	Principles in Bioethics: Justice - (pre-recorded) צדק נחשב למפתח באתיקה של שירותי בריאות. מצופה מאחיות טובות לקדם צדק. צדק הוא גם אחד מארבעת העקרונות של אתיקה ביו-רפואית. כמו במושגים מופשטים אחרים, זה אולי נראה מובן אבל גם יכול להיות מוסבר ולפרש בדרכים שונות. נעבור על הגדרות הליבה של צדק, על ההבחנה בין צדק חלוקתי למתקן, ונתמקד בראשונה. נלמד על שלושת ההיבטים של צדק חלוקתי: תוכן, עקרונות ותחום, ונראה באמצעות דוגמאות כיצד הם חלים על נושאי בריאות Videos: • A lesson on Justice (divided to 5 videos) Readings: PPT: Principles 2: Justice Panza, C. and Potthast, A. 2010. Chapter 12: Dealing with Mad Scientists: Biomedical Ethics, pp. 230-233. Ethics for Dummies Runzheimer J., Larsen L.J. 2011. Chapter 6: The Ethical Challenge in Distributing Basic Health care, pp. 95-97. Medical Ethics for Dummies Practice: • Exercise questions following different parts of the recorded lecture • The nurse time allocation dilemma
BIOMEDICAL ETHICAL DECISION-MAKING AND ISSUES	
8	Case Deliberation using an ethical decision-making model and the Code of ethics for Nurses קודים של אתיקה מקצועית משמשים מצפן לאנשי מקצוע העוסקים בתחום ספציפי. למרות שהם מציעים כללי התנהגות ספציפיים, הם רק לעתים רחוקות רושמים את ההתנהגויות המדויקות ושיקול דעת הוא בדרך כלל מרכיב חשוב באתיקה מקצועית.

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסיעוד
 תכנית כללית לתואר
 בוגר בסיעוד

Class no. / Date	נושא ודרישות (משימות, חומרי קריאה, משימות וכו')
	בשיעור זה נדון במקרה, תוך שימוש במודל של קבלת החלטות אתית, תוך התייחסות לקוד האתי של האחיות הישראליות וחיבורו עם התיאוריות, העקרונות והמושגים האתיים שנדונו עד כה בקורס. Readings: • לשכת האתיקה – הסתדרות האחים והאחיות. (2018). הקוד האתי לאחים ולאחיות בישראל • UNESCO. 2007. Ethics Education Program, pp. 9-13 • ANA. 2015. <i>Code of Ethics for Nurses, The Washington Nurse</i>, p. 7 • Runzheimer J., Larsen L.J. 2011. Chapter 2: Morality in Medicine, pp. 21-29. <i>Medical Ethics for Dummies</i>
9	Nursing Ethics Under Extreme Conditions and the Dual Loyalty Dilemma בהרצאה זו נחקר נושאים הרלוונטיים ביותר לאתיקה ביו-רפואית וסיעודית צבאית, אם כי הם יכולים להיות רלוונטיים גם במסגרת אזרחית. תחילה נדון בסוגיית הנאמנות הכפולה, כאשר כרופא אתה מוצא את עצמך מחויב ליותר ממערכת אחת של נורמות, שני קודים אתיים שונים: הנורמות הרפואיות והנורמות הצבאיות. לאחר מכן, נלמד על טריאז' כדרך להקצות טיפול בתנאים קיצוניים ונדון אם הוא חל כאשר איננו יכולים לקיים את עקרונות הצדק, או אם זה עיקרון של צדק. לבסוף, נדון בסוגיה קוצנית בהקשר מקומי: טיפול באויב. Videos: • <i>Dual Loyalty (pre-recorded lecture)</i> • Treating the enemy (short talk by a paramedic) Readings: PPT: Ethical issues 1 <i>(Recommended) Rochon, C. 2015. Dilemmas in Military Medical Ethics: A Call for Conceptual Clarity</i>
10	Ethics and medical law following Nazi Germany - (pre-recorded) Videos: • Chelouche, T. (2018, September). Bioethics and the Holocaust: Teaching the Past for Improving the Future. Paper presented at the 24th WAML Annual Congress, Tel-Aviv, Israel. Retrived from: https://www.youtube.com/watch?v=EElvpbVJ_mw • CARING CORRUPTED - The Killing Nurses of The Third Reich. https://www.youtube.com/watch?v=Rz8ge4aw8Ws Practice: TBA

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסיעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסיעוד

Class no. / Date	נושא ודרישות (משימות, חומרי קריאה, משימות וכו')
11	Ethical issues 3: Start/end of life medical decisions *Further notice on the topic and content of the class TBA
12	Truth-telling, Confidentiality and Privacy- (pre-recorded) אמת ואמירת אמת מוזכרות לעתים קרובות בחובה מוסרית בסיסית באתיקה רפואית, יש המגדירים אותה כאחד מעקרונות האתיקה הביו-רפואית או לפחות כנובעת מאחד מארבעת העקרונות של האתיקה הביו-רפואית (אוטונומיה). אמינות, הקשורה קשר הדוק לאמינות, מוזכרת כסגולה חשובה לאנשי מקצוע בתחום הבריאות. הרצאה קצרה זו מתמקדת בכמה הגדרות אפשריות של אמת ושקר, דוגמאות עכשוויות של התלבטויות אתיות בתחום הבריאות ובתחומי חיים אחרים הקשורים לאמירת אמת, וכמה טיעונים הקשורים לאמירת אמת ולהיקף הרצוי שלה. Videos: • Lesson on truth telling (part 1) - 15 minutes • Lesson on truth telling (part 2) - 13 minutes • Kant's Axe - on Truth Telling in 2 minutes Readings: PPT: Truth Telling (Veracity) Runzheimer J., Larsen L.J. 2011. Chapter 3: The Provider-Patient Relationship, pp. 33-37; 42-45. <i>Medical Ethics for Dummies</i> Runzheimer J., Larsen L.J. 2011. Chapter 5: Learning from Mistakes, pp. 82-85. <i>Medical Ethics for Dummies</i> Practice: Truth Telling questions
13	Case Deliberation – Ethical Decision Making & conclusion יוצג וידון מקרה בנושא חיסון על בסיס מודל קבלת ההחלטות האתי. כמו כן, ההרצאה תדון בשיקולים אתיים לגבי מדיניות החיסונים לאור קוביד-19, אך גם ביחס לחיסון ילדים. ההרצאה תחקור מתחים ערכיים מובנים במדיניות בריאות הציבור, כגון חופש ובטיחות, אוטונומיה ופטרנליזם, המתבטאים במדיניות החיסונים. Reading: News articles on the subject (in Hebrew) - TBA
Optional	Course Review and Q&A

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסיעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסיעוד

Class no. / Date	נושא ודרישות (משימות, חומרי קריאה, משימות וכו')
	מפגש זה יספק לסטודנטים הזדמנות לסקירה מודרכת אחרונה של חומר הקורס. אתה תוזמן לשאול שאלות ולהעלות סוגיות שנתקל בהן במהלך הקורס או במהלך הלימוד למבחן הגמר. זה יהיה מפגש אופציונלי, שיתקיים לאחר סיום הקורס, ויתקיים בשני תנאים: (1) מספיק זמן בין סיום הקורס לבחינה; (2) נוכחות מספקת של תלמידים (+10 תלמידים). המפגש יתקיים בזום, מה שיאפשר לתלמידים נוספים להשתתף ויוקלט למי שלא יכול להגיע.

Core course reading

*Topics, lectures order and literature might update during the semester which will be published.

- Panza, C. and Potthast, A. 2010. Ethics for Dummies.
- Runzheimer J., Larsen L.J. 2011. Medical Ethics for Dummies
- Sara T Fry, Robert M Veatch, Carol Taylor. 2011. Case studies in nursing ethics-Jones & Bartlett Learning
- Brian Boone. 2017. Ethics 101: From Altruism and Utilitarianism to Bioethics and Political Ethics, an Exploration of the Concepts of Right and Wrong.

Optional course reading

- גוטמן, ד. (2001) תיאוריות אתיות, בתוך גוטמן, ד. אתיקה למקצועות טיפוליים. (עמ' 25-33) תל אביב: הוצאת דיונון
- גליק, ש. (2009) אתיקה ברפואה בתוך כשר, א. (עורך) מבואות לאתיקה א (עמ' 199-208). ירושלים: הוצאת מאגנס.
- זמיר, י. (2009), אתיקה ומשפט. בתוך כשר, א. (עורך), מבואות לאתיקה א (עמ' 22-36). ירושלים: הוצאת מאגנס
- ארבעה ערכי יסוד של האתיקה הרפואית (בתוך אתיקה רפואית: כללים וניירות עמדה, עורך אבינועם רכס, ההסתדרות הרפואית לישראל, 2014, עמ' 19
- יצחק קרייס וערן דולב, 'אתיקה ברפואה צבאית – תחום ייחודי', הרפואה הצבאית 2004, כרך 1, חוברת מס' 1, יוני 2004, עמ' 8-37.
- וויאן ספיץ, רופאים מהגיהנום, מעריב: 2008, עמ' 23-34.
- אניטה נובל, תיווך לשוני ותרבותי של שירותים חברתיים, הד: האולפן החדש, גיליון 91, אביב תשס"ז 2007, עמ' 18-28
- אבינועם רכס, 'בין אמונה לרפואה', זמן הרפואה 54, יוני-יולי 2006, עמ' 54
- הלשכה לאתיקה, 'רפואה ואמונה בטיפול הרפואי', זמן הרפואה 54, יוני-יולי 2006, עמ' 54
- Runzheimer J., Larsen L.J. 2011. Part III, Chapters 9-11, pp. 33-37; 147-217. *Medical Ethics for Dummies*

חדשנות טכנולוגית ומובילות דיגיטלית-תשפ"ה

שיעור- 1 ש"ס

מועד הקורס: סמסטר א', ימי חמישי בין השעות: 10-12, מסלול הסבת אקדמאים ופסגה

סמסטר ב', ימי חמישי בין השעות: 10-12, התוכנית הכללית

תאריכי הקורס:

14/11/24, 28/11/24, 12/12/24, 26/12/24, 9/1/25.

מרצי הקורס: ד"ר מור סבאן morsaban1@tauex.tau.ac.il

ד"ר סיגלית ורשבסקי sigalwar@tauex.tau.ac.il

שעות קבלה: בתאום מראש

רציונל

מערכת הבריאות ניצבת מול אתגרים רבים ומשמעותיים על רקע הביקוש הגובר למשאבים דיגיטליים והמהפכה הדיגיטלית המאפשרת דרכי תקשורת חדשות. דיגיטציה של מערכת הבריאות משנה את אופי השירות ואת האינטראקציה הטיפולית, ובכלל זה באמצעות שימוש במודלים שפתיים גדולים ובריאות דיגיטלית. הדבר מחייב חדשנות בחשיבה ובעשייה, בשיטות ובסביבת עבודה בקרב כלל בוגרי מקצועות הבריאות. מקצועות הבריאות הרואים את המטופל ואת צרכיו במרכז העשייה, מהווים גורם חשוב ומוביל בהטמעת השינויים הנדרשים בקהילה ובאשפוז, תוך שימוש בכלים וטכנולוגיות דיגיטליות חדשות.

מטרות הקורס

- להכיר שיטות עבודה ומערכות תומכות החלטה המשלבות טכנולוגיות מתקדמות בעולם הבריאות.
- להכיר את תחום הבריאות הדיגיטלית והטיפול מרחוק.
- להבין את המורכבות הנדרשת להטמעה של טכנולוגיות והאתגרים הכרוכים בשימוש בהן.
- להקנות ידע בתהליכי פיתוח חדשנות בארגוני בריאות והטמעת טכנולוגיות מתקדמות בעולם הבריאות.
- לפתח חשיבה ליזמות וחדשנות יצירתיות ולתרגל ידע וחשיבה יצירתית בתחום הבריאות.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט:

- יכיר שיטות עבודה המשלבות טכנולוגיות מתקדמות בעולם הבריאות.
- יבין את ההשלכות של דיגיטציה (מערכות מידע ובינה מלאכותית) במערכת הבריאות על האינטראקציה הטיפולית.
- יכיר את תחום הבריאות הדיגיטלית ופתרונות לניטור וטיפול במטופלים מרחוק.
- יפתח ויתרגל חשיבה חדשנית ויצירתית למציאת פתרונות בתחום הבריאות, תוך התייחסות לאוכלוסיות שהשימוש בדיגיטציה הינו אתגר עבורם.

שיטות הוראה

הקורס משלב הרצאות, למידת עמיתים ולמידה עצמאית.

דרישות הקורס

קיימת חובת נוכחות בכלל המפגשים בקורס.

דרישות קדם

סיום לימודי שנה ראשונה ושנייה בהצלחה.

הערכת הקורס

הגשת מטלה מסכמת בקבוצות קטנות -100%.
ציון עובר- 60 (לחלק הקבוצתי ולחלק הפרטני).
הנחיות להגשה בנספח 1.

פירוט המפגשים ותכני הקורס

שבוע	תוכן	מרצה	הערות
1	מבוא לחדשנות וטכנולוגיה במערכת הבריאות	ד"ר מור סבאן+ד"ר סיגלית ורשבסקי	
2	אוריינות טכנולוגיות ומונחי בסיס (אלגוריתמיקה, תיק קליני מחושב, בריאות דיגיטלית וטיפול מרחוק, בינה מלאכותית, מודלי שפה גדולים כמו ChatGPT, מדעי הנתונים וביג דאטא)	ד"ר מור סבאן+ד"ר אילנה דובובי	מיפוי טכנולוגיות קיימות לפי סוגים עיקריים
3	מיפוי והדגמה של טכנולוגיות קיימות בשימוש במקצועות הבריאות וחלוקה לסוגים (תומכות החלטה/מחליטות/מסייעות	ד"ר מור סבאן	מערכות תומכות החלטה מבוססות חוקים או אלגוריתמיקה ML. חיבור בבעיות קיימות לפתרונות אפשריים

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסייעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסייעוד

		בפעולות פיזיות (remote או Bedside)	
NLP	יעלי כהן-מדענית נתונים בכירה	שימוש בנתוני ענק לצורך קבלת החלטות רפואיות	4
אתיקה, רגולציה, אבטחת מידע, הטיות	ד"ר מור סבאן	סוגיות ואתגרים בשימוש בטכנולוגיות בעולם הבריאות	5
מרעיון למוצר. דוגמא לבעיה/מוצר ופתרון	ד"ר מור סבאן+ ד"ר סיגלית ורשבסקי	יזמות וחדשנות והנחיות למטלת הסיכום	6

ספרות חובה:

Beam, A. L., & Kohane, I. S. (2018). Big data and machine learning in health care. *jama*, 319(13), 1317-1318.

Khairat, S., Marc, D., Crosby, W., & Al Sanousi, A. (2018). Reasons for physicians not adopting clinical decision support systems: critical analysis. *JMIR medical informatics*, 6(2), e8912.

Johnson, D., Goodman, R., Patrinely, J., Stone, C., Zimmerman, E., Donald, R., ... & Wheless, L. (2023). Assessing the accuracy and reliability of AI-generated medical responses: an evaluation of the Chat-GPT model. *Research square*.

Lee, P., Bubeck, S., & Petro, J. (2023). Benefits, limits, and risks of GPT-4 as an AI chatbot for medicine. *New England Journal of Medicine*, 388(13), 1233-1239.

Lee, S. M., & Lee, D. (2021). Opportunities and challenges for contactless healthcare services in the post-COVID-19 Era. *Technological Forecasting and Social Change*, 167, 120712.

Leslie, D., Mazumder, A., Peppin, A., Wolters, M. K., & Hagerty, A. (2021). Does "AI" stand for augmenting inequality in the era of covid-19 healthcare?. *bmj*, 372.

Sallam, M. (2023). ChatGPT utility in healthcare education, research, and practice: systematic review on the promising perspectives and valid concerns. In Healthcare (Vol. 11, No. 6, p. 887). MDPI.

Trocin, C., Mikalef, P., Papamitsiou, Z., & Conboy, K. (2023). Responsible AI for digital health: a synthesis and a research agenda. Information Systems Frontiers, 25(6), 2139-2157.

Wiens, J., Saria, S., Sendak, M., Ghassemi, M., Liu, V. X., Doshi-Velez, F., ... & Goldenberg, A. (2019). Do no harm: a roadmap for responsible machine learning for health care. Nature medicine, 25(9), 1337-1340.

ספרות מומלצת:

Alkhaqani, A. L. (2023). ChatGPT and Nursing Education: Challenges and Opportunities. Al-Rafidain Journal of Medical Sciences (ISSN 2789-3219), 4, 50-51.

Broussard, M. (2018). Artificial unintelligence: How computers misunderstand the world. mit Press.

Sun, G. H., & Hoelscher, S. H. (2023). The ChatGPT storm and what faculty can do. Nurse Educator, 48(3), 119-124.

Saban, M., & Dubovi, I. (2024). A comparative vignette study: Evaluating the potential role of a generative AI model in enhancing clinical decision-making in nursing. Journal of Advanced Nursing.

Rosen, S., & Saban, M. (2023). Can ChatGPT assist with the initial triage? A case study of stroke in young females. International Emergency Nursing, 70, 101340.

Gunawan, J. (2023). Exploring the future of nursing: Insights from the ChatGPT model. Belitung Nursing Journal, 9(1), 1-5.

Ford, E., Edelman, N., Somers, L., Shrewsbury, D., Levy, M. L., Van Marwijk, H., ... & Porat, T. (2021). Barriers and facilitators to the adoption of electronic clinical decision support systems: a qualitative interview study with UK general practitioners. BMC medical informatics and decision making, 21(1), 1-13

Rao, A., Kim, J., Kamineni, M., Pang, M., Lie, W., Dreyer, K. J., & Succi, M. D. (2023). Evaluating GPT as an Adjunct for Radiologic Decision Making: GPT-4 Versus GPT-3.5 in a Breast Imaging Pilot. Journal of the American College of Radiology.

Sutton, R. T., Pincock, D., Baumgart, D. C., Sadowski, D. C., Fedorak, R. N., & Kroeker, K. I. (2020). An overview of clinical decision support systems: benefits, risks, and strategies for success. NPJ digital medicine, 3(1), 1-10.

Bobba, P. S., Sailer, A., Pruneski, J. A., Beck, S., Mozayan, A., Mozayan, S., ... & Chheang, S. (2023). Natural language processing in radiology: Clinical applications and future directions. Clinical Imaging.

נספח 1- הנחיות להגשת המטלה המסכמת

- הסטודנטים יתחלקו לקבוצות קטנות באופן עצמאי (4 בכל קבוצה, דרך המודל, עם דד ליין-עד השיעור ה-2)
- למטלה המסכמת חלק קבוצתי ששווה ערך ל-70% וחלק פרטי של כל סטודנט ששווה ערך ל-30%
- כל קבוצה תתבקש לבחור תחום ברפואה (כמו קהילה, רפואה דחופה, פנימית)
- כל קבוצה תתבקש להגדיר בעיה קיימת בתחום הנבחר שהיא מעוניינת לפתור (לפי המוגדר מטה)
- כל קבוצה תתבקש להציע פתרון טכנולוגי לפתרון הבעיה הנבחרת (לפי המוגדר מטה)
- כל סטודנט יתבקש לכתוב חוות דעת של יתרונות וחסרונות הפתרון, עד עמוד

מבנה המטלה (החלק הקבוצתי עד 2 עמודים, החלק האישי עמוד אחד נוסף):

- א. הגדרת הבעיה, היקפיה ומשמעותה (יש לכלול לפחות שני פריטים ביבליוגרפים עדכניים)
- ב. הגדרת הפתרון המוצע לפי מודל עסקי הנלמד בכיתה
- ג. הצגת חלופות הקיימות כיום לבעיה
- ד. הגדרת הלקוח הפוטנציאלי/שוק פעולה
- ה. טבלה השוואתית של עלות אל מול תועלת
- ה. התרשמות אישית מהמוצר

הגשת המטלה המסכמת עד לתאריך מוגדר על פי הנחיות APA עדכניות.

Syllabus: Tel Aviv University, Sackler Faculty of Medicine, School of Health Professions,
Department of Nursing, General Program for Bachelor of Nursing Degree

Title	Technological innovation and digital leadership	Course No.
Name Of The Lecturer	Dr. Mor Saban morsaban1@tauex.tau.ac.il Dr. Sigalit Warshawski sigalwar@tauex.tau.ac.il	
Year Offered	Academic Year 2024-2025	
One or Two Semester	One Semester	
Year Of Program	2024-2025	
How Often Given	2 nd Semester, Thursday:10.00-12.00	
Number of Hours / Credits	1	

Prerequisites Successful completion of 2nd year studies
Mandatory / Mandatory
Elective

Goals/
Learning
Outcomes

Goals of the course:
At the end of the course the student will:

- Be familiar with working methods that incorporate advanced technologies for health
- Be familiar with the information systems and artificial intelligence
- Be familiar with solutions for remote monitoring and treatment of patients
- Develop thinking for entrepreneurship and innovation
- Practice innovative and creative thinking to find solutions in the field of health

Course
Description /
Summary

The digital revolution has created an opportunity for accessibility and management of information, new means of communication, efficiency in the use of time and adapting treatment to the patient's needs. Development and implementation of digital solutions in the health system requires innovation in thinking and doing, in methods and work environment, in the nature of the services and in the design of the therapeutic interaction. Nursing plays an important

role as a partner and leader in these changes and their implementation as part of the community health and hospitalization teams.

Week-By-Week Content, Assignments, Reading

Course Topics:

- Startup and advanced technologies in health and medicine
- Scalability and innovation in healthcare
- Promoting technological innovation in healthcare
- Strategies in promoting innovations and principles in presenting ventures

Assessment Method And Grade Composition

Teaching Methods:

Lectures
Exercises
Group work

Grade:

Bibliography

Beam, A. L., & Kohane, I. S. (2018). Big data and machine learning in health care. *jama*, 319(13), 1317-1318.

Khairat, S., Marc, D., Crosby, W., & Al Sanousi, A. (2018). Reasons for physicians not adopting clinical decision support systems: critical analysis. *JMIR medical informatics*, 6(2), e8912.

Johnson, D., Goodman, R., Patrinely, J., Stone, C., Zimmerman, E., Donald, R., ... & Wheless, L. (2023). Assessing the accuracy and reliability of AI-generated medical responses: an evaluation of the Chat-GPT model. *Research square*.

Lee, P., Bubeck, S., & Petro, J. (2023). Benefits, limits, and risks of GPT-4 as an AI chatbot for medicine. *New England Journal of Medicine*, 388(13), 1233-1239.

Lee, S. M., & Lee, D. (2021). Opportunities and challenges for contactless healthcare services in the post-COVID-19 Era. *Technological Forecasting and Social Change*, 167, 120712.

Leslie, D., Mazumder, A., Peppin, A., Wolters, M. K., & Hagerty, A. (2021). Does "AI" stand for augmenting inequality in the era of covid-19 healthcare?. *bmj*, 372.

Sallam, M. (2023). ChatGPT utility in healthcare education, research, and practice: systematic review on the promising perspectives and valid concerns. In *Healthcare* (Vol. 11, No. 6, p. 887). MDPI.

Trocin, C., Mikalef, P., Papamitsiou, Z., & Conboy, K. (2023). Responsible AI for digital health: a synthesis and a research agenda. *Information Systems Frontiers*, 25(6), 2139-2157.

Wiens, J., Saria, S., Sendak, M., Ghassemi, M., Liu, V. X., Doshi-Velez, F., ... & Goldenberg, A. (2019). Do no harm: a roadmap for responsible machine learning for health care. *Nature medicine*, 25(9), 1337-1340.

Recommended

Alkhaqani, A. L. (2023). ChatGPT and Nursing Education: Challenges and Opportunities. *Al-Rafidain Journal of Medical Sciences* (ISSN 2789-3219), 4, 50-51.

Broussard, M. (2018). *Artificial unintelligence: How computers misunderstand the world*. mit Press.

Sun, G. H., & Hoelscher, S. H. (2023). The ChatGPT storm and what faculty can do. *Nurse Educator*, 48(3), 119-124.

Saban, M., & Dubovi, I. (2024). A comparative vignette study: Evaluating the potential role of a generative AI model in enhancing clinical decision-making in nursing. *Journal of Advanced Nursing*.

Rosen, S., & Saban, M. (2023). Can ChatGPT assist with the initial triage? A case study of stroke in young females. *International Emergency Nursing*, 70, 101340.

Gunawan, J. (2023). Exploring the future of nursing: Insights from the ChatGPT model. *Belitung Nursing Journal*, 9(1), 1-5.

Ford, E., Edelman, N., Somers, L., Shrewsbury, D., Levy, M. L., Van Marwijk, H., ... & Porat, T. (2021). Barriers and facilitators to the adoption of electronic clinical decision support systems: a qualitative interview study with UK general practitioners. *BMC medical informatics and decision making*, 21(1), 1-13

Rao, A., Kim, J., Kamineni, M., Pang, M., Lie, W., Dreyer, K. J., & Succi, M. D. (2023). Evaluating GPT as an Adjunct for Radiologic Decision Making: GPT-4 Versus GPT-3.5 in a Breast Imaging Pilot. *Journal of the American College of Radiology*.

Sutton, R. T., Pincock, D., Baumgart, D. C., Sadowski, D. C., Fedorak, R. N., & Kroeker, K. I. (2020). An overview of clinical decision support systems: benefits, risks, and strategies for success. *NPJ digital medicine*, 3(1), 1-10.

Bobba, P. S., Sailer, A., Pruneski, J. A., Beck, S., Mozayan, A., Mozayan, S., ... & Chheang, S. (2023).
Natural language processing in radiology: Clinical applications and future directions. Clinical Imaging.

מערכת הבריאות בישראל- תשפ"ה

סמסטר: א' – 1 ש"ס

מועד הקורס: שנה ג' סמסטר א', ימי חמישי בשעות 10-12 לסירוגין.
יתקיימו מפגשים בתאריכים הבאים: 16/1/25, 2/1/25, 19/12/24, 5/12/24, 21/11/24, 7/11/24, 30/1/25.

מרצה:

ד"ר ריבה זיו, דוא"ל: rivaz@tauex.tau.ac.il

שעות קבלה: בתאום מראש

רציונל:

הקורס "מערכת הבריאות בישראל" יעסוק בהבנת האספקטים החברתיים והתרבותיים כרקע להבנת אי השוויון במערכת הבריאות, בהבנת המאפיינים של החברה הישראלית והשפעתם על התנהגות של לקוחות, אנשי מקצוע וארגונים במסגרת מערכת הבריאות.

מטרת הקורס:

במהלך הקורס הסטודנטים ילמדו על החברה הישראלית, על מאפיינים חברתיים ותרבותיים של החברה בישראל כרקע לאי שוויון בבריאות, על הון חברתי וקהילתי, על עוני ואי שוויון בבריאות בחברה הישראלית, על גזענות, אפליה והדרה, על פערים גאוגרפיים בשירותי הבריאות, על הגירה ובריאות.

יעדי הקורס:

בסיום הקורס הסטודנטים:

- יבינו היבטים חברתיים ותרבותיים במערכת הבריאות
- יזהו בעיות חברתיות מרכזיות במערכת הבריאות
- יבינו את השפעת ההון החברתי והקהילתי כגורמים המגנים על הבריאות

שיטות הוראה:

- הרצאות

נושאי השיעורים:

- החברה הישראלית: היבטים תרבותיים, חברתיים וכלכליים
- עוני, אי שוויון, יחסי כוח וביטוייהם בשדה הבריאות
- גזענות, אפליה והדרה בשירותי הבריאות (מגדר, זהות ונטייה מינית)
- פערים גאוגרפיים בשירותי הבריאות
- הגירה ובריאות
- מערכת הבריאות בהשוואה בינלאומית

דרישות הקורס:

- קריאת בביבליוגרפיה חובה.
- הנוכחות בשיעורים היא חובה, על פי תקנון האוניברסיטה.

דרישות קדם

אין

ציון

בחינה מסכמת (100% מהציון), ציון עובר: 60

נושאי הקורס:

<u>נושא</u>	<u>ספרות חובה</u>
<u>החברה הישראלית: היבטים חברתיים כלכליים</u>	בן-נון, ג. מגנזי, ר. (2010). היבטים כלכליים וחברתיים במערכת הבריאות בישראל. אייזנקוט, ד. חיראק, ר. ודורון, ש. (2021) אתגרים ומגמות בחברה הישראלית במבט רב תחומי. חיפה: הוצאת פרדס.
<u>אי שוויון בבריאות בחברה הישראלית כוח ופוליטיקה</u>	בן-נון, ג. ברלוביץ, מ. ושני, מ. (2020). מערכת הבריאות בישראל. ת"א: עם עובד. בר עוז, א. : בן-נון, ג. ושוורץ, ש. (2019). מערכת הבריאות על שולחן הניתוחים. המכון הלאומי לחקר שירותי הבריאות ומדיניות הבריאות. McCartney, F. (2019). Inequalities in Health and Health Systems, Defining health and health inequalities. <i>Public Health</i> , 6, jul, 172:22.
גזענות, אפליה והדרה בשירותי הבריאות	זיו, ה. (2015). גזענות ברפואה: הפוליטיקה של הסגרגציה בבריאות. רל"א. שלו, כ. (2003). בריאות, משפט וזכויות האדם. אוניברסיטת ת"א: הוצאת רמות. עמ' 141-107.

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לסיעוד
תכנית כללית לתואר
בוגר בסיעוד

	Niv-Yagoda, A. (2020). Association between trust in the public healthcare system and selecting a surgeon in public hospitals in Israel: a cross-sectional population study. <i>J Health Policy Res</i> 9, 38.	פערים גאוגרפים בבריאות ובשרותי הבריאות
	Kemp, A. (2016). Wanted workers but unwanted mothers: Mobilizing moral claims on migrant care-workers' Families in Israel. <i>Social Problems</i> , 63(3). זיו, ר. (2013). "מהגרי עבודה בתחום סיעוד המבוגר בישראל: תפיסות סטריאוטיפיות ומרחק חברתי בין ישראלים ובין מהגרי עבודה". <i>גרונטולוגיה</i> , מ (2-3), 109-126.	הגירה ובריאות
	Health at a glance (2019). OECD indicators אתר האינטרנט של OECD	מערכת הבריאות בהשוואה בינלאומית

* הסילבוס נתון לשינויים בהתאם לתקופה

Syllabus: Tel Aviv University, Faculty of Medicine, School of Health Professions, Department of Nursing, Accelerated program for non-nursing BA graduates

Title	The Health System in Israel	Course No. 0162.7321
Name of the lecturer	Dr. Riva Ziv rivaz@tauex.tau.ac.il	
Year offered	Academic year 2023-2024	
One or two semester	One semester	
Year of program		

How often given	Year 3, Semester A , Thursday
Number of hours / credits	1
Prerequisites	Introduction to Sociology and to the Sociology of Health
Mandatory / elective	Mandatory
Goals/ Learning outcomes	During the course, students will learn about Israeli society, the social and cultural characteristics of Israeli society as a background to inequality in health, health literacy, social and community capital, poverty and inequality in health in Israeli society, racism, discrimination and exclusion, geographical gaps in health services, Migration and health. At the end of the course the students: • Understand social and cultural aspects of the health system. • Identify major social problems in the health care system. • Understand the impact of social and community capital as health protection factors.
Course description / summery	The course will deal with understanding the social and cultural aspects as a background for understanding inequality in the health system, understanding the characteristics of Israeli society and their impact on the behavior of

customers, professionals and organizations within the health system.

Week-by-week content, assignments, reading

Course topics:

Topic	Reading
Israeli Society: Socio-Economic Aspects	Ben-Nun, G. Magnesi, R. (2010). <i>Economic and social aspects of the health system in Israel</i> . (In Hebrew). Aizenkot, D. Hirak, R. & Doron, S. (2021). <i>Challenges and trends in the Israeli society in a multidisciplinary glance</i> . Tell-Aviv: Pardes. (In Hebrew).
Inequality in health in Israeli society Power and politics	Ben-Nun, G. Berlowitz, J. & Shany, M. (2020). <i>The health system in Israel</i> . Tel Aviv: Am Oved. (In Hebrew). Bar Oz, A. : Ben-Nun G. & Schwartz, S. (2019). <i>The health system on the operating table</i> . National Institute for Health Services Research and Health Policy (In Hebrew). McCartney ,F. (2019). Inequalities in health and health systems, defining health and health

	inequalities. <i>Public Health</i> ,6, 172:22.
Racism, discrimination and exclusion in health care	Ziv, H. (2015). <i>Racism in medicine: The politics of health segregation</i>. PHR-Israel. (In Hebrew). Shalev, K. (2003). <i>Health, law and human rights</i>. Tel Aviv University: Ramot Publishing. Pp. 141-107. (In Hebrew).
Geographical gaps in health and health services	Niv-Yagoda, A. (2020). Association between trust in the public healthcare system and selecting a surgeon in public hospitals in Israel: a cross-sectional population study. <i>J Health Policy Res</i> , 9, 38.
Migration and health	Kemp, A. (2016). Wanted workers but unwanted mothers: Mobilizing moral claims on migrant care-workers' families in Israel. <i>Social Problems</i>, 63(3). Ziv, R. (2013) "Migrant workers in Israel: Stereotypical perceptions and social distance between Israelis and migrant workers". <i>Gerontology</i>, M. (2-

The health system in an international comparison	3), 109-126. (In Hebrew).
	Health at a glance (2019). OECD indicators

Assessment method and grade composition

Teaching methods

Lectures

Grade:

Final exam (100% of final grade) Passing score: 60

